

Gratii Falisci Cynegeticon / cum poematio cognomine M.A. Olympii Nemesiani Carthaginensis: notis perpetuis, variisque lectionibus adornavit Thomas Johnson ... Accedunt Hier. Fracastorii Alcon, carmen pastoritium: Jo. Caii, Angli, de canibus libellus: ut et opusculum vetus Cynegetica dictum seu, de cura canum, incerto authore [in Greek, with Latin version by A. Aurifaber; edited by N. Rigault].

Contributors

Grattius, Faliscus
Johnson, Thomas, active 1718
Nemesianus, Marcus Aurelius Olympius
Fracastoro, Girolamo, 1478-1553
Caius, John, 1510-1573
Demetrius Pepagomenus, active 1260
Aurifaber, Andreas, 1512?-1559
Rigault, Nicolas, 1577-1654

Publication/Creation

Londini : Impensis Car. Harper ..., 1699.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/va6c4xxw>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

CYNEGETICORUM
GRATIUS
FALISCUS

1699

March 1917

25,406/A

M. XXIV

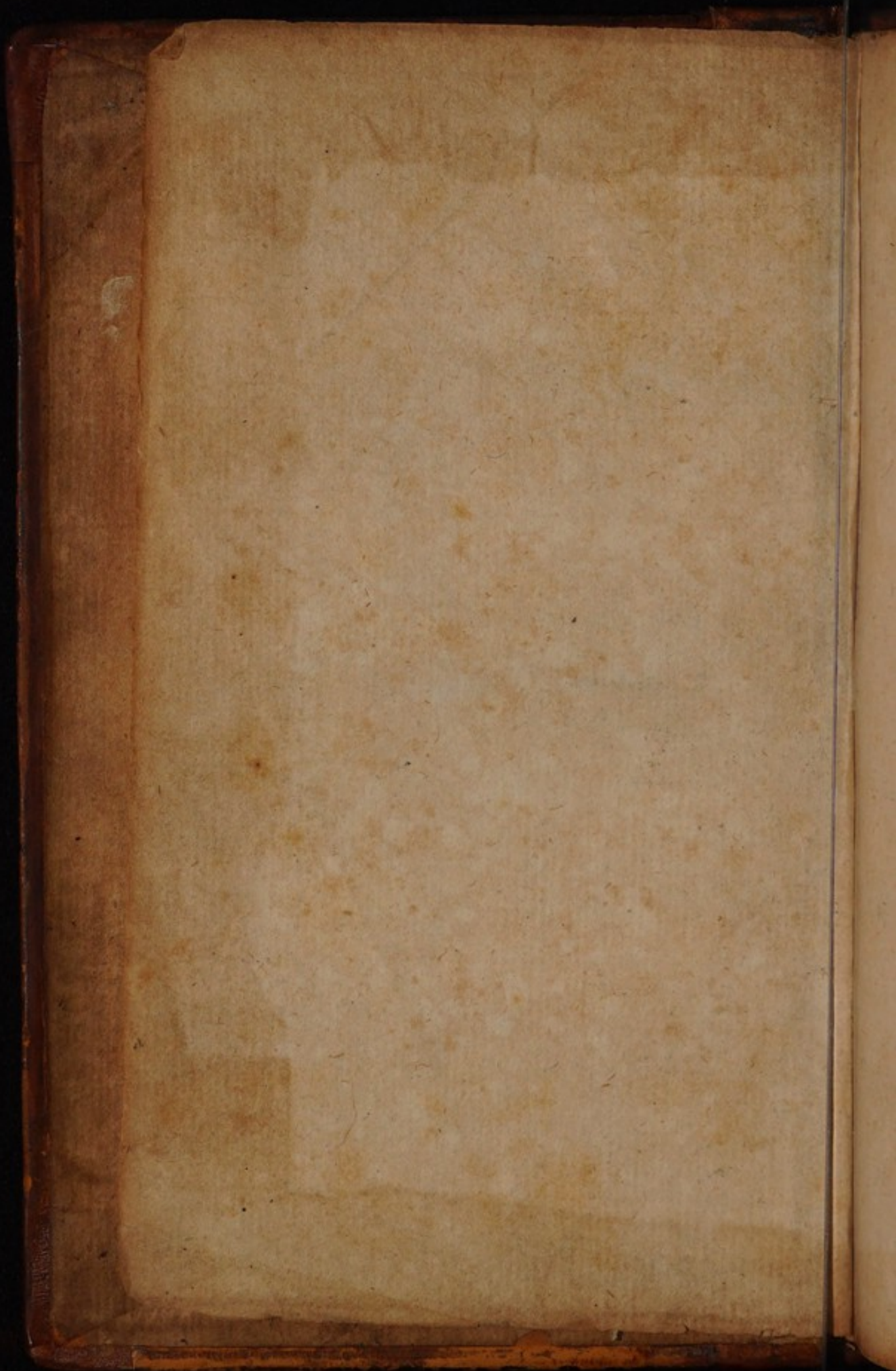
GRATIUS Faliscus

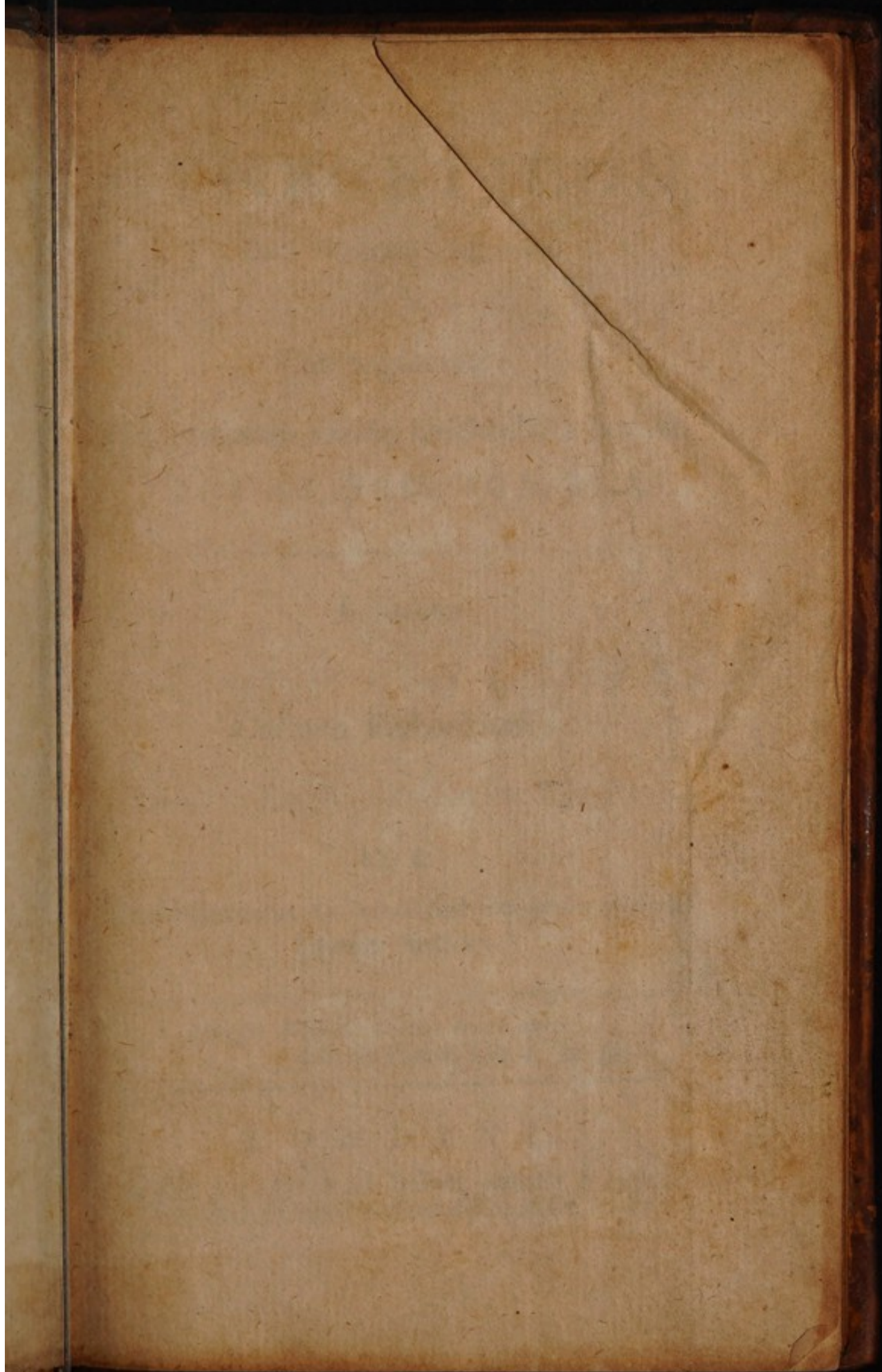

1798
27
35

35

See # 2
O. inllet

C

M

Noti

T

Hi

Jo

Opuf

Impen
D. Du

50939
GRATII FALISCI
C Y N E G E T I C O N ,

Cum Poematio Cognomine

M. A. Olympii N E M E S I A N I
Carthaginensis :

Notis perpetuis, variisq; Lectionibus adornavit

THOMAS JOHNSON, M. A.

Accedunt

Hier. Fracastorii **A L C O N ,**
Carmen Pastoritium :

Jo. Caii, Angli, de *Canibus* Libellus :

Ut &

Opusculum vetus *Κυνοσόφιστ* dict. feu, de *Cura Canum*,
Incerto Auctore.

Aptaque Venanti Gratius arma daret :
Ov. de Ponto, Lib. 4. El. ult.

L O N D I N I :

Impensis *Chr. Harper* ad Iridem auream è regione
D. Dunstani, in vico *Fleetstreet* dicto. MDCXCIX.

CYNGETICON

Compositio Cognominis

Cartaginensis

Monsieur de la Roche Lamoignon

M. A.

Cartaginensis

Cartaginensis

Cartaginensis

IL
G
G
C
cratē
festin
post
illas
annis
Prop
que
rendi
pater

D E D I C A T I O

secundus totius clemens accipere
quibus ille interit laboribus per
per hunc, hinc, hinc, hinc, hinc
in jam hinc cunctibus delictos
et non imitatus. Non excelle

ILLUSTRISSIMO PRINCIPI,

G U L I E L M O

G L O V E R N I Æ D U C I .

CUM tot indies tuarum lau-
dum præconia, Serenissime
Princeps, tanta sagacitatis in-
nata, iudicii leporisque supra
ætatem felicitis prædicantur exempla;
festinandum mihi duxi, ne *Gratum*
post dedicaturus in ipso sisterem ausu,
illas animi dotes jure reformidans,
annis jam ad maturitatem perductas.
Properatum itaque meritò opus, meum-
que tuam ætatem quà licet deme-
rendi studium nolim asperneris: Quin
paternum candorem reveritus hoc qua-
lecunque

DEDICATIO.

lecunque munus clemens accipe. Ut quibus Ille inservit laboribus per frigora, per nives, strenuus & invictus, Tu jam hisce carminibus descriptos legas mox imitaturus. Non excelsæ tuæ indoli deliciarum incantamenta, non pueriles Veneris nugas affero, sed Martis rudimenta, Regum exercitia, Heroum labores. Macte igitur virtute tua, Illustrissime Princeps, & nequando infirmior corporis habitus animi quoque ad summa contendentis impetum retardet, perpetuam indulgeat tibi Deus salutem, qualem postulat tanti ingenii tantæque spei Princeps, Rex futurus.

Ita precatur

Gelsitudini tuæ,

Devotissimus

Humillimusque Cliens,

THC. JOHNSON.

LECTORI.

Instituti mei rationem, quam in e-
dendo Gratio servandam proposui, pau-
cis, Lector, accipias velim. Ex
quo enim meos in se convertit oculos,
mirificè delectabar cum nervosâ brevitate
& elegantibus figuris, tum singulari nar-
rationis artificio. Sed quia difficiliores
subinde occurrebant loci, qualesque lecto-
rem invitum sæpius morarentur, suam Au-
ctori lucem, quâ fieri potuit, reddendam
duxi. Diligentius itaque incumbendum
ratus, editiones, quotquot aspiciam erant in
promptu, corrasit; Xenophontem utrumque
Oppianum, Pollucem, Plinium, aliosque
consului; non tamen eo fine, ut ingenti
commentariorum farragine eruditionis spe-
ciem præ me ferrem, sed ut ex editioni-
bus collatis, & auctoribus consimilem ma-
teriam

L E C T O R I.

*teriam tractantibus, clarior in posterum
 dilucidiorque prodiret Gratius. Notas vo-
 luit, non Exercitationes: Quò enim futi-
 les explicationes, ubi nulla subjacent funda-
 menta? certo itaque ante omnia & expe-
 dito contextu opus erat; quem ut tibi,
 Lector, definitum darem, omnes Gratii,
 præter unam, Editiones conquisiui; quam
 quidem abfuisse eò magis me male habet,
 quod multa Vlitius, in ipsis, qui ad manum
 sunt, codicibus, vel præ incuriâ prætermi-
 sit, vel ut inutilia abjecit: quorum ta-
 men ope nonnulla à me non infeliciter re-
 stituta spero. Si qui sunt, qui anxiam
 istam diligentiam culpæ properant, sciant
 velim me non cum esse qui omnia primo
 intuitu penetrare valeam. Quin & ipsi
 sæpe interrogati turpiter herent, & vel
 ignorantiam suam fateri coguntur, vel
 nugas hæc securi contemnunt, & strenuæ
 Grammaticorum inertia fastidiosi man-
 dant. Quos quidem dicere non verebor,
 penitiores & consultò abditas veterum ele-
 gantias nunquam percepisse. Præclaram
 proinde gratiam veteribus referimus, si
 quos ipsi nobis summâ cum laude summo-
 que*

LECTORI.

que studio evigilarunt libros, nos ne quidem dignos qui intelligantur judicaverimus. Mihi verò hâc in parte peccare religio erat, adeoque centies eundem locum ad examen revocabam, in omnes partes versabar, amicos consulebam; & nequid porrò illustrando Gratio deesset, Criticos illustriores percensui, Salmasium, Turnebum, Gronovium, Vossium, Heinsium, aliosque: Solus verò Gronovius mihi astitit certissimus ille Veterum restitutor; utcunque enim multa Heinsius tentaverat in notis passim Ovidianis, vix unquam, præ festinatione (credo) nimia, saniozem reliquit Gratium.

Nemesianum, perpetuum Gratii comitem, & Fracastorii Alconem, hos sanè rebus ipsis, (quâ aliter sua libro non constaret moles) & bibliopola consilio persuasus evulgavi. Non inconcinni illi quidem, utcunque Gratio longè inferiores. Nemesiano autem notas adjicere placuit, partim Vlitianas, partim nostras. Qui verò sequuntur libri, quâ incredibili erant pretio, & rem presentem aliquo modo illustrare

LECTORI.

*illustrare possent, adjungendos non incom-
modè judicavi. Ut verò ego diligentis
saltem egi, tu quoque Lector candidi
benevolique partes age : ea enim debetur
Lectori reverentia, quæ à temerè inep-
tiendo deterreat, is verò Scriptori candor,
qui diligentiam modestiamque alat.*

GRATII

---

de V
nu
Logi
Re
graph
getio
zuy
phon
Gr
roram
ctim
hil d
prim
exordi
ciendi

GRATII FALISCI
CYNEGETICON.

LIBER I.

* Gratii Cynegeticon.

ANNOTATIONES.

* Ità Pithœus. Gratii de Venatione, seu *Κυνητικῶν* Liber. Edit. Georgii Logi.

Rectiùs alii ex Autographo ediderunt, Cynegeticon, puta opus. ut *κυνητικῶς* liber Xenophonti utrique : *Vlitius*.

Gratius Cynegetico suo totam *κυνησίαν*, sed strictim complexus est, ut nihil desiderari possit. Imprimis retia quàm aptè exorditur ! lina iis conficiendis deligit : usumque

eorum ex punità priscorum temeritate necessarium esse ostendit ; deinde formidinem, tendiculas exactè absolvit : Paucis etiàm versibus quantum jaculorum agmen conscribit ! atque ità statim ad ipsam *κυνησίαν* validè armatum Venatorem perducit, quæ, quia prima illa canum, non ulla per artes cura prior, meritò nomen huic instituto dedit. *Vlit.*

DONA cano Divûm, lætas venantibus artes ;
 Auspicio, Diana, tuo. Priùs omnis in armis
 Spes fuit, & nudâ sylvas virtute movebant
 Inconsulti homines ; Vitâque erat error in omni.
 Post aliâ propiore viâ, meliusque profecti, 5
 Te sociam, Ratio, rebus sumpfere gerendis.

ANNOTATIONES.

1. *Dona.*] Ità suum Κυ-
 νηγηκόν inchoavit Xe-
 nophon. τὸ μὲν εὐρημα
 θεῶν Ἀπόλλωνος καὶ Ἀρ-
 τέμιδος, ἀγέαι καὶ Κύνες.
 & omnes sanè artium in-
 ventores inter deos relati
 erant.

Lætas.] Jul. Scaliger
 mavult *placidas.* frustra.
 Vlitius retinet, sed malè
 explicat; ideò enim *læ-
 tas venantibus* dicit Gra-
 tius, quia temeraria &
 nuda virtus illis olim ob-
 fuerat. Hinc v. 65. te-
 statur,

*Quam magnâ mercede meo
 sine munere sylvas
 Impulerint* —

2, 3. *Auspicio.*] Tuo
 ductu & favore. *Priùs.*]
 Olim tota in telis fiducia
 mortalibus erat. *Nudâ.*]

Solâ Turnebus. potiùs, nul-
 lis artibus munitâ. *Move-
 bant.*] v. 75. eodem sen-
 su. *Sylvas impellere,* i. e.
 sylvestres feras excitare.
 Arrian. de Ven. c. 3. Κα-
 τανυεῖν.

4. *Vitâ.*] In omni vi-
 tæ institutione. Ter. Sc. 1.
 Act. 1.

Sic vita erat —

*Nam rudis ante illos nullo
 discrimine vita.*

Manil. l. 1. v. 98.

5. *Aliâ.*] Legendum
 fortè *Alii,* nam mihi sanè
 friget istud *Aliâ.* *Profe-
 cti.*] Appositè ad præce-
 dens *viâ.*

6. *Sociam.*] Locutio è
 castris sumpta, ut & *Re-
 bus gerendis.* Quam allu-
 sionem servant & v. 7.
Auxilium, & *Ordo, Τάξις,*
 Hinc

Hinc omne auxilium vitæ, rectusque reluxit
Ordo: & contiguas didicere ex artibus artes
Proferre. Hinc demens cecidit violentia retrò.
Sed primum Auspicium Deus artibus, altaq; circum
Firmamenta dedit. tum partes quisque secutus II

ANNOTATIONES.

quin & proferre. fines proferet Imperii.

7. Hinc.] Ex Ratione omnia Vitæ auxilia proveniunt, & recta rerum agendarum methodus eluxit.

8. Contiguas.] Cicero pro Archia Poeta statim ab initio. Etenim omnes artes, quæ ad humanitatem spectant, habent quoddam commune vinculum, & quasi cognatione quâdam inter se continentur.

9. Proferre.] Legitur Proferere. quam lectionem Manilius confirmat.

— Artes

Semper enim ex aliis alias profeminat usus.

v. 121. l. 1. longè impensius tamen mihi altera arridet; eundem enim imaginum tenorem servat, nec à castris ad agros & fata nimis defultotia levitate Lectorem

amandat.

Demens.] Inconsulta, temeraria. Cecidit retrò.] Victa & profligata ex acie cessit.

10. Auspicium.] Quia rerum agendarum initium capiebant Romani ab auspiciis, hinc Auspicium significat, initium rerum, & quidem felix; ut ex hoc loco patet.

Deus.] Fœminini generis. Dianam enim intelligit. Ità Græcè. ἡ Θεός.

11. Firmam.] Instrumenta & reperta auxilia tanquam fulcimenta aliqua adhibuit. Vlit. Secutus.] Sic omnes libri: at Heins. ad Ov. Met. l. 4. v. 212. legit.

— quisque secuti.

eleganter.

Nomine quemque vocatos exhortatur equos.

ibidem:

B 2

Exegere

4 GRATII FALISCII

Exegere suas, tetigitque Industria finem.
 Tu trepidam bello vitam, Diana, ferino,
 Quà primam quærebat opem, dignata repertis
 Protegere auxiliis, orbemque hâc solvere noxâ. 15
 Ascivere tuo comites sub nomine Divæ,
 Centum omnes nemorum, centum de fontibus omnes
 Naiades, & Latii cultor qui Faunus amœni ;

ANNOTATIONES.

12. *Exegere.*] Ab Hip-
 podromo, ut & *tetigit fi-
 nem.* Ov. Met. l. i. v. 118.
 spatiis exegit quatuor an-
 num, *Drove out the year
 at four heats.*

13. *Trepidam.*] Propter
 bellum feris illatum ob-
 noxiam & sollicitam. Ve-
 natio *πολεμική* intelli-
 gitur.

14. *Quærebat.*] Quà
 ex partē homines & tuam
 orabant opem & maximè
 egebant. Hic enim mihi
 assequi velle videtur Gra-
 tius duplicem sensum τῷ
ἐχενσε.

15. *Orbem.*] Humanum
 genus hâc peste liberare.

16. *Ascivere.*] Hein-
 sius. Ov. Fast. l. v. 512.

*Asciteque tuo comites sub
 numine.*

at nullus suffragatur co-
 dex, & *ascivere* benè se
 habet. *adjunxere se. No-
 mine.*] Sic. omnes libri.
 at Barthius *numine.* Hein-
 sio assentiente. ego tamen
 veterem lectionem reti-
 nendam censeo. Nam &
 sic Ovid. de arte amandi
 lib. i. v. 193.

*Tale rudimentum tanto
 sub nomine debes.*

Quin & Legiones nomi-
 na imperatorum gerebant,
 & milites *Gabiniani* & *Ser-
 toriani* fortiter pro rece-
 ptâ lectione stant.

17. *Centum omnes.*] full
 a hundred. itâ Græci.
 Moschus in Amore fugi-
 tivo. *ἐν εἰκοσι πᾶσι μάδοις
 vii.* V. Callimachum in
 Hymno Dianæ.

Mena-

Mænaliusque puer, domitrixque Idæa leonum
 Mater, & inculto Sylvanus termite gaudens. 20
 His ego præfidibus nostram defendere sortem
 Contra mille feras, & non sine carmine, nisus,
 Carmine & arma dabo venanti, & persequar artem
 Armorum; cassesque, plagarumque ordiar astus.

ANNOTATIONES.

19. *Menaliusque.*] Pan
 Arcadicus. Ità Virg. de
 Oſyri. *uncique Puer mon-*
strator aratri. Pueri pas-
sim minorum isti genti-
um Dii vocabantur. Ve-
tus Lapis Romæ Bono
Deo Puer Phosphoro. Vli-
tius.

Domitrix.] Ov. Fast. 4.
 215.

— cur huic genus acre
 leones,

Præbent insolitas ad juga
curva jubar?

— feritas mollita per
 illam

Creditur; id curru testi-
ficata suo est.

20. *Inculto.*] Ità Virg.
Teneram ab radice ferens
S. cupressum.

22. *Nisus.*] Vlitio ità
 hunc locum constituenti
 dudum est ex quo assen-

sum præbui: neque enim
 in omnes versanti mihi
 partes quicquam melius
 occurrit. lege modo, at
 non sine carmine.

23. *venanti, &c.*] Vlitii
 conjectura. nam Logi e-
 ditio ità hos versus,

Carmine & arma dabo &
venandi persequar artes
Armorum, cassesque, plaga-
rumque ordiar astus.

Quam conjecturam unicè
 firmat Ovidianum illud.

Aptaque venanti Gratius
arma daret.

Artes.] Non aliter
 Xenoph. *φερίσω κ' αὐτὰ κ'*
ἐπισημὺν ἐργίω.

24. *Ordiam.*] Ingeniosè,
 ad casses enim alludit. Or-
 diri utramque vim habet
 narrandi & texendi.

De Retibus conficiendis.

6 GRATII FALISCI

Prima jubent tenui nascentem jungere filo 23

Limbum, & quadruplices tormento astringere limbos.

Illam operum patiens, illa usûs linea longi.

Tunc ipsum medio cassem qui nascitur ore,

ANNOTATIONES.

25. *Prima.*] Locus difficillimus. En Vlitianam tibi explicationem. Peridromum, *i. e.* limbum jubet circumvoluto annulatum filo retis oræ apponi, eoque tenui, ut commodè hâc illâc contrahi aut expandi rete possit. tum præcipit Græcius limbos, *i. e.* fila linea quadruplici nodo astringi in quadrangulas maculas; sic limbi illi, *i. e.* fila linea & *avando* *quas* rete erunt usûs longi. Quod ad cassem ipsum, qui sequitur, mediam partem retis significare contendit. atque ita sex totis paginis, doctis, Jupiter, & laboriosis, rem confectam habes. at hoc est specie doctrinæ placare ignorantiam. Quid ad hæc autem tu? inquires. pauca sanè, neque enim fidenter me expedio.

25. 26. 27. Nihil itaque ultra hisce tribus versibus mihi videtur significari; quam modus conficiendi lineam retibus aptam. Qualis demum foret illa operum patiens & usûs longi? nempe quæ constat quatuor limbis torquendo astrictis. limbus autem est funiculus tenuibus lini filis inter se plexis confectus. Imprimis igitur jubent Artifices tenui lino funiculum & ex quatuor funiculis machinâ tortili astrictis lineam conficere, nec te tua cura refellet inter opus. *Prima.*] Imprimis, græcè τὴν ὀργάνον, at ipsum cassem, qui hiat medio ore circumlaqueare oportet per fenos sinus, usque ut cavitate suâ totam feram hostilem, quantumvis magnam contineat includatque.

Per fenos circum usque finus laqueabis, ut omnem
 Concipiat tergo, si quisquam est plurimus, hostem.
 Et bis vicanos spatium prætereunda passus 31

ANNOTATIONES.

29. *Laqueabis.* | Nodis astringes, Anglicè, *Mesh*, futurum indicativi vice imperativi ponitur. ita Græci passim. Longinus, *ὡς ἢ ἡμῖν συνεπικεινῶς ἀληθίστατα.* *Sinus.*] Wafæus nostras explicat *fenos sinus*, by *fix Tunnels*. At cassis unam tantum cavitationem habebat, quam Græci *Tergum* vocat.

Sinus pro maculis posuit, quas à medio ore retis, ubi cassis nascitur, usque ubi angustias suis terminatur, sex numerat. *Vlitius.*

Cassem, apud Pollucem hoc modo descriptum habes. *ἔστι δὲ ὁ βρόχος τὸ συνεχές ἐν τοῖς δικτύοις τετραγώνον διάστημα. συνεχὸς ἐκ τετραγῶν ἀμμάτων, ὅσων τεινομένης τῆς ἀρχῆς, γίνεται ρουβοειδής. δὲ τὴν καρπὴν διωθεῖ θηρία, ὡς δεκπεσάμυρα. καὶ ὡς αὐτὸ ἐνχεῖται ἀλίσκελαι.* Est au-

tem Cassis, continuum illud in reti quadratum intervallum, quatuor constans nodis, quod tenso reti, Rhombi in morem extenditur, per quod, ceu per rupturæ, capita feræ inferunt, & impeditæ capiuntur.

Hic itaque mihi videtur verborum sensus. Ipsum cassem circumlaqueare oportet per fenos sinus, *i. e.* *fix Pannels*, quorum unusquisque validiori fune ab invicem disjunctus erat & munitus. Ita cassis sexangularis erit.

30. *Plurimus.*] Hic pro *maximus* ponitur. de uno tantum hoste loquitur, & τὸ *Quisquam* clarè indicat.

31. *Passus.*] Quoad passus. *Plenis.*] Non transversas maculas numerat, quarum binæ plenam maculam unam æquant. Plenos ideò nodos expressit noster, ne obliquos intelligamus. *Vlitius.*

8 GR̄ATII F̄ALISCI

Rete velim, plenisque decem confurgere nodis.

Ingrati majora sinus impendia fument.

Optima Cinyphiæ, ne quid cunctere, paludes

Lina dabunt. bonus Æoliâ de valle Sibyllæ 35

Fœtus, & aprico Tuscorum stupea campo

Meffis, contiguum sorbens de flumine rorem;

Qua cultor Latii per opaca silentia Tibris

ANNOTATIONES.

32. *Confurgere.*] In altitudinem extendi.

33. *Ingrati.*] Majores casses fument majora impendia, & inutiles erunt. Quia, ut dicit Xenophon, *ἰὰν μὲν ἴσῳ δὲ σμεταχέρισται ἔσται.*

34. *Cinyphia.*] Κίρυπος fluvius inter Syrtes, Strabo 835. p. Cinyps fluvius per uberrima arva decidens. *Mela.* hinc Cinyphia seges. *Ovid.* Carthaginense linum laudatur Xenophonti, Polluci; nec longè abest Cinyps. *Vlit.*

35. *Æoliâ.*] Sic Logus edidit, sic Pithœus. & nulla hinc Sibylla Æolica quærenda est. Vallis Sibyllæ est illa regio, quæ Cumis adjacet, ubi Æoles ex Cumâ Asiatica sedem

fixerunt. hinc vocatur Æolica Vallis, ibi quoque responsa dabat Sibylla, quæ Cumæa dicta. *Virg.* l. 6. v. 42.

Excisum Euboicæ latus ingens rupis in antrum.

Euboicæ; quia Eubœâ æquæ ac Æoliâ oriundi erant Cumani. ad hæc Servius. est autem Acyrologia. Colonia enim Epitheton rei dedit immobili. Qui de coloniâ Æolensium plura scire vult, adeat Strabonem & Salmast. ad Solinum.

37. *Rorem.*] Pingui, humido, non arido solo linum gaudere omnes clamant Rei R. Scriptores. *Vlit.*

38. *Quâ.*] Quâ parte Tibris, qui colit & fœlabitur,

Labitur, inque sinus magno venit ore marinos.

At contrà nostris imbellia lina Faliscis : 40

Hispanæque alio spectantur Sætabis usu.

Vix operata suo sacra ad Bubastia lino

Velatur sonipes æstivi turba Canopi.

ANNOTATIONES.

cundat Latium, per locos arboribus opacos tacitè labitur.

40. *Nostris.*] *i. e.* nostratibus. Gratius enim erat gente Faliscorum oriundus.

Imbellia.] Bello ferino inepta, & retibus inutilia.

41. *Hispanæque*] *Hispanæque alio spectantur Sætabis usu* subaud. *lina.* Ità hunc locum optimè constituit Vossius ad Catullum. p. 36. dicit lina, quæ proveniunt in Sætabi Hispanâ non esse apta retibus texendis, ideoque aliis usibus destinanda, nempe sudariis & similibus textis. olim *Hispani Sætaves.*

42, 43. *Vix operata.*] Ἡ ποσὶ ἰσοπύρῳ turba Canopi æstivi & fervidi rem faciens divinam ad sacra Dia-

nia vix velatur suo lino.

42. *Operata.*] Glossæ. operari, ἰεργεργεῖν, ἰεργπολεῖν. Ità *facere* absolute ponitur. ῥέζειν Græcè. Virgil. lætis operatus in herbis.

Bubastia.] Diania. Ægyptiis Diana vocatur Bubastis. Herodot. L. 2. Sect. 156. *Vlitius.*

43. *Sonipes.*] Turba tripudians. Salmasius ad Solinum. p. 702. Sonipedes, qui pede scabillum sonabant. Interpres Statii. Scabillum, quod in sacris pede sonare consueverunt. ubi plura de hâc re.

Æstivi.] Salmasius *festivi.* nec displicebat Vlitio. at in secundis curis loco motum revocat, & strenuè confirmat. Nam Claudian. Nilum Æstivum, Martial. tepidum. Ipse

IO GRATII FALISCI

Ipsè in materiâ damnosus candor inertī
 Ostendit longè fraudem, atque exterruit hostes. 45
 At pauper rigui custos Alabandicus horti
 Cannabias nutrit sylvas, quàm commoda nostro
 Armamenta operi : gravis est tutela sed illis.
 Tu licèt Hæmonios includas retibus urfos,
 Tantum ne subeat vitiorum pessimus humor 50
 Ante cave : non est humentibus usus in armis,

ANNOTATIONES.

Lucan. calentem. & sanè restitutum gaudeo. Nam Æstus ille in causâ erat cur turba sonipes vix velari deberent suo lino, & quare tenuissimum & alerent, & vestibus texendis eligerent ; eique adeo usui Gratius relinquendum censet.

44. *Inerti.*] Nostræ arti, i. e. venationi ineptâ. Candorem improbat & tenuitatem.

45. *Ostendit.*] Idem significat, quod, solet ostendere, & solet exterrere. Vim habet Græci Aoristi. Turnebus *exterritat hostis.* Logi Edit. *exterritur hostis.* ἀρχαῖος. non malè.

46. *Alabandicus.*] Plin. lib. 19. cap. 9. *Cannabis Alabandica optima plagarum præcipuè usibus.* Vlit.

47. *Cannabias.*] Denfam Cannabis fegetem vocat *sylvas Cannabias.*

48. *Armamenta.*] Arma, instrumenta, vasa. passim. sic Græci ὄπλα.

Tutela.] At difficile est tueri illa.

49. *Hæmonios.*] Thesfalicos. maximos & ferocissimos.

Retibus.] Logi Edit. *sentibus.* quam lectionem tuetur Vlitius. frustra. jam enim de retibus agitur.

Nulla

Nulla fides : ergo, (seu pressâ flumina valle,
 Inter opus, clausæque malum fecere paludes :
 Sive improvisus cœlo perfuderit imber.)

Illa vel ad flatus Helices oppande serenæ, 55

Vel caligineo laxanda reponito fumo.

Idcirco & primas linorum tangere messes

Ante vetant, quam maturis accenderit annus

ANNOTATIONES.

52. *Pressâ.*] Humili, depressâ.

53. *Opus.*] Dum retia tensa sint.

Clausæque malum.] i. e. retibus clausæ. ità lego, Barthium, Gronovium secutus. Turnebus conjecit. *crassæque madese* : Pithœus *crassæque udum*. Vlitius *causæque malum* defendit ; & causam pro morbo inveniri apud medicos probare conatur. at mihi non probat.

55. *Flatus.*] Olim *flatus*, nullo sensu. rectè Pithœus mutavit.

Helices.] Vlitius hîc silet. at Gronovius locum tibi explicatum dabit, L. 2. Observ. cap. 13. *Helice serena*, est Boreas *ἀπνευσέτης*, ὁ ἀθεΐας καὶ ῥυθίας

ἀπνευσέτης. Ideò Ovidius diluvium commissurus.

—— *Æoliis Aquilonem claudit in antris*

Et quæcunque fugant inductas flamina nubes.

Seneca. *Suppressis Aquilonibus & flatu sicciore.* in ventum expandi vult retia, si humorem contraxerint, sed eam regionem venti unde maximè aridus spirat.

56. *Laxanda.*] Gronovius *siccanda*. at nihil mutato. retia enim eò laxiora, quo sicciora.

57. *Idcirco.*] Hîc Vlitius Barthii erroribus semper imminens & infensus ipse videtur errasse. Nam priores octo versus interpretatur, de lino nondum confecto, & de expansio-
 Ignibus,

Ignibus, & claro Pleias se prompserit ortu.
 Imbiberit, tantò respondet longiùs usù, 60
 (Magnum opus) & tangi, nisi curâ vincitur, impar.

Nonne vides, veterum quos prodit fabula rerum
 Semideos, illi aggeribus tentare superbis,
 Ire freta, & matres ausi tractare Deorum;

ANNOTATIONES.

ne cannabis recens evulsa. At jam de retibus agit, sub solito armorum nomine, monens cavendum esse ne humorem contrabant, & si forte contraxerint, siccanda esse vel sole vel fumo. Quam ob rem vetant artifices ipsas linorum messes tangi, priusquam maturo æstu siccaverit annus. Si enim linum imbiberit humorem, tanto serius respondebit usui, *i. e.* usui aptum erit, & fiet impar tangi, nisi curâ vincitur & vitium sanatur, magnum hoc opus est.

59. *Pleias.*] Avienus Arati Paraphrastes de Pleiadibus.

— nam si se gurgite tollunt
 Vergilia, curvas in flava
 novalia falces
 Exercere dies — Vlit.

60. *Imbiberit.*] Subau. si. fuit cum conjicerem, *Imber erit.* nec adhuc pœnitent me conjecturæ.

Longior.] MS. *Langor usu.* Logi Edit. *longior orsu.* Pithœus è veteri codice, *longior usu,* rectè pro *usui.* Vlitius hunc locum sic legit, *tanto despondet longius usum.* Nesciebat scilicet, *tanto longiùs idem valere quod tanto serius, tanto tardiùs, tanto longiùs à tempore demissionis.*

62. *Fabula.*] Historia.

63. 64. — illi aggeribus tentare superbis,
 Iret freta matres ausit tractare Deorum.

Ità Pithœus. in Logi Edit. deest *Iret.* Grotius legendum conjicit,

Æthera, matronasque ausi tractare —

Quàm

Quàm magnâ mercede, meo sine munere sylvas 65

Impulerint. flet adhuc, & porrò flebit Adonin

Victa Venus, ceciditque suis Ancæus in arvis

Ut prædexter erat, geminisque securibus ingens.

ANNOTATIONES.

Heinsius,

*Æthera, tum matres ausi
attractare* —

Vlitius, *tentare* absolute
fumi credit, & *Ire freta* ;
tum *matres deorum* expo-
nit feras deorum nutri-
ces, & *tractare* pro ve-
xare, affligere. detur &
mihi conjiciendi locus :
sic itaque lego

— *cælum aggeribus
tentare superbis,*

*Ire freta, & matres au-
sos tractare deorum.*

Ire freta.] Ἐδορήσατο
ὃ ἀπὸ Ποσειδῶν διαβαί-
νειν τὴν θάλασσαν. Apollod.
Lib. 1. Cap. 4. Sect. 3. O-
riona intelligit.

Matres.] Dianam, &
Junonem.

Ausus.] Nempe Oriona
integræ tentatorem Diane.
Horatius L. 3. O. 4. & I-
xiona.

65. *Mercede.*] *Merces ἐκ
τῶν μέσων* est, & pœnam
& præmium significans.

Phædrus.

*Hæc merces fraudis à
Superis datur.*

---quàm magnâ mercede,
quanto cum dispendio.

Victa.] Gronovius. *icta.*
nihil muto. *Victa, i. e.*
dolore victa.

Arvis.] Heinsius ad
Metam. Lib. 8. v. 313.

— *Ceciditque suis An-
cæus in armis.*

rescribendum censet. Vul-
gò, inquit, circumfertur
in arvis, quod manifesto
falsum. Arcas enim erat
Ancæus, Lycurgi filius,
& ab apro Calydonio in
agris Ætolis occisus. quo-
modo ergo suis in arvis?
cui facile assentior. Vide
Apollodorum. Lib. 1. p.
30.

68. *Ut.*] *Malo at. Præ-
dexter.*] Ἀμφιδέξις,
πειδέξις. qui utrâque
manu ut dextrâ uti-
tur.

Geminisque.] *Vlitius. u-*
Ipse

14 GRATII FALISCI

Ipsè Deus, cultorque feri Tiryntius orbis,
 Quem mare, quem tellus, quem præceps janua Ditis
 Omnia tentantem, quâ laus erat obvia, passi, 71
 Hinc decus, & famæ primus patravit honorem.
 Exige, siqua meis respondet ab artibus ergo
 Gratia, quæ vires fallat collata ferinas.

Sunt, quib⁹ immundo decerptæ vulture plumæ 75
 Instrumentum operis fuit, & non parva facultas.
 Tantùm inter nivei jungantur vellera cygni,
 Et satis armorum est. Hæc clarâ luce coruscant

ANNOTATIONES.

trinque acutis. at *geminis*
 est duabus. ambidexter e-
 nim erat.

69. *Cultorque.*] Qui
 orbem ferum purgavit
 monstris, Tyrannis, & a-
 nimalibus noxiis.

70. *Mare.*] Erat enim
 Hercules ex numero Ar-
 gonautarum.

71. *Quâ.*] Unde laus
 parabilis erat. *Passi.*]
 Nullum hîc est substan-
 tivum cum quo cohæ-
 reat, aut igitur *passa*, pro
passa sunt, legendum ; aut
pavit, i. e. timuit, formida-
 vit, ut amicus me monuit.

72. *Primus.*] MS. *pri-*
imum impetravit. quod
 Heinsio placet, & merito.

73. *Exige.*] Diligen-
 tiùs itaque considera, si-
 quis usus, siqua demùm
 opera meis ab artibus ori-
 tur, quæ collata & quasi
 commissa cum feris, ea-
 rum vires eludat.

De Pinnatis Consciendis.

76. *Facultas.*] Adju-
 mentum ; quia reddit ar-
 tem venandi faciliorem.

77. *Vellera.*] Anglicè
Down.

78. *Clarâ.*] Claro sole.
 Itâ Wasæus nostras. for-

Terribi-

Terribiles species : ab vulture dirus avaro

Turbat odor sylvas : meliusque alterna valet res. 80

Sed quàm clara tuis & pinguis pluma sub armis,

Tam mollis tactu, & non sit creberrima nexu :

Ne reprehensa suis properantem linea pinnis

Implicet, atque ipso mendosa coarguat usu.

Hic magis in cervos valuit metus. ast ubi lentæ 85

Interdum Libyco fucantur sandyce pinnae,

ANNOTATIONES.

san suo nitore conspicuo.
post, clara & pinguis plu-
ma.

Coruscant.] Huc illuc
vibrant & emittunt. activè
fumitur.

81. Turbat sylvas.] Syl-
vestres feras longè ar-
cet.

Alterna.] Plumæ cygni
& vulturis alternatim jun-
ctæ.

82. Pinguis.] Ampla,
fair grown.

83. Reprensæ.] Ne for-
mido suarum pinnarum
densitate impedita more-
tur te properantem, &
ipso in opere mendosa
serò deprehensa coarguat
te inscitæ.

85. Metus.] Qui &
Formido vocatur. ab effe-
ctu. Pinnatum enim est
instrumentum linea &
pinnis constans, ad ter-
rendas feras factum.

Lentæ.] Molles ta-
ctu.

86. Fucantur.] i. e. Co-
lorantur. Nam fucus pro
colore. Glossæ : fucus
χρῶμα. Salmaf. ad Solin.
804. G.

Sandyce.] Vetus auctor
Glossarum dicit, Sandycem
esse herbam tincturæ aptam.
rubri coloris. adi Salmaf.
ad Solin. 810. E. ubi ex
Plinio, Galeno, &c. multa
de Sandyce invenies.

Lineaque

Lineaque extructis lucent anconibus arma :

Rarum, si qua metus eludat bella falsos.

Nam fuit & laqueis aliquis curracibus usus :

Cervino jussere magis contexere nervo ;

ANNOTATIONES.

87. *Linea Arma.*] Omnino de formidine accipienda, & *linea arma* sunt funis ex lino, ut fieri ostendi, plexus. quam lineam statim vocabat. *Vlitius.*

Extructis.] Barthius, ex tritis (ita codicem suum habere) anconibus lucere retia, vel *extritis*, ut vulgo, valde tritis esse, & respondere lineis lucentibus. Ego nullus dubito veram esse lectionem, quam dedi à clarissimo Gronovio in ora libri sui adnotatam dudum, & erectis furcillis injectam formidinem intelligendam. Ancones enim furcillae sunt, quarum in summo cornua bina sunt *αγκώνες* five cubitum referentia. *Vlitius.*

89. *Nam fuit.*] Fuit olim, fateor, aliquis etiam laqueis curracibus usus ;

quibus contexendis cervinum penem utpote apprimè utilem destinabant artifices. fraus enim celata & latens sub consimilis feræ specie teget venatoris insidias. Quid de illo censes, qui pedicas dentibus ferreis ligneisque introrsum extantibus compactas paloque iligno nexas clausit foveâ? Utrumque in defuetudinem abiit, & meritò. Sæpe enim prædam alieno labore partam simul cum ipsis instrumentis aufert imprudens.

Curracibus.] Laqueos curraces vocat, ut & nos nodum curracem, qui facile currunt currenteque nodo illaqueant. *Turnebus.* Lib. 26. cap. 19.

90. *Cervino.*] Ne cervus fraudem & alienum odorem, si ex alio nervo, vel lino sint, percipiat. *Vlit.*
Fraus

Fraus teget infidias, habitu mentita ferino.

Quid qui dentatas iligno robore clausit

Venator pedicas? cum diffimulantibus armis

Sæpe habet imprudens alieni lucra laboris.

O felix, tantis quem primum Industria rebus 95

Prodidit auctorem! Deus ille, an proxima Divos

Mens fuit, in cœcas aciem quæ magna tenebras

Egit, & ignarum perfudit lumine Vulgus?

Dic age, Pierio, (fas est) Diana, ministro.

Arcadium stat fama senem, quem Mænalus altor

ANNOTATIONES.

92. *Quid qui.*] Sensus est; uti aliquos laqueis curracibus solis, ideoque feram illorum laqueis implicitam nullo relicto fugæ suæ vestigiō, quia palus deest, sæpe in alienas inopinantis manus incidere. Quid qui igitur ilignum robur, *i. e.* palum pedicis suis adhibuit, an non certius agit? *Vlittius.* utrumque mihi improbare videtur Gratius. Neque enim satis video, quā iste palus pedicis adnexus impediret quo minus præda in manus in-

opinantis incidere.

96. *Prodidit.*] In lucem produxit. *Divos.*] Heinsius, *Divis*; Turnebus, *Divo.* at nullā mutatione opus est.

100. *Stat.*] Gronovius, *Dat.* Turnebus, *Scit.* ego tamen nihil temerè mutandum censeo. Hæc enim loci est sententia. constans adhuc est fama Arcadium illum senem nempe Dercylon egisse aciem in has artes olim incognitas & ignarum vulgus suo lumine illustrasse.

Altor.] Hanc Turnebi

C

Et

Et Lacedæmoniā primū vidistis Amyclæ 101

Per non assuetas metantem retia valles,

Dercylon. Haud illo quisquam se justior egit,

Aut fuit in terris divūm observantior alter.

Ergō illum primis nemorum Dea finxit in annis,

Auctoremque operi dignata inscribere magno, 106

Juffit adire suas, & pandere gentibus artes.

Ille etiam valido primus venabula dente

Induit, & proni moderatus vulneris iram

Omne moris excepit onus. tum stricta verutis 110

ANNOTATIONES.

emendationem textui non dubitabam inferere contra omnes codices, qui *Auctor* nullo sensu habebant.

105. *Primis.*] Primis illis temporibus. *Vlitius.* Malo, ab ipsâ juventute. ut ex *finxit* manifestum est. *udum & molle lutum es, nunc nunc fingendus.*

107. *Adire.*] Tanquam mysteria.

108. *Ille.*] Idem ille etiam primus armavit hastilia venatoria cuspide ferreâ, & inhibens vehementiam vulneris deorsum acti, alis utrinque

extantibus cujusvis feræ irruentis onus excepit & moratus est.

109. *Proni.*] Deorsum acti. pessimè hunc versum interpretatus est *Vlitius*, qui per *pronum vulnus* feram prono pectore in telum irruentem significari contendit.

110. *Moris.*] *Αἰ ἐξ-πέρωθεν περιβολαί.* V. Polucem.

Tum.] Deinde etiam hastilia, strictâ cortice, subiere furcas geminas dentibus in morem veruti instructas.

Dentibus

Dentibus & geminas subiere hastilia furcas.
 Et quidam totos clauserunt ensibus orbes,
 Ne cessaret iners in vulnere massa ferino.

ANNOTATIONES.

112. *Totos.*] Idem est ac si dixisset *totis clauserunt ensibus orbes.* Tò ensibus tertii casus est, vel pro in ensibus, claudere est circumdare. *toti orbes* sunt qui cuspides totas circumdant, cum furcæ tantum ab uno vel altero latere extent. Orbes autem aliqui adhibuerunt, ut eò validius irruentem feram exciperent, & massa tota illa certius onus sustineret, quam dentalia, quæ forsân nimium intrare, vel aliquo casu rumpi poterant. *Vlitius.* Vlitianam explicationem hisce versibus posse elici nullo modo crediderim. Nam quid, quæso istâ Hypalage durius fingi potest? aut quis unquam Gratianum illud,

Ne cessaret iners in vulnere massa ferino,
 rectè judicabit exprimi

per illa Vlitiana, ut eò validius irruentem feram exciperent, & massa illa tota certius onus sustineret. Hæc mihi videtur Gratii mens. Quidam induxerunt tota hastilia rotunda laminis ferreis, ne iners ligni massa in fero vulnerando cessaret, & minùs altè adigeretur. Dercylus quidem moderatus est proni vulneris iram moris utrinque extantibus; alii è contrâ veriti, ne vulnus minus altè adigeretur, totum hastile ensibus circumdant. Tu vero fuge blanditias, inquit Gratius, vagæ novitatis.

Hæc venabula vocabantur ὀλοσιδήρα. Hesi-chius. σιγίνας, ξυστὰ δὲ ῥατα, ἢ καὶ ὀλοσιδήρας ἀκοντας. quibus tamen sciens vidensque obviam it *Vlitius.*

Blandimenta vagæ fugies novitatis ; ibidem
 Exiguo nimiove nocent. sed lubricus errat 115
 Mos, & ab expertis festinant usibus omnes.
 Quid, Macetūm immensos libeat si dicere contos,
 Quàm longa exigui spicant hastilia dentes ?
 Aut contrà ut tenero destrietas cortice virgas
 Prægravat ingenti pernix Lucania cultro ? 120
 Omnia tela modi meliùs finxere salubres.

ANNOTATIONES.

114. *Fugies.*] V. Not. ad v. 29.

Ibidem.] Interpunctionem mutavi & conjunxi *ibidem* cum sequentibus *exiguo*, &c. *ibidem* enim idem valet ac, *in illâ re*, nempe venatione. peccatur itaque, inquit Gratius, in venando, si vel nimia vel exigua sit venabuli cuspis. alioqui languet sententia.

115. *Exiguo.*] Venationi inepta sunt hastilia, quibus vel nimia, vel perexigua sit, cuspis.

117. *Macetūm.*] Macedonum. Macedonia vocatur & *Macetia*. Hinc *Macetæ*. *Contos.*] Sarissæ à Maced. vocantur.

118. *Spicant.*] Virgil. *Ferroque faces inspicat acuto.*

118. *Destrietas.*] Destrietas libri malè.

120. *Lucania.*] Vet. C. *Livania*. unde Pithœus legendum conjecit *Lucania*. rectè. Hor.

Tu nive Lucanâ dormis ocreatus, ut aprum,

Cænem ego —

quam conjecturam discretè confirmat MS. Thuanæus. *Vlitius*. Ursi Lucani passim occurrunt.

121. *Salubres.*] Medicritas, unde sua rebus constat sanitas, usus denique suus. *Vlitius* exponit temperatos. & Plinium suum mellitissimum trahit in Quocircà

Quocircà & jaculis habilem perpendimus usum,

Neu leve vulnus eat, neu sit brevis impetus illi.

Ipsa arcu Lyciâque suas Diana pharetrâ

Armavit comites; ne tela relinquitte Divæ, 125

Magnum opus & volucres quondam fecere sagittæ.

Disce agedum & validis delectum hastilibus
omnem.

Plurima Threicii nutritur vallibus Hebrî

Cornus, & umbrosæ Veneris per littora Myrtus,

ANNOTATIONES.

partes, invitum siquid ego
sentio.

122. *Quocircà.*] Ad
hæc verba sic Gronov.
Obser. l. 2. c. 13. Quid
sit hîc *perpendere usum ha-*
bilem jaculis, aut ubicun-
que sit, juxta intelligo.
Suspisor fuisse

Quocirca & jaculis habi-
les præbebimus usum

Ni leve vulnus eat, neu
sit brevis impetus illi.

Etiam jaculo habili in-
structi venationi utiles e-
rimus, modo ne sit tale
jaculum, quod nimis aut
leve vulnus faciat, aut im-
petum per breve spatium
perferat. Modum armis
Venatoriis præscripserat,

eum & in jaculis exigit.

Vide tamen, annon
verbis, ut nunc sunt, non
inconcinuus insit sensus.
Quia itaque modus om-
nia tela meliùs fingit, id-
circo librando examina-
mus usum jaculis ac-
commodum, eo fine ut
nec leve vulnus eat, nec
sit brevis impetus illi.
Nempe vulneri. *Vulnus e-*
nim pro telo vulnifico
poni videtur. ut. v. 109.

127. *Delectum.*] Nempe
arborum, ex quibus fiant
hastilia.

129. *Cornus.*] Virgil.
— *bona bello cornus.*

Myrtus.] Quartæ decli-
nationis. Arbor Veneri
Taxique,

Taxique, pinusque, Altinatesque genistæ, 130

Et magis in-comptus operæ Lutofer agrestis

ANNOTATIONES.

sacra ripis gaudens. Au-
tor Geoponic. de myrto
loquens. ἡ πέρι τὰ ἀ-
κόντια ὀπιουδαίως ἔχει. V.
Virgil. Georgic. 2.

130. *Taxique.*] Silius ta-
xum pro jaculo posuit.
L. 13. *Auras secat Itala
Taxus.*

Genistæ.] Genus fruticis
illa quidem; inter arbores
verò numeratur à Plinio,
& nonnullis in locis cre-
dibile est eam ad instar
arboris excrecere.

131. *Et magis.*] Cod.
MS. ità hunc versum ex-
hibet.

— *incomptos opera lu-
tores agestis.*

Gronov. ad marginem li-
bri sui. *in comptus* adno-
târat. unde legendum
conjecit Vlitius

*Et magis in comptus operæ
cupressus agrestis.*

Ex cupresso enim radios
trivere rotis, &c. Virg.
Georg. 2. Vel

— *incomptus operæ cu-
pressus agrestis Termes.*

Salmasius.

— *incomptus operæ loti
sed agrestis Termes.*

Locus sanè deploratissi-
mus; cui tamen variis
conjecturis medicinam fa-
cere tentavi, quæ, si non
rem attingant, sagaciori-
bus tamen feliciùs agendi
ansam præbeant. Accipe
igitur.

*Et magis in contos apro
Lotaster agresti Termes.*

MS. *incontos.* quod non lon-
gè abest ab *in contos.* MS.
opera. quod & inverso li-
terarum ordine fiet *apro.*
Lotaster. verbum quidem
insolens & tamen ex ana-
logiâ linguæ Latinæ de-
promptum, ut *Pinaster,*
Olcaster. & nullo non lo-
co ab exscriptoribus erra-
tum fuit, ubi hoc ver-
bum *Lotos* occurrit. ut
Heinsius apud Ovid. pas-
sim ostendit. Sensus ita-
que hic est. Et *Lotaster*
*termes in contos apro a-
gresti (ὁ ἀγρος)* exci-
piendo idoneus.

Termes,

Termes, ab eo descendet virga Sabæis,
 Mater odorati multum pulcherrima thuris.
 Illa suos usus, intractatumque decorem
 (Sic nemorum jussere Deæ) natalibus haurit 135
 Arbitriis, at enim multo sunt ficta labore

ANNOTATIONES.

*Et magis in cultros opera
 Lotaster agresti Termes.*

Unde istud *in cultros*,
 inquires? errore scriptum
 fuit, *incultos*, hinc incom-
 ptos, Glossema: quod in
 textum irrepit tandem.
 Et Lotaster insignis suâ
 in rebus rusticis operâ
 deligitur magis in cultros
 capulis armandos. quia,
 ut Plinius dicit, capuli
 cultris è loto fiebant.

*Et magis in cantus operati
 Lotos agrestis Termes.*

vel,

*— in cantus loti prælatus
 agrestes Termes.*

tibiæ enim è loto. Una
 adhuc superest conje-
 ctura.

*Et magis in cantos oleæ præ-
 latus agrestis Termes.*

Termes enim proprium
 est rami oleagini nomen.
 Ipsa quoque olea, his usi-

bus destinata olim fuit.
 de clava enim Cyclopi sic
 Homerus.

Κύκλωπος μὲν ἔκειτο μάγα
 ῥόπαλον παρὰ σικκῆ
 χλωρὸν ἐλαίνεον. —

Monendus es hoc unum,
 Lector, quod Vlitium la-
 tuit, *Termes* nullo modo
 posse construi cum *Virga*.
Virga enim illa thurea na-
 turâ hastilibus idonea est:
 cum tamen *Termes* (cu-
 juscunque demum arboris
 sit) nunquam sponte suâ
 procerus ad aera exiit, ut
 in sequentibus disertè
 Gratius.

132. *Descendet.*] Om-
 nes libri. descendet.

134. *Intractatumque.*]
 Non arte fictum, sed na-
 turalem.

136. *Arbitriis.*] Ipsâ
 nascendi lege.

Cætera, quæ sylvis errant hastilia nostris.

Nunquàm sponte suâ procerus ad aera termes

Exiit, inque ipsâ curvantur stirpe genistæ.

Ergò age luxuriam primo, fœtusque nocentes 140

Detrahe : frondosas gravat indulgentia sylvas.

Post ubi proceris generosa stirpibus arbor

Se dederit, teretesque ferent ad sidera virgæ ;

Stringe notas circùm, & gemmantes exige versus.

His, si quis vitium nociturus sufficit humor, 145

Ulceribus fluet, & venas durabit inertes.

In quinos sublata pedes hastilia plenâ

ANNOTATIONES.

140. *Luxuriam.*] Intempestivam surculorum abundantiam.

141. *Indulgentiam.*] Si luxuriæ ramorum indulgeris, nec maturè putaveris, gravatur arbor frondibus, & nodosa curvaque evadit.

143. *Se dederit.*] Evexerit se, & quasi conspicendam dederit.

144. *Notas.*] Aliter *comas*. V. Georg. v. 368. *stringe comas*. at vide ne

legendum sit, *Notas*, i. e. spurias virgas. ut amicus meus monuit legendum, & impensè arridet.

Versus.] Aldin. *Versu*. malè. Ordines ramorum gemmantium ità dispone, ut exactè crescant, & hastilia reddant elegantius. Plin. Lib. 15. Cap. 29. *Senis foliorum versibus.*

147. *Plenâ.*] Cum eò crassitudinis venerint, ut manum impleant amplectentem. a handful thick.

Cæde manu, dum pomiferis advertitur Annus
Frondeb, & tepidos Autumnus continet imbres.

Sed cur exiguis tantos in partibus orbes 150

ANNOTATIONES.

148. *Dum pomiferis ad-
vertitur.*] Nihil ad hæc
Vlitius. At ego mendum
hîc subesse suspicor. Non
enim Annus dicitur ad-
verti sub Autumno, poti-
us averti; quin & fron-
des dici promiferas duri-
us vereor ne sit: & re-
ceptæ lectioni tempus cæ-
dendæ materiæ præscrip-
tum adversatur: Columel.
L. 4. C. 10. *Optima &
maximè naturalis putatio est
Autumnalis, quo tempore di-
vinâ quâdam lege & æter-
nâ fructum cum fronde stir-
pes deponunt.* Quin & Pal-
ladius. November *Nunc
materies ad fabricam cæ-
denda, cum Luna decrescit.*
Aldina Editio omnium
vetustissima exhibet. *Promi-
feris.* unde sic locum
constituendum cenfeo.

— pronus seris dum
advertitur Annus

Frondeb —

Elisâ priori S, ob sequen-
tem, remansit pronus seris.

hinc orta est illa vox *po-
miferis*: nam ductus lite-
rarum *Mi* iidem sunt cum
Nu. cæteræ variationes fa-
cillimæ. Hæc itaque loci
sententia est. Cum jam
Annus prono latus cursu
frondeb seris aridisque,
(sic Ovid.

*Ut seræ frondes, quas nova
læsit hyems.)*

vultus avertit, & Autum-
nus non amplius fundit
tepidos imbres. Exitum
Autumni descriptum vo-
luit. De tempore cæden-
dis arboribus idoneo, V.
Hesiod. *Ἔργα καὶ ἡμέραι,*
ab v. 414. ad 422.

150. *Sed cur exiguis.*]
Quid tantum spatii in mi-
nutis illis, utcunque ne-
cessariis, consumimus?
Itâ Vlitius. At Grono-
vius Observat. L. 2. C. 3.
Mihî sedet partes dixisse
Gratum pro regionibus,
ut Cæsar. L. 1. de bello
Gallico, in eam partem
ituros, atque ibi futuros
Lustra-

Lustramus? Prima illa canum: non ulla per artes
 Cura prior, five indomitos vehementior hostes
 Nudo Marte premas, seu bellum ex arte ministres.
 Mille canum patriæ, ductique ab origine mores
 Cuique suâ. magna indocilis dat prælia Medus, 155

ANNOTATIONES.

Helvetios, ubi Cæsar constituebat. Iterum, in eas partes Gallia, &c. itaque scriptum fuisse puto,

— exiguos tantis in partibus Orbes.

Qui in copiosâ materiâ intra minimam ejus partem moratur diu, is in magno campo ducit exiguos orbes.

151. *Lustramus*] Log. Edit. *lustramus* habet. quod placet.

Prima.] i. e. prima pars. prima regio, eaque amplissima in descriptione regni venatici. Si enim prima penderet ex cura, vereor ne frigidissimus fieret sensus. Nam si cura canum prima est, fatearis necesse est, nullam illâ priorem esse. quorsum igitur illa insulsa confirmatio?

Per artes.] i. e. per om-

nem venationem. Nam artes semper vocantur à Gratio, quoties venationem in genere intelligit.

Vlitius.

152. *Prior.*]

Nec tibi cura canum fuerit postrema —

Virgil. *Georgic.* 3. v. 404.

Sive.] Sive nudâ virtute cum feris indomitis agendum, seu bellum dolo administrandum est. Utranque venationem, *πρὸ λευκῆν, & ἰχνυδπην* describit.

154. *Origine.*] Unde oriundi sunt, suos quisque derivat mores. parum refert patriam an proavos intelligas.

155. *Indocilis.*] Nullius artis capax.

Dat.] Prior aggreditur hostem, non irruentem expectat.

Prælia.] Perpetua allusio Magnaque,

art. Magnaque diversos extollit gloria Celtas.
 s. Arma negant contrà, Martemque odere Geloni,
 tres. sed natura sagax : Perses in utroque paratus.
 es sunt qui Seras alunt, genus intractabilis iræ.

ANNOTATIONES.

Nam
 tur à
 enatio-
 elligit.
 m fue-
 v. 404
 dà vir-
 comitis
 am do-
 est. U-
 m, m-
 cho de-
 Unde
 quisque
 rum re-
 proavot
 Nullius
 greditur
 ncem ex-
 a allu-
 gnaque,

Gratii. quia Venatio spe-
 cies est τέχνης πολεμικῆς.
 Vlitius errat, cum ἰχθυό-
 πηλον nusquam apud Grati-
 am significari, per Bellum,
 vel Prælia affirmat. Ipse e-
 nim illa verba, seu bellum
 ex arte ministres, aliter ex-
 plicat; & secundam Ve-
 nationis speciem deno-
 tati, nempe ἰχθυόπικην,
 disertè asserit.

156. Diversos.] Primi
 atque & in Gallià canes
 bellicosi fuere, & nullos
 adhuc sagaces ibi fuisse
 Gratii tempore ex ipso a-
 liis colligere est: ita
 ad hunc locum Vlitius. at-
 qui Celtas à Medis diver-
 sos vocat Gratius. unde
 igitur hoc discrimen? an
 quia dociles Celtae, æ-
 què ac bellicosi? ita qui-
 dem videtur, & monen-
 dum fuit. at Xenophon
 junior, sive Arrianus, c. 3.
 canibus Gallicis sagacita-

tem nullis inferiorem ascri-
 bit. Pollux inter κελπηδὲς
 γυναικῶν tantum recenset.
 Potest quoque explicari
 non minùs rectè, per longe
 ab invicem disjunctos, qui-
 bus patria est maximè dis-
 juncta.

158. Utroque.] Sagax
 perinde ac bellicosus.

159. Seras.] An Indi-
 cos vult Gratius? de istis
 ita Plutarchus, p. 1787.
 Edit. Steph. Ὀφθέντες
 λέοντες ἐκ τῆς Ἰσθμίας
 καὶ διακοινοῦ καὶ φανερόν
 ἐστὶν αὐτῶν ποιέμενον ἀντα-
 γωνιστῆν, ἢ δὲ ἄλλων
 (ζώων) ὑπερφερόντων πάν-
 των. Hos quoque descri-
 bit Xenophon magnos, va-
 lidos, celeres, & idoneos
 qui congregarentur cum
 apris.

Intractabilis.] Quæ non
 potest cicurari, & in or-
 dinem redigi. Hi nempe
 feræ captæ adèd inhærent,
 At

28 GR̄ATĪI FAL̄ISCI

At contrà faciles, magnique Lycaones armis. 160

Sed non Hyrcanæ fatis est vehementia genti

Tanta : suis petiere ultrò fera semina sylvis.

Dat Venus accessus, & blando fœdere jungit.

Tunc & mansuetis tutò ferus errat adulter

In stabulis, ultroque gravis succedere tigrim 165

Aufa canis, majore tulit de fanguine fœtum.

ANNOTATIONES.

ut vix vi avellendi sint.

160. *Lycaones.*] Arcades. qui Polluci & Oppiano celebres. *Vlit.* Lycaon erat Arcadiæ Tyrannus, & à Jove conversus in lupum. forsan igitur ex lupo & cane oriundi erant. Hinc *λυγῆς* & *Lycisca*, nomina canum.

161. *Hyrcanæ.*] Canes è Tigride & cane progenitos Indis ascribunt. *Aristot.* L. 8. animal. c. 28. & *Pollux.* at *Gratius* Hyrcanis. nec temerè forsan, cum in Hyrcaniâ atq; Indiâ plurimas fuisse Tigres testatur *Plinius.* *Vlit.*

162. *Tanta.*] Malo, nata. *i. e.* nativa, ingenita vehementia non fatis est Hyrcanis canibus.

Suis.] *i. e.* Hyrcanis.

Ultrò.] Ab *Aristotele* petita hæc. *ἄγροντες δὲ δασυμένους εἰς τὰς ἐρημίας τὰς κύνων.* In sylvis coitus tempore alligant fœminas. *Vlit.* at *Gratius* dicit fœminas ultrò petere fera tigrum semina. ut & postea *ultro gravis.*

164. *Mansuetis.*] In stabulis mansuetarum pecudum impune fera errat tigris.

164, 165. *Gravis.*] *Gravem* mavult *Vlitius* ut planior fiat sensus. Verborum series est, & canis aufa ultro subire tigrim gravis, *i. e.* gravida tulit prolem majore & nobilior de semine.

Sed

ad præceps virtus ipsâ venabitur aulâ.

ne tibi & pecudum multo cum sanguine crescet :

ignosce tamen, quæcunque domi sibi crimina fecit,

excutiet sylvâ magnus pugnator adeptâ. 170

et fugit adversos, idem, quos repperit, hostes

timber. quanta fides, utinam, & solertia naris,

quanta foret virtus, & tantum vellet in armis !

quid freta si Morinûm, dubio refluentia ponto,

penetreris, atq; ipsos libeat penetrare Britannos ? 175

quanta est merces, & quantum impendia supra !

ANNOTATIONES.

167. *Præceps.*] Præfina ; impetus animi prævidus.

Aulâ.] Quodvis sepium. animalium receptacula Græci *aulas* vocant. Servius ad Æneid. 9. v. 10.

170. *Excuet.*] Lego excuset. quod est, delectat, excipiet, redimat. Prima improba virtus domi tuæ venabitur, & in familiaribus sæviet pecudes. Hoc ignosce illi, & pasce tamen, daque locum, quæ contraxit domi crimina,

illa in sylvâ, quod nimirum haud dubiè faciet, purgandi. Gron.

172. *Fides.*] Fide & solertiâ naris Græcius sagacitatem describit. quid enim est in cane sagacitas, nisi certa & fidelis solertia naris ?

174. *Freta.*] Ad freta, & ad Britannos. Virg.

— lavinæque venit littora.

Illyricos penetrare sinus—

176. *Quantum.*] i. e. quantum lucri facis ultra impendia.

Si

Si non ad speciem mentiturosque decores

Protinùs : hæc una est catulis jactura Britannis.

Ad magnum cum venit opus, promendaque virtus,

Et vocat extremo præceps discrimine Mavors ; 180

Non tunc egregios tantùm admirere Molossos.

Comparat his versuta suas Athamania fraudes,

Epirusque Pheræque & clandestinus Acarnan.

Sicut Acarnanes subierunt prælia furto,

ANNOTATIONES.

177. *Si non.*] Quantumvis non omnino ad speciem externam & decores, (quæ; quos capiunt, sæpissimè fallunt] compositi sint. Hic enim est utriusque catulorum Britannicorum defectus. ad ventionem πολέμικόν, & ferarum pugnam cum ventum est, & vis animi exferenda, non æquè mirabilem egregios & insignes Molossos.

178. *Catulis.*] Vossius ad Catullum. p. 100. ad hæc verba, *catuli ore Gallicani* sic dicit. *catuli. i. e. canis.* ut passim apud Horatium, Virgilium; greci σκύμνος vocant, non recens genitos sed adul-

tos. nullà itaque opus est correctione. occurrit postea v. 400.

183. *Epirusque.*] Ita restituit Gronovius. Vicinas enim regiones designare voluit. Varro lib. 2. de re rusticâ cap. 9. *videndum ut boni seminii sint itaque à regionibus appellantur Lacones, Epirotici, Salentini.* olim legebatur *Acyrus.* Vlitius *Taygetus* legendum censet. Heinsius *Argivus.*

Pheræ.] Vid. Strabo p. 367.

184. *Acarnanes.*] Thucydides lib. 3. ad finem narrat ut Acarnanes, consilio Demosthenis in insidiis locati Ambraciota

ic canis illa suos taciturna supervenit hostes. 185

at clangore citat, quos nondum conspicit, apros

Etolâ quæcunque canis de stirpe (malignum

officium) sive illa metus convicia rupit,

eu frustra nimius properat furor ; & tamen illud

Idè vanum totas genus aspernere per artes, 190

firum quàm celeres, & quantum nare merentur :

um non est victi cui concessere labori.

Idcirco variis miscebo gentibus usum.

ANNOTATIONES.

rorfus profligarunt. Hu-
: Historiæ alludit Grati-
s. fuit tamen qui duos
equentes versus pro insi-
tiis habuit. nec sanè a to-
us illa suspicio.

187. *Malignum.*] Ve-
antibus malignum, ut
ote quod feris evadendi
opiam dat. noxia sedu-
tas.

188. *Convicia.*] Cla-
norem. Phædrus lib. 1.
fab. 6. *Clamorem Ranæ su-
tulere ad sydera, convicio
ermotus quærit Jupiter cau-
iam querelæ.* L. 3. fab. 14.
*dicada acerbum noctuæ con-
viciium faciebat.* Ov. Met.
. 6. v. 378.

*Ipsaque dilatant patulos
convicia rictus.*

189. *Furor.*] Scribo fa-
vor. dum sibi favet ante
tempus & prædam credit
suam, à quâ longe adhuc
abest. sic infra,

*Nequa ex nimio redeat
jactura favore.*

Et mox.

*— ut ne prima fa-
ventem pignora fallant.*

Gronov.

190. *Vanum.*] Ut va-
num & inutile.

192. *Tam.*] Porro nul-
lus est labor, cui labori
cesserunt unquam defa-
tigati.

193. *Idcirco.*] Ideò, ne
Quondam

Quondam inconsultis mater dabit Umbrica Gallis
Sensum agilem, traxere animos de patre Gelonæ
Hyrcano, & vanæ tantùm Calydonia linguæ 196
Exibit vitium patrē emendata Molosso.
Scilicet ex omni florem virtute capeffunt,

ANNOTATIONES.

canes alioqui boni, ut venationi prorsus inutiles unum ob vitium abjicerentur, canes variis gentibus ortas miscere vitium est Gratio ut vitia eluerentur, & virtutes novas sibi exinde accerferent.

194. *Quondam.*] Non statim à primâ mixturâ sed altero tertiove fœtu. Xenophon. Ἐν πολλῶ δὲ χεόνῳ συνκίκεται αὐτῶν ἢ φύσις. Vlitius.

Inconsultis.] Temerè in agris errantibus, quia nulla inest illis naris solertia, quâ duce dirigantur. Nam v. 156. laudantur tantum ob bellicosam venationem.

Umbrica.] Vid. 172.

195. *Geloni.*] 157. arma negant contra mar-

têmque odere Geloni.

196. *Hyrcano.*] 161. sed non Hyrcanæ satis est vehementia genti nata.

Calydonia.] Ætola canis. Calydon enim est urbs Ætoliæ, sita ad flumen Evenum.

197. *Exibit.*] Ibit extra vitium. Itâ Virgil. cum accusativo. *exit tela.* aliisque.

198. *Florem.*] Græci αῶτος. Itâ de Hierone. Pindarus Od. primâ. δρέπων μὲν κορυφᾶς ἀρετῶν ἀπὸ πατρῶν. ἀγλαίετα δὲ ἢ μισσηῆς ἐν αῶτῳ. Theocritus Idyllio secundo. οἶδς αῶτῳ. Et Hercules dicitur Ἡρώων αῶτος. cujuscunque rei præstantissimum.

Et sequitur natura favens. at te leve si quâ
 Tangit opus, pavidosque juvat compellere dorcas,
 Aut versuta sequi leporis vestigia parvi : 201
 Petronios (scit fama) canes, volucresque Sicambros,
 Et pictam maculâ Vertraham delige falsâ.

ANNOTATIONES.

199. *Leve.*] Cum cur-
 fu tantum in fugaces fe-
 ras contenditur.

200. *Tangit.*] Capit,
 delectat.

Opus.] Venatio.

Dorcas.] Damas, à *δῶξ*
δορκός.

201. *Versuta.*] Intri-
 cata & redeuntibus in se
 gyris perplexa.

202. *Petronios.*] Idem
 qui Petrunculi, canes ve-
 loces simul & sagaces, à
 qualitate nomen sortiti.
 Festus in Schedis : *Petro-*
nes, rustici à petrarum a-
speritate & duritie dicun-
tur. Hinc Petronii canes,
 qui ità solidos calces ha-
 beant, ut petras etiam il-
 læsi percurrant. Hos Bel-
 gis ascribit. *Vlitius.*

Scit fama.] Olim sic
 legebatur. at non pu-
 tem dicere Gratium. Pe-
 tronios canes isto ævo

tantum famâ cognitos.
 quid enim juberet deligere
 ad hanc venationem, qui
 nulli essent? sed scripsit,
scit fama. testem enim e-
 jus, quod dicit, facit fa-
 mam publicam. prorsus i-
 dem v. 256. *Thoes commis-*
sos, (clarissima fama) *Le-*
nes. Gronovius.

Sicambros.] Hi certè
 populares nostri sunt :
 merito volucres, quia *ven-*
ticanes eos vocamus. *Vli-*
tius.

203. *Vertraham.*] Canis
 & hic Belgicus, à *Uelt*
 campus & *Wack* vel
Wacha canis. *Veltracha*
 abiit itaque in *Vertracha*,
 sive *Vertraha*. qui idem
 est cum Martialis *Ver-*
trago.

Non sibi sed domino ve-
natur Vertragus acer.

Falsâ.] Hoc verbum
 mendæ suspectum habet

D Ocyor

Ocyor affectu mentis, pinnâque cucurrit ;
 Sed premit inventas, non inventura latentes 205
 Illa feras ; quæ Petroniis benè gloria constat.
 Quod si maturo pressantes gaudia lusû
 Dissimulare feras, tacitique accedere possent :

ANNOTATIONES.

Henr. Stephanus. Vlitius aliter sentit & exponit, diversicolori, ita tamen ut nec virgæ nec maculæ possint dici. idque aperte, inquit significat Xenophon. Jun. cap. 3. *ἔγω τὰς ποικίλας ἐπανθεῖ τὸ ποικίλον*, ita in pictis falsæ quasi subnitent maculæ. falsâ pro versicolori potest stare. cum modo hic color oculis obversatur, modo ille, pro diversâ intuentis positurâ. Angl. *changeable*. At Xenophontis locus pessimè probat. Sic enim ille. ut canum diversicolorum varietas illa illustrem emittit splendorem, ita quibus color unus est & simplex, ille quoque fulget. *ἄποσιλβει καὶ αὐτῆ*. Ego itaque *flavâ* seu *fulvâ* malo. quem Vertrahæ colorem & Vlitius a-

scribit.

204. *Ocyor.*] Homer. *Odys.* l. 7. v. 36.

Τῶν νέεσσι ὠκείαισιν ὡσεὶ πλέθρον ἢ ἐνόημα.

206. *Gloria.*] Inveniendi nempe feras, non minus quàm premendi inventas.

207. *Quod si.*] Si verò continenter supprimentes gaudia (ea enim est vis verbi, *Pressantes*) lusû maturo, *i. e.* dum lusus maturus sit, fructusque laboris capiendus, possent dissimulare feras *agnitas*, tacitique accedere ; omnis venandi gloria Petroniis constaret, nec suis manca foret numeris, quæ jam, Metagontes, vobis contigit solis. hanc interpretationem Vlitianæ præferendam censebis, cum seriem verborum attentius inspexeris. Ille e-

Illis

Illis omne decus, quod nunc, Metagontes, habetis,
 Constaret sylvis: sed virtus irrita damno est. 210
 At vestrum non vile genus, non patria vulgo,

ANNOTATIONES.

nim pressantes explicat per
 urgentes, persequentes, at
 fera nondum excitatur è
 latibulo: tum & gaudia
 loco movet, & postponit
 τῶν dissimulare. nec placet
 auribus æquè iste versus si
 sic interpunxeris.

*Dissimulare, feras taciti-
 que accedere possent.*

209. Metagontes.] In-
 telligit canes semiferos,
 qui ex ferâ & cane geniti
 paulatim in diversum
 quoddam genus coale-
 scunt. apertè hoc infra
 ostendit, cum Hagnonem
 dicit ex Thoe semiferam
 prolem finxisse, cui & hic sta-
 tim Metagonta assignat. itaq;
 Metagontes, dicti quia μετα-
 γῶναι καὶ σαρκενῶν καὶ ἢ φύ-
 ος αὐτῶν. Quorum diver-
 siæ species. Vltius.

210. Virtus.] Incon-
 sulta illa animi vis & præ-
 fidens, quæ caret effectū,
 impedit quo minus sua
 gloria sit omnibus nume-
 ris absoluta.

211. At vestrum.] Ad
 vestrum non vile genus.
 legit Barthius. at Hein-
 sius ad Lib. 6. Ovid. Me-
 tamor. v. 416. sic scribit:
 Locus contaminatissimus.
 Scribe.

*Par vestro, non vile ge-
 nus, Nonacria, vulgo,
 Sparta suos, & Creta suos
 promittit alumnos.*

Nihil enim causæ erat,
 cur Gratius canes Arca-
 das, tantopere in venatu
 ab omnibus commenda-
 tos, ommitteret, recensitis
 aliis longè ignobilioribus.
 Hos rectè Spartanis &
 Cretensibus, qui maximè
 vulgares, adjungit. *Vulgus*
 pro canibus idem Gratius
 alibi quoque non semel
 dixit.

At si Lycaones supe-
 riùs memorati sunt ii-
 dem qui Arcades; Hein-
 siana correctio suis ipsa
 viribus ruit.

*Vltius ità locum expo-
 nit. ad vestram virtutem
 B z Sparte*

Sparta suos & Creta suos promittit alumnos.

Sed primum celsâ lorum cervice ferentem,

Glympice, te sylvis egit Bœotius Hagnon,

ANNOTATIONES.

(præcesserat enim *Virtus*)
Sparta & Creta non patria
vulgo, & vilibus canibus,
promittit, jactat & comparat
alumnos suos non vile
genus. Idem tamen refingit
postea, Nunc patria vulgo
Sparta. Non vulgarium
sed omnium ferè canum
vulgo patria habita Sparta.

Sed nec hæc satisfaciunt. *Virtus* enim illa, de quâ Gratius, est virtus culpabilis, impetus animi suæ pariter famæ venationique nocivus. nec *vestram* posse stare puto, nam de Petroniis, non ad Petronios locutus erat Gratius. quod si versus sic refingis, planissimus fiet sensus.

*At vestrum non vile genus, non patria vulgo :
 Sparta suos, & Creta suos promittit alumnos.*

At vestrum, Metagontes, genus non contemnendum est, nec patria è vulgo patriarum : Sparta enim

& Creta promittunt conferuntque suos alumnos ad Metagonta generandum. Nec tamen Spartanus, nec Cretensis ille fuit, qui primùm hosce canes ad foeturam miscuit; sed Hagnon Bœotius primus te, Glympice, in sylvis egit. Sic omnia, nî fallor, optimè cohærent. Hæc quoq; confirmat *Ovid.*

Et patre Dictæo, sed matre Laconide nati

Labros & Agriodius, &c.

214. *Glympice.*] De cane non minùs quàm Domino altum ubique silentium. Hagnius quidam est, pater Tiphys, quem eundem esse cum Hagnone nostro conjicit Vlitius, & quia patria illi Thespiorum locus Aphormion in Bœotiâ, forte Thespiades loco *Hastilides* legi debere apud Gratum. Quæ vera sint & ipsius Authoris necne nullis adjutus codicibus Hagnon

CYNĒGETICŌN. LIB. I. 37

Hagnon Astylides, Hagnon, quem plurima semper
Gratia per nostros unum testabitur usus. 216

Hic trepidas artes & vix novitate sedentes

Vidit, quā propior patuit via : nec sibi turbam

Contraxit comitem, nec vasa tenentia longè.

Unus præsidium atque operi spes magna petito 220

Adsumptus Metagon lustrat per nota ferarum

Pascua, per fontes, per quas trivere latebras,

Primæ lucis opus : tum signa vapore ferino

Intemerata legens, si qua est quā fallitur ejus

ANNOTATIONES.

prorsus nescio. aliquam
tamen, ut in tenebris, veri
speciem habent.

215. *Hastili.*] Repono
Astylides. magis ad Pa-
tronymicorum Græcorum
formam. quis porro ferre
potest aspirationem istam,
H quater repetitam duo-
bus versibus ?

Quem plurima.] Quem
utpote singularem & uni-
cum in re venaticâ grata
semper posteritas uno ore
deprædicabit.

217. *Trepidās.*] Dubi-
as, & fluctuantes, nec-
dum præ suâ novitate

stabilitas & ἰσχυρίνας.

218. *Vidit.*] Artes, quā
propior patuit via. pro-
vidit quā artibus pro-
pior patuit via. So-
lenne Græcis & Latinis.
Vlitius.

219. *Tenentia.*] i. e. *re-
tia longo meantia tractu.
reaching far.*

223. *Primæ.*] Hoc in-
ter omnes convenit sum-
mo mane venationem in-
choandam esse. *Vlitius.*

224. *Intemerata.*] Non-
dum mista odore aliarum
ferarum, necdum solis æ-
stu libata, & infirmiora.

D 3

Turba

Turba loci, majore fecat spatia extera gyro. 225

Atque hîc egressu jam tum sine fraude reperto

Incubuit, spatiis qualis permiffa Lechæis

Theffalium quadriga decus, quam gloria patrum

Excitat, & primæ spes ambitiofa coronæ.

Sed nequa ex nimio redeat jactura favore, 230

ANNOTATIONES.

Apollonius, Lib. 4. 109.

— ἀλδαμένοι πάθ
ἦς,

Μὴ πείν ἀμαλδύνη θη-
εῶν σίβων. ἦ δὲ καὶ ὄδμῆν
Θηρείην, ἀλῆσιν ἐνισ-
κίμε. Ἰαση βολῆσιν.

225. *Turba.*] Intricata
confusio vestigiorum in
diversa tendentium. *Vli-*
tius.

Lucanus de Pompeio
fugiente. *Incerta fugæ ve-*
stigia turbat, Implicitasque
errore vias. Sic lepus
nunc dexter, nunc lævus,
nunc vestigiis suis obvius
incertum iter textit.

226. *Egressu.*] Feræ
nempe ex illâ vestigio-
rum ambage.

Fraude.] Errore.

Incubuit.] Hîc vim ha-
bet Græci Aoristi. ut v.
45. *ostendit, & exterruit.*

v. 204. *cucurrit.* i. e. cur-
rere solet.

Incubuit.] Nudum a-
pud Justin. L. 3. legitur,
ubi acrior per spiramenta
cavernarum ventus incubu-
it. & Tacit. Annal. 4. Si
cuncti quibus libertas ser-
vitio potior, incubuissent.
Gronov.

Permissa.] Ἀίεσσα, συ-
δεῖσα, laxis habenis lata.

Lechæis.] Lechæum,
portus Corinthi versus
Occidentem ludis trieter-
ricis Isthmiorum cele-
bris. Eo alludit Grati-
us; canemque his amfra-
ctibus evolutum emicare
in prædam dicit ut Qua-
driga Theffala se jactat in
pulvere Isthmiaco, seu
spatiis Lechæis. Gronov.

230. *Favore.*] Impetu
spe prædæ excitato, &

Lex

Lex dicta officiis : ne voce lacefferet hostem,
 Neve levem prædam, aut propioris pignora lucri
 Amplexus, primos nequicquam effunderet actus.
 Jam verò impensum melior fortuna laborem
 Cum sequitur, juxtaque domus quæfita ferarum ;
 Ut sciat, occultos & signis arguat hostes : 236
 Aut effecta levi testatur gaudia caudâ,
 Aut ipsa infodiens uncis vestigia plantis
 Mandit humum, celsasve adpreñfat naribus auras,
 Et tamen ut nè prima faventem pignora fallant, 240
 Circa omnem, aspretis medius quâ clauditur orbis,

ANNOTATIONES.

quasi sibi plaudente.

222. *Pignora.*] *Plēd=*
ges, hopes or temptati=
ons.

Lucri.] Feræ lucran-
 dæ ; prædæ.

233. *Effunderet.*] Ita
 fidenter scripsi pro, *offen-*
deret ; nesciebam enim
 quid sibi vellet : neque
 placebat Gronovii *offun-*
deret. quia nudum *offun-*
dere non invenitur pro
 offuscare, obnubilare.
 Quam correctionem fir-
 mat illud Virgillii, *Georg.*
 L. 4. v. 492.

———— *ibi omnis*

Effusus labor ———

236. *Ut sciat.*] Nem-
 pe Hagnon, & detegat
 hostes ibi occultos suis è
 signis, canis aut test. &c.

237. *Effecta.*] *Pro-*
duced. tamen, ut verum
 fatear, quidvis malo, quàm
 languidum istud Epithe-
 ton. *Effusa. Eff.cta.*

240. *Et tamen.*] Ne
 tamen prima vestigia,
 primus odor canem in-
 dulgentem cursui in er-
 rorem inducat, monet
 Hagnon, seu venator, cir-

D 4

Ferre

Ferre pedem, accessusque abitusque notasse ferarum
Admonet ; & si forte loci spes prima fefellit,
(Rarum opus) incubuit spatiis ad prospera versis,
Intacto repetens prima ad vestigia gyro. 245

A N N O T A T I O N E S.

cumire omnem orbem
medium sepius clau-
sum, & observare exitus
aditusque ferarum.

243. *Spes prima.*] Ne-
mini non potest esse mo-
lesta illa repetitio *sp̄s pri-
ma.* ter sex versibus oc-
currit. quin & menti Au-
thoris adversatur, ita ut
post Vlitii explicationem
quantum ego video, lo-
cus maneat adhuc obscu-
rus æquè ac antea. at si
loco *prima* suffeceris *illa*
(cujus Glossema illud e-
rat) planam dederis sen-
tentiam. Nempe hanc,
at si forte spes illa loci,
quem canis monitu ve-
natoris lustraverat (quod
tamen rarò evenit) ca-
ruit effectu, incumbit pro-
tinùs spatiis, &c.

Est & altera amici con-
jectura, quæ eundem con-
ficit sensum, & propius
receptæ lectionis vestigiis
inhæret.

*Et si forte loci spes præ-
da fefellit.*

244. *Ad prospera.*] Ità
omnes editi, ante Vlitium,
qui *proxima* legit & legen-
dum contendit. Illa ta-
men Lectio mihi optimè
se habere videtur, Vlitiana
autem non posse defendi.
Explicabimus modò.

Dejectus de illâ spe ca-
nis quid agere parat? In-
cumbit nempe, quantum
potest, spatiis quæ rectà
tendunt, ducunt ad *pro-
spera*, hoc est, ad ea loca,
unde felicem primus con-
ceperat spem, unde prima
pignora, primus odor se
obtulerant.

Versis.] Olim *Sifer.* nul-
lo sensu. Vlitius hinc fe-
liciter satis, inverso lite-
rarum ordine, eruit *Versis.*
poterat sanè in fine versùs
sic scribi. Hinc ^{si}
illa labes. ^{Ver.}

245. *Intacto.*] Non ante
Ergò

Ergò ubi plena suo rediit victoria fine,
 In partem prædæ veniat comes, & sua nôrit
 Præmia : sic operi juvet inservisse benigno.
 Hoc ingens meritum est, hæc ultima palma tropæi,
 Hagnon magne, tibi divûm concessa favore. 250
 Ergò semper eris, dum carmina, dumque manebunt
 Sylvarum dotes, atque arma Diania terris.
 Hic & semiferam Thoum de sanguine prolem
 Finxit. Non alio major sua pectore virtus ;
 Seu nôrit voces, seu nudi ad pignora Martis. 255

ANNOTATIONES.

calcato. *Repetens.*] Subaud. cursum, viam.

247. *Nôrit.*] Olim *naris*. nullo sensu. sentiat hæc pro navatâ operâ sibi mercedem dari, ut hæc memoriâ & spe excitetur in futurum. *Gronov.*

248. *Benigno.*] Quod respondet meritis, & remunerat labores.

252. *Dotes.*] Voluptas & commoda.

Diania.] Olim *Dianea*. malè.

253. *Thoum.*] *Θῶς*. genus luporum, procerius longitudine, brevitate crurum

diffimile, velox saltu, venatu vivens. Plin. Lib. 8. Cap. 34. qui de his plura scire cupit, adeat Oppianum. Lib. 3. Pollucem. Aristot. Plinium. Non mei est instituti omnes Authorum locos huc congerere.

254. *Sua.*] Mihi omnino videtur legendum *Sub.*

255. *Nôrit.*] *Ald. morit.* hinc Barthius. *morit fauces.* at Vlitius alteram *Lectionem* retinet, quia præcipua virtus in cane obedientia est. Neutrum mihi placet. Quæ enim hæc
 Thoës

Thoes commissos (clarissima fama) leones

Et subiere astu, & parvis domuere lacertis.

Nam genus exiguum, & pudeat quam informe
fateri

Vulpinâ specie, tamen huc exacta voluntas.

At non est alius, quem tanta ad munia foetus 160

Exercere velis, aut te tua culpa refellat

Inter opus, quo fera cadit prudentia damno.

A N N O T A T I O N E S.

Latinitas est? Seu norit
voces, sive ad pignora.
mihi verbum deesse vide-
tur, quod utrique mem-
bro cohæreat; at, nî fal-
lor, adest. Sic itaque re-
fingerem hunc locum.

*Sive voces naris, seu nudi
ad pignora Martis.*

jure credi possunt hoc im-
mutasse, qui nesciebant *τὸ*
ad pignora, bis quasi positi-
rum esset, bis construi de-
bere. v. 247. *Naris* occu-
paverat locum *τὸ norit*.
non itaque insolens hæc
inter se mutatio. Hic igitur
sensus est, sive canem
hunc evoces ad pignora
naris, i. e. ad perfequen-
das sagacitate feras, sive
ad hostes nudo Marte do-

mandos. v. 152.

*—sive indomitos vehe-
mentior hostes*

*Nudo Marte premas, seu
bellum ex arte ministros.*

258. Nam genus exiguum.] Aristotel. *ἀετοὶ δὲ
οἱ μικροὶ καὶ δύνανται*. qui
Thoum minimi, iidem
fortissimi sunt.

259. Specie.] Ald. *species*. non malè.

Exacta.] Aptissima, qua-
si ad normam exacta.

260, 261, 262. At non.]
Acervus victorum. Scribe.

*At non est alius, quem tan-
ti ad munia factus*

*Exercere velis: haud te
tua culpa refellat*

*Inter opus, quum fera re-
dit prudentia damno.*

Junge

Junge pares ergò, & majorum pignore signa
 Fœturam, prodantque tibi Metagonta parentes,
 Qui genuere suâ pecus hoc immane juventâ. 265
 Et primùm expertos animi, quæ gratia prima est,
 In venerem jungunt: tum fortis cura secundæ,

ANNOTATIONES.

Exercere ad munia tanti fœtus, est jungere cum cane in Venerem ad nobilem Metagonta generandum. quam curam si præstiteris, non te poenitebit postea hoc fœtu in venando uti, nec eveniet tibi ut in eo te peccâsse, & aliquam in te culpam admisisse deprehendas, quæ te tum refellat, accuset, confutet, ut solet fieri serò & damno suo sapientibus. *redit,* ut infra,

— *hæc magno redit indulgentia damno.*

Gronovius.

quâ in C. Ald. *refellat* reperitur textui inferendum duxi. reliqua Gronovio debes.

263. *Pignore.*] Junge pares, inquit Gratius, eosque animi expertos, formæque non indecoros, ut

ex parentum virtutibus, quasi totidem pignoribus datis, jam designes animo pro certoque spondeas dignam majoribus prolem, parentesque ante partum, futurum Metagonta significant.

265. *Qui genuere.*] Hunc versum Vlit. contra Barth. mordicus servandum censet. Næ ille Musis invidis, quæ omnes siquid ego sapio, præcipitem illicò furcillis è Parnasso deturbarent. Nihil enim est nisi insulsa periphrasis *parentes.* cui geminum habes apud Ovidium

Nec nisi finitâ per plurima vulnera vitâ.

266. *Experts.*] Virtutis spectatæ canes.

267. *Sortis.*] *Qualification.*

Ne

Ne renuat species, aut quæ detrectet honorem.

Sint celsi vultus, sint hirtæ frontibus aures,

Os magnum, & patulis agitados morfibus ignes 270

Spirent, astricti succingant ilia ventres :

Cauda brevis, longumque latus, discretaque collo

Cæsaries, non pexa nimis, non frigoris illa

Impatiens : validis tum surgat pectus ab armis,

Quod magnos capiat motus, magnisque superfit.

Effuge qui latâ pandit vestigia plantâ, 276

Mollis in officio. ficcis ego dura lacertis

Crura velim, & solidos hæc in certamina calces.

Sed frustra longus properat labor, abdita si non

ANNOTATIONES.

268. *Ne renuat.*] Lege.
*Ne renuat species, aut ne
detrectet honorem.*

Curandum est, ut sint pari
specie, & ne illa sit talis,
quæ omnem detrectet ho-
norem & venustatem.
Malo tamen, fateor, *præ-
detrectet*, quod propius ve-
teri lectioni, & sensu ele-
gantius. *Præ* solenne est
in decompositis, *præde-
lasso, præconsume.*

270. *Ignes.*] Ità Poe-

tæ ferè semper, cum ani-
mal depingerent animo-
sum. Virg. G. 3. v. 85.
de equo.

*Collectumque premens vol-
vit sub naribus ignem,*
& passim.

274. *Impatiens.*] Quæ
non potest defendere fri-
gus.

276. *Quod magnos.*]
Quod, quantumvis mag-
nos pulmonum anhelitus
capiat, fatis superque ta-

Altas

Altas in latebras, unigue inclusa marito 280.

Fœmina, nec patitur Veneris sub tempore magnos

Illa, nec emeritæ servat fastigia laudis.

Primi complexus, dulcissima prima voluptas :

Hunc Veneri dedit impatiens natura furorem.

ANNOTATIONES.

men amplum sit, nec laborantem deficiat.

280. *Latebras.*] Vide Xenoph. Jun. c. 28.

281. *Magnos.*] *Mores.*

Illa, neq; in meritæ servit fastigia laudis.

Grotius. *Magnos* retinet Vlitius; & exponit. Frustra laborari dicit Poeta, nisi canis fœmina uni inclusa marito fuerit, eumque quantumvis magnum patiatur & admittat. At hæc locum nullatenus dilucidiores reddunt, cur enim magnos, si unum Gratius tantum voluit? nos levi mutatione defungemur hâc difficultate. lege modò

— *Nec patitur Veneris sub tempore mæchos*

Illa, —

Ita sententia loci hæc e-

rit. Frustrâ laboratur si non fœmina unî inclusa marito & non patitur (*z. e.* & renuit) in ipso coitûs tempore mæchos (adulteros) & si non servat tanquam sacra, fastigia virtutis emeritæ & spectatæ. magis placeret, si *fastidia* legeretur. Ità elegans servabitur tenor & continuatio comparationis institutæ. sed & confirmant hanc conjecturam sequentia. *Si renuit cunctos, & mater adultera non est.*

284. *Impatiens.*] Suae libidinis impatiens Natura hunc Veneri caninæ dedit furorem. Impatentia, libido immoderata. at tu, cui hæc placent, adi propere. Gronov. *Observ.* l. 4. p. 396.

46 GRATII FALISCI

Si renuit cunctos, & mater adultera non est, 285

Da requiem gravidæ, solitosque remitte labores.

Vix oneri super illa suo. tum deinde monebo,

Ne matrem indocilis natorum turba fatiget,

Percensere notis, jamque inde excernere parvos.

Signa dabunt ipsi. teneris vix artubus hæret 290

Ille tuos olim non defecturus honores :

Jamque illum impatiens æquæ vehementia sortis

Extulit, affectat maternâ regna sub alvo.

ANNOTATIONES.

285. *Cunctos.*] *Junctos*,
Heinsius. malè.

287. *Super.*] Heinsius,
Par. at Virgil. *G.* 3. vers.
127.

— ne blando neque-
ant superesse labori.

Ità Colum. *Roborandus*
largo cibo, &c. ut *Veneri*
superst. Sic itaque Gra-
tius. Vix superstes erit o-
neri suo.

288. *Indocilis.*] Vena-
tionis non capax. inutilis
venationi futura.

290. *Ipsi.*] Olim ipsæ,
vel ipse. at præcesserat par-
vos & natorum. Ipsi nem-
pe catuli dabunt tibi sig-

na, quæ in excernendo di-
rigant judicium tuum:
Vlitius.

Teneris.] Teneri artus;
qui soluti & quasi luxati
sunt. Vlitius.

291. *Defecturus.*] i. e.
deserturus. Ovid. *Met.* 2.
v. 382. de Sole

— qualis cum deficit ora-
bem,

Esse solet.

Amor. l. 1. *Eleg.* 8. v. 93.

Cum te deficient poscendi
munera cause.

ubi plura. Vide quoque
Gronov. ad *Epist.* Senecæ
30:

285 Ubera tota tenet, à tergo liber aperto,
 es. Dum tepida indulget terris clementia mundi : 295
 Verum ubi Caurino perstrinxit frigore Vesper,
 Ira jacet, turbâque potens operitur inertî.
 os. Illius è manibus vires fit cura futuras
 290 Perpensare, leves deducet pondere fratres :
 Nec me pignoribus, nec te mea carmina fallent. 300

ANNOTATIONES.

294. *Ubera.*] Logi editio. *Libera tota tenet ea Pithœana. Ubera tota tenet ea tergo, unde Pithœus. eat ergo. Gronovius conjecit stat tergo liber aperto. quid si*

Ubera tota tenet sua, tergo liber aperto.

297. *Ira jacet.*] Omnes ed. *Ire placet. nullo sensu. Persentiunt enim citius ac minus tolerant frigus teneri, qui meliores, catuli ; ideoque patitur ille turbâ inertî se operiri, ut à frigore defendatur. Vlitius.*

Inerti.] Ἀτεχνῆς, & venationi inepta.

298, 299. *Manibus.*] *Nec manus hîc catulis attribuantur, quum sint ho-*

minis pondus catulorum exigentis ; nec *deducet*, est ipse levior fratres descendere coget, quum graviores magis probentur, nec *deducere* est vincere citra respectum libræ, nam de *manibus* loquitur, ut de lancibus libræ. nimirum *deducere* Gratio, ut *deprimere* Ciceroni id dicitur in librâ, quod gravitate vincit. L. 5. de finibus. *Terram, mihi crede, ea Lanx & maria deprimet.* Demosth. de Pace : Ὅταν δ' ἐπὶ δόλιτρον, ὡσπερ εἰς τρυτάνην, ἀργύριον περιστρέψῃς, οἴχεται φέρον καὶ καθέλκυσσεν τὸν λογισμὸν ἐρ' αὐτό. Gronov.

Protinus

Protinus & cultus alios, & debita foetæ
 Blandimenta feres, curâque sequere merentem :
 Illa perinde suos, ut erit delata, minores,
 Ac longam præstabit opem. tum denique foetû
 Cum defunt, operis fregitque industria matres, 305
 Transeat in catulos omnis tutela relictos.

ANNOTATIONES.

301. *Fœtæ.*] Latini *fœtam* dicunt, & gravidam & partu liberatam. ut rectè Servius ad primam Æneida. Hinc *fœtus* & conceptus & partus.

303. *Delata.*] Ed. Log. *delaëta*. Pithœana, *delata*. Vlitius *εὐγενῆς* exclamat, atque ità locum legendum jubet.

Illâ perinde suos, uteri de lacte, minores,

Ac longam præstabit opem —

ut sit *ἀνγρωσις*. Illa perinde suos curâ prosequetur, ac uteri de lacte longam præstabit opem. Nec tamen inventis contentus refingit.

Illâ petendo suos, ut erit dilata, minores

Ad longam perstabit opem —

Non fluctuat animus in veris, obfirmatur acquiescit. forte legendum.

Illâ perinde suo nutrit de lacte minores,

Vel,

Illâ perinde suo saturat de lacte —

Cui Læctiōni Longobardica Scriptura unicè favet. V. Mabillon. Lib. 5. de re Diplomaticâ. Tab. V.

304. *Fœtû.*] Ità Logi Ed. pro *fœtui*. quam læctiōnem alteri nempe *fœtæ* (quâ modo præcæferat) antepōnere non dubitavi. hæc Verba sic Vlitius exponit. Cum *fœtæ* defunt operi, i. e. nutritioni, & industria vitæ naturalem matrum affectum. Mater enim pro amore materno. Mihi Lacte

Lacte novam pubem, faciliq̄ue tuebere mazâ :

Nec luxus alios, avidæque impendia vitæ

Noscant. Hæc magno rediv indulgentia damno.

Nec mirum : humanos non est magis altera sensus :

Tollit se ratio, & vitiis adeuntibus abstat. 311

Hæc illa est, Pharios quæ fregit noxia reges,

Dum servata cavis potant Mareotica gemmis,

ANNOTATIONES.

tamen ejusmodi videtur esse sententia. Cum matres suo defunt foetui, nec ultra lac præbere valent, & operis illius, nimirum nutriendi, labor debilitavit omnino vires —

Operis malo cum Vlitio. olim operi. quam lectionem immutatio r̄e factâ in foetæ dedit illis, quibus casus aliquis deesse videbatur post defunt.

307. Faciliq̄ue.] Parabili. avidæ enim impendia vitæ omnino vitanda.

310, 311. Humanos.] Ità omnes codices ante Vlitium hos versus exhibent, nisi quod obstant in fine, pro abstant, ut opinor. rectè quidem illi, nec melioribus hæc in parte opus est codicibus, nec

Vlitianâ σοφιστικῆ. qui sic legit,

Humanos non est magis altera sensus

Tollit, nec ratio vitiis adeuntibus obstat.

Hic est enim verborum sensus.

Non altera indulgentia magis est, i. e. Edit, corrumpit, prædatur humanos sensus. Ratio enim; ut Astræa olim, subducit se, & vitiis adeuntibus interesse non sustinet.

312. Fregit.] Expri- mere voluit Græcum ἠ- σπυλῆ.

Noxia.] Perniciosa indulgentia. fumitur & substantivè pro damno; vitio, labe.

313. Mareotica.] Vina Ægyptia. Mareotis enim Nardife-

Nardiferumque metunt Gangem, vitiisque ministrant.

Sic & Achæmenio cecidisti, Lydia, Cyro : 315

Atqui dives eras, fluvialibus aurea venis.

Scilicet ad summam nequid restaret habendum,

Tu quoque luxuriæ fictas dum colligis artes,

Et sequeris demens alienam, Græcia, culpam,

O quantum & quoties decoris frustrata paterni! 320

ANNOTATIONES.

in Ægypto palus est; *Strabo. Lib. 17. 'Ενορία τὴ ὄρεσιν καὶ τὸν ποταμὸν, ὡς καὶ διαχέονται πρὸς πελαγίωσιν τὸν μαρμαρῶν διονον.* Hinc *Servata* Gracius vocat.

314. *Gangem.*] Καταχρηστικῶς, pro metunt loca Indiæ vicina Gangi, quæ idem nardum ferunt optimam.

Ministrant.] Δελάουσ. Ministros se præbent. *Minister* enim proprium in convivii & comestationibus verbum, ut & *ministro. αὐτοὶ τῆ ἐαυτῶν τρυφείᾳ ὀινοχοῦσι.*

317. *Scilicet.*] Hæc verba longè efficacius coherent cum sequentibus, &

ironiam continent acerbissimam. Tu quoque Græcia, nequid, si diis placet, ad summam felicitatis restaret parandum, eo inquam fine dum fictas luxuriæ artes colligis, demens amisisti gloriam paternam.

318. *Fictas.*] Studio elaboratas.

Colligis.] Undecunque corradis.

319. *Alienam.*] Peregrinam, non naturalem, nec tuam.

320. *Decoris frustrata.*] *Subaud. es:* quod passim Gracius omittit. *Exprimere* voluit Græcum ἀπέτυχες, seu πυχάνεις ἀποτυχῆσαι. ideoque cum ge-

At

At qualis nostris, quàm simplex mensa Camillis!

Qui tibi cultus erat post tot, Serrane, triumphos?

Ergo illi ex habitu, virtutisque indole priscæ

Imposuere orbi Romam caput: actaque ab illis

Ad cœlum virtus, summosque tetendit honores. 325

Scilicet exiguis magnâ sub imagine rebus

Prospicies, quæ sit ratio, & quo fine regenda.

Idcirco imperium catulis, unusque Magister

Additur, ille dapes, pœnamque operamque ministrans

Temperet: hunc spectet sylvas domitura juven-
ventus. 330

Nec vile arbitrium est: cuiuscunque hæc regna dicantur,

ANNOTATIONES.

nitivo jungitur.

323. *Indole.*] Vi innatâ.

326, 327. *Scilicet.*] Itâ enim est. à magnarum rerum imagine & repræsentatione licet prospicere quæ sit exiguis rebus ratio, & quo modo, quo intuitu dirigenda & moderanda.

328. *Imperium.*] Imperator.

Magister.] Magister ca-

tulorum, ut magister Equitum. alibi enim catulorum agmen *exercitum* vocat. & ubique ferè ad Romanam militiam alludit Gratius. paulo post; *Socios.*

330. *Juventus.*] Sic Virg. de apibus. *ludetque fœvis emissa juvenus.*

331. *Arbitrium.*] Imperium.

Dicantur.] Destinantur, vel conferuntur.

Ille tibi egregiâ juvenis de pube legendus,
 Utrumque & prudens, & sumptis impiger armis.
 Quod nisi & accessus, & agendi tempora belli
 Noverit, & socios tutabitur hoste minores; 335
 Aut cedent, aut illa tamen victoria damno est.
 Ergo in opus vigila, factusq; ades omnibus armis;
 Arma acuire viam. tegat imas fascia furas.
 Sit famulis vitulina tuis, aut tergo fulvo
 Mantica, curta chlamys, canâq; è Mæle galeri: 340

ANNOTATIONES.

333. *Utrumque.*] Ho-
 merum imitatur.

²Ἀμφότερον βασιλῆος τ'
 ἀγαθὸς κρηττός τ'
 αἰχμητής.

337. *Factus.*] Paratus,
 instructus. Cic. L. I. ad
 Verrem. *Erat comes ejus*
Rubrius quidam, Homo fa-
ctus ad ejus libidines. ad
 Attic. 14. 21. *Erotem, ad*
ista expedienda factum, re-
liqui. i. e. aptum & ac-
 commodatum.

338. *Acuire.*] Quid sit
acuire viam prorsus ne-
 scio. fas sit itaque conje-
 cturâ non audaci nimis
 sanitatem loco restitutum
 ire. Videtur ergo legen-

dum *Virum*, & verba pa-
 renthesi includenda. Hæc
 itaque loci mens. Primo
 mane accinge te ad ven-
 tionem, instructusque ad-
 sis omnibus armis, armis,
 inquam omnibus (Arma
 enim viris, animos addere
 solent.)

— αὐτὸς γὰρ ἐφέλκε-
 ται ἀνδρῶν σίδηρος.

339. *Sit famulis.*] Quæ
 in hoc & sequenti versu
 diverso charactere impres-
 sa vides, Vlitiana sunt.
 MS. Longobardicus hîc lo-
 ci mutilus erat, frustra ita-
 que conjecturis indulgetur
 ubi nulla datur conje-
 ctandi ansa.

Ima Toletano præcingant ilia cultro :
 Terribilemque manu vibrata falarica dextrâ
 Det sonitum, & curvâ rumpant non pervia falce.
 Hæc tua militia est : quin & Mavortia bello
 Vulnera, & errantes per tot divortia morbos, 343
 Causasque, affectusque canum tua cura tueri est.
 Stat fatum supra, Totumque avidissimus Orcus
 Pascitur, & nigris Orbem circumsonat alis.

ANNOTATIONES.

341. *Toletano.*] Gladius Hispaniensis significatur quo se cum adversus feras, tum malignos, siqui occurrant, homines defenderent. Vlit. de cultro Toletano, qui & hodie celeberrimus, Gratius (credo) primus è veteribus meminit.

342. *Falarica.*] Grandiorem solito hastam designat. venabulum prægrande. alius enim erat falaricarum usus in obsidionibus.

343. *Non.*] Vet. Edit. *novæ.* quod quid sit nescio. amplector itaque emendationem nescio cuius, legentis *non.* Vlitius

veterem lectionem admittit, & posse defendi putat, viderint alii.

344. *Militia.*] Bellicus apparatus.

344. *Mavortia bello.*] Vulnera inter præliandum per feras accepta.

345. *Divortia.*] Tot flexibus huc illuc per corpus serpentes, & inexpectatis vicibus adorientes.

346. *Affectusq;*] *Symptoms.*

347. *Totumque.*] Novi quidem *totum* posse conjungi cum *orbem*, videtur tamen expressum voluisse Græcum τὸ Πᾶν.

Scilicet ad magnum major ducenda laborem

Cura; nec expertos fallet Deus: hinc quoque
nosse 350

Est aliud, quod præstat opus placabile numen.

Nec longè auxilium, licet altri vulneris ora

Abstiterint, atroque cadant cum sanguine fibræ:

Inde rape ex ipso, qui vulnus fecerit, hoste

ANNOTATIONES.

349. *Laborem.*] Malum, quo corpus animusve laborat. *Malum* quoque sæpe idem valet quod labor, quo exercitatur. Virg. Adfuetumque *Malo* Ligurem.

350. *Hinc.*] Ab experientiâ nempe licet nosse aliud opus, quod præstat numen placabile. Heinsius hunc locum ita emendandum censet

— *Hinc quoque nosse*

Est illud, quod præstat opis placabile numen.

numen opis, i. e. opiferum. postea, *animæ numen.* at quo sæpius repeto hunc locum, eò magis displicet, ita merum frigus est, ita tardè incedit, utcunque omnis

ponderis expertus. Audaciùs itaque agamus, & sanitatem amputando licet restituere conemur. Sic ergo locum lege,

Scilicet ad magnum major ducenda laborem

Cura; nec expertos fallet placabile numen.

Idem postea vocat, facilis Pæan.

Poterat sanè aliquis paulò religiosior hanc notulam margini ascribere.

Numen.] *Deus.* *Hinc quoque nosse est illud, quod Deus præstat opus.*

353. *Abstiterint.*] Discesserint ab invicem.

Atroque.] Sic Vlitius. olim *atroque*, unde Pithæus *utroque.* non malè.

Virosam eluviem, lacerique per ulceris ora 355

Sparge manu, venas dum succus comprimat acer.

Mortis enim patuere viæ. tum pura monebo

Circum labra sequi, tenuique includere filo.

At si pernīcies angusto pascitur ore

Contrà pande viam, fallentesque argue causas. 360

Morborum in vitio facilis medicina recenti.

Aut tactu impositis mulcent pecuaria palmis,

(Id satis) aut nigræ circum picis unguine signant.

ANNOTATIONES.

355. *Virosam.*] Salsam. *virus* pro maris falsedine. Lucretius.

Ionium glaucis aspergit virus ab undis.

Plin. Lib. 31. c. 6. *aquam marinam vetustate virus deponentem* dicit.

Eluviem.] Urinam effusam. adì Doctissim. Gronov. ad Livii. L. 1. c. 4. qui te doctiorem, pro suo more, dimittet.

357. *Pura.*] Sic mundata, fordibus purgata.

358. *Sequi.*] Manu sequi, & revocare discedentia vulneris ora.

360. *Contrà.*] E contra os ulceris amplius redde,

& latentes detege causas.

362. *Aut tactu.*] In morborum vitio recenti, manibus tantum leviter impositis mulcent pecuaria, id satis est. *Tactu.*] Coelius Aurelianus. L. 1. Acut. *Manibus leviter defricandum, sed non impressis.* quo nihil ad hunc locum accommodatiùs. idem enim Gratius dicit, *mulcent pecuaria manibus, sed tactu impositis.* quæ manus mollis partibus affectis calefaciendis & leniendis inservit. Sed & inter Ludibria artis magicæ erat, ut præter carmina

Quod si destrieto levis est in vulnere noxa,
 Ipse habet auxilium validæ natale salivæ.
 Illa gravis labes; & cura est altior illis,
 Cum vitium causæ rotis egere latentes
 Corporibus, serâque aperitur noxia summâ.

ANNOTATIONES.

tactu etiam offenderent,
 aut devotiones solverent.
 Silius. L. 1.

*Nec non serpentes diro ex-
 armare veneno*

*Doctus Atyr, tactuque gra-
 ves sopire chelydros.*

Plin. Genus hominum fuisse
 tradit, quos Ophiogenes vo-
 cat, serpentium ictus conta-
 ctu levare solitos. Et manu
 impositâ extrahere corpori.
 Vid. Gronov. l. 2. Observ.
 c. 1. ubi hæc, & plura.

Pecuarîa.] Canes. quas-
 vis bestias significat. Vir-
 gil. Equos. Juvenal. A-
 linos.

364. *Destrieto.*] Libri,
distrieto. male, *destringi* &
abradi simul leguntur,
 ut *αὐτὸν ἄρα.*

365. *Validæ.*] Logi E-
 dit. *Validum.*

366. *Cura est.*] Itâ ab
 ingenio primus edidit Pi-

thæus. Vett. Lib. *Curas*
altior illis. Heinsius ali-
 cubi ad Ovidium pluri-
 mos congeffit locos ubi
 simile occurrit mendum,
 ex brevi scribendi modo
 ortum. Cura est. Vlitius
 conjicit, curis altior illis.
 Pithœana magis placet.
 Nam illis refertur ad cau-
 sæ proximo versu, non ad
 labes, quod præcessit. fal-
 sus est hîc Vlitius qui pu-
 tavit illis non posse stare
 & reposuit illi.

368. *Serâque.*] Cum
 noxia lues jam invetera-
 verit, & sero prodiderit
 se ad summum evecta.
Summam usurpat pro per-
 fectione, consummatione,
 & rei *ἀκμῆ*. Petronius in
 initio, *Quis postea ad sum-
 mam Thucydidis, quis ad fan-
 nam Hyperidis processit?*

Inde

nde emissa lues, & per contagia morbus
 Venere in vulgus; juxtâque exercitus ingens 370
 Equali sub labe ruit: nec viribus ullis
 Aut merito venia est, aut spes exire precanti.
 Quod sive à Stygiâ lêthum Proserpina nocte
 Extulit, & Furiis commissam ulciscitur iram:
 Deu vitium ex alto, spiratque vaporibus æther 375

ANNOTATIONES.

371. *Æquali.*] *Ὁ μολίος.*
 communis. nulli parcens.

372. *Exire.*] Labem.
 ut & antea, *exibit vitium.*

374. *Furtis.*] Itâ Logi
 Edit. quod miror nullius
 oculos advertisse, cum ad
 sensum Authoris & sty-
 lum poeticum tam prope
 accedit. levissimâ enim
 mutatione *Furiis* legen-
 dum videtur, pœnarum
 illis administris, & qui-
 bus omnia mala ascribunt
 Boetæ: Nonne in peste
 Virgilianâ suas agit par-
 tes Tisiphone? *Furiis*
 iraque recte Gratius di-
 cit id officii mandari,
 committi, ut ulciscantur
 iram Deæ Proserpinæ. Si
 cui tamen *furtis* magis

placuerit, & Historiam
 putet Gratio designatam,
 quæ apud Livium per-
 scripta est De Pleminii
 in compilandis Proserpi-
 næ Thesauris audaciâ &
 pœnâ, per me licet. Lo-
 cum hunc Livii, Lib. 29.
 Sect. 8. amicus mihi sug-
 gessit, & cum Gratianis
 sanè convenit unicè.

375. *Ex alto.*] Hein-
 sius. *Exhalat.* at pace tan-
 ti viri nihil hîc mutan-
 dum censeo. Nam unde
 quæso exhalat istud viti-
 um? E terrâ scilicet. at-
 qui alterum sententiæ
 membrum conficit viti-
 um terrenis vaporibus or-
 tum. Undecunque lues
 orta est, sive ex alto &
 vaporibus ex aere pestife-
 Pestiferis;

Pestiferis ; seu terra suos populatur honores :
 Fontem averte mali. trans altas ducere valles
 Admonco : latumque fugâ superabitis amnem.
 Hoc primum effugium lethi. tum dicta valebunt
 Auxilia, & nostrâ quondam redit usus ab arte. 380
 Sed varii motus, nec in omnibus una potestas :
 Disce vices, & quæ tutela est proxima, tenta.
 Plurima per catulos rabies, invictaque tardis,
 Præcipitat letale malum : sic tutius ergò

ANNOTATIONES.

ris, seu terra suos popula-
 tur honores, &c.

378. *Superabitis.*] Tu
 & tui canes.

380. *Quondam.*] Ità re-
 scripsi amici monitu. Li-
 bri omnes *quidam.* quod
 positum pro *aliquis* jure
 displicebat.

381. *Motus.*] *Disor-*
ders. V. 391.

Scilicet hęc motū stimulisq;
potentibus acti, &c.

Potestas.] Non in om-
 nibus canum motibus una
 eademque vis est, non ii-
 dem affectus & Sympto-
 mata.

382. *Disce vices.*] Dif-
 crimina & variationes fe

invicem excipientes.

383. *Tardis.*] Non fa-
 nabilis tardis, & stultè
 morantibus.

384. *Præcipiat.*] Logi
 Edit. Ità hunc versum ex-
 hibet.

Præcipiat letale malum.
ac tutius ergo.

Nemini non displicere
 languidum illud *sic tutius*
 puto. nonne itaque tibi
 videtur posse legi, præ-
 fertim cum mora tanto re-
 dit damno.

Præcipita letale malum
maturius ergo.

Anteire auxiliis, & pri-
mas vincere causas.

Anteire

CYNĒGETICON. LIB. I. 59

Anteire auxiliis, & primas vincere causas. 385

Namque subit, nodis quā lingua tenacibus hæret,
(Vermiculum dixere) mala atque incondita pestis.

Ille, ubi falsa siti percepit viscera longā,

Æstivos vibrans accensis febribus ignes,

Moliturque fugas, & sedem spernit amatam. 390

Scilicet hoc motu, stimulisque potentibus acti

In Furias vertere canes. ergo inſita ferro

Jam teneris elementa mali cauſasque recidunt.

Nec longa in facto medicina eſt ulcere purum

ANNOTATIONES.

sc. tutius mutandum eſt, in *Maturius*. Neque hæc audacia eſt, prius enim *M* in fine *ꝛ* malum abſorperat ſequens ut paſſim fit. Sed & præcipiat, quod Logi Editio exhibet fortè benè ſe habeat, hoc nimirum ſenſu. *Præcipiat* itaq; cuſtos canum anteire, *i. e.* occupet anteire lethale malum *maturius*, & primas vincere cauſas.

387. *Incondita*.] Informis, ſhapeleſs.

388. *Ille*.] Ubi Vermiculum ille penetravit,

occupavit viscera longā ſiti. ea enim eſt vis verbi, *percepit*. quam emendationem Gronovio debes. Libri omnes *præcepit*. Vid. Gronov. ad Liv. Lib. 7. Sect. 26.

389. *Vibrans*.] Ità ex conjecturà Gronovius. olim *vibrant*. nullo ſenſu. *Æstivos*.] Quales in Æſtu ſolet. *Accensis*.] Olim *accensi*.

390. *Amatam*.] Vlitius pro *amaram*. rectè. Nec Heinſiana diſplicet lectio, *Avitam*.

392. *Vertere*.] Verſi Sparge

Sparge salem, & tenui permulce vulnus olivo. 395

Ante relata suas quàm nox bene compleat umbras,

Ecce aderit ; factique oblitus vulneris ultrò

Blanditur mensis, Cereremque efflagitat ore.

Quid priscas artes, inventaque simplicis anni

Si referam ? non illa metùs solatia falsi' 400

Tam longam traxere fidem. collaribus ergò

Sunt qui lucifugæ cristas inducere Mælis

ANNOTATIONES.

fuere. frequens est illa Eliphsis pronominis post verba activa.

399. *Quid.*] Quid si referam veterum artes, & reperta ævi imperitioris ? operæ pretium sanè foret. Non enim illa inventa, (si fuissent solummodò *ἑλγυνητῶν δεσιδαιμονίας*, ad deliniendas superstitionum mentes fabricata) tam diu fidem apud omnes sustinuerant.

402. *Lucifugæ.*] Quia noctu ferè tantum grassatur. Salmas. ad Solin. quia foveas plerunque sub arboribus inhabitat. Vlit.

Mælis.] Hanc eandem esse cum *Taxo* (*Wadger*) senset Vlitius. contra Sal-

masius, qui pro *Cato putoso* (*Ἠολέ=Cat*) habet, vel viverrâ ; quæ Græcè dicitur *κῆτις* : unde *κῆτιδέν* galea vel galerus ex pelle hujus animalis factus, & sanè sic Gratius,

— *Canâq;* è *Mæle galeri*. Hinc fortasse sua lux huic loco reddatur ; nemo enim interpretum hucusque intellexit, quid sit *inducere cristas Mælis collaribus* canum. Crista autem galeæ pars summa, & pro ipsâ Galeâ sumitur. licet igitur primâ fronte nihil ultrâ videatur intelligi hisce verbis, quàm Veteres inter præcepta tradidisse, collaria canum ad amoliendam fascinatio-

Jussere,

Jussere, aut sacris conferta monilia conchis,
 Et vivum lapidem, & circa Melitesia nectunt
 Curalia, & magicis adjutas cantibus herbas. 403

ANNOTATIONES.

nem morbosque pelle
 mælinâ induci tegique
 debere: quis tamen ferre
 potest *Cristas* simpliciter
 dictas pro pelle vel corio
 Mælino, si non Metapho-
 ram duram minùs reddi-
 derit cogitando, tum ga-
 leas ex pelle Mælinâ fieri
 solitas, tum usum galea-
 rum eundem esse. quidni
 itaque Gratius rem sim-
 plicem ita dictis efferat
 & grandiozem det? Sunt
 igitur qui pilosam pellem
 Mælinam, (quæ quasi al-
 tera galea protegat canes,
 defendatque malignos fa-
 scinantium ictus) collari-
 bus eorum induci jussere.

403. *Sacris.*] Veneri
 dicatis. Propertius. *E ru-
 bro concha Erycina salo.*
 Martial. Lib. 2. Epigram.
 47. *Levior ô conchis, Galle,
 Cytheriacis.* Vlit.

404. *Vivum.*] Latini
 lapidem Græcis *πνεῖπν*
 dictum vocant lapidem
 vivum. sic ad hæc verba

Turnebus, quæ à Plinio
 sumpta sunt, L. 36. C. 19.
 & Isidor. Lib. 16. Cap. 4.
 dubitat Vlitius, an eun-
 dem Gratius voluit, cum
 tamen nihil sit apud Pli-
 nium, Isidorum, locis cita-
 tis planiùs expressiusve.

Melitesia.] Melite insu-
 la inter Africam & Sici-
 liam. Hodiè Malta. *πε-
 κισται δὲ τῆς Παχύνου.*
 Strabo. Vid. Bochartum,
 L. 1. partis posterioris
 Geograph. S. lege potius
 cum Vlitio *Melitenſia*, nam
 sic Lucretius.

405. *Curalia.*] Ità a-
 pud omnes Auctores hoc
 verbum, quoties prima
 producta est, legendum
 monent Vett. Libri. Vid.
 Ovid. Metam. L. 4. Græ-
 ci *κρηλίον.*

Plinius de Corallo. Lib.
 32. Cap. 2. *Araspices In-
 dorum vatesque imprimis re-
 ligiosum id gestamen amo-
 liendis periculis arbitrantur.*
 Vlitius.

62 GR̄ATĪI F̄ALĪS̄CĪ

Ac sic effectus, oculique venena maligni

Vicit tutelâ pax impetrata Deorum.

At si deformi lacerum dulcedine corpus

Persequitur scabies, longi via pessima lethi ;

In primo accessu tristis medicina ; sed unâ 410

Pernicies redimenda animâ, quæ prima sequaci

Sparfa malo est, ne dira trahant contagia vulgi.

A N N O T A T I O N E S.

406. *Effectus.*] Ab *officio*, non ut Barthius, ab *offendo*.

407. *Pax.*] V. 482. ad illa verba,

Supplicibusq; vocanda sacris tutela Deorum.

sic Vlitius. Geminum germanum est, quod præcessit, *tutelâ pax impetrata Deorum. tutela enim Deorum, non pax Deorum interpretandum.* Nam *Pax* ibi pro integritate sumenda est. Nihil pejus. *Pax* enim Deorum, est favor, benevolentia, gratia Deorum redux. Deus immittit morbos ; tutela verò curaque, quæ vincit sanatque mala, dicta est simul placare & impetrare favorem Deorum.

408. *Dulcedine.*] Quid sibi vult hæc *dulcedo* ? num morbidus humor est dulcis ? at nihil minus, num voluptatem scabendo natam intelligit ? non credo. Scribe itaque *salsedine*. falsus enim ille humor. eaque acrimonia impellit canes ad corpus suum lacerandum. Tum qui Longobardicam scripturam novit, sentiet mutationem non eam esse, quæ primâ fronte videtur.

410. *Sed unâ.*] Sed utcunque tristis sit medicina, unius animæ jacturâ, quasi quodam redemptionis pretio, malum illud perniciosum sistendum & avertendum est.

Quod

CYNEGETICON. LIB. I. 63

Quod si dat spatium clemens, & promovet ortu

Morbus, disce vias, &, quâ finit, artibus exi.

tunc & odorato medicata bitumina viro, 415

ponasque pices, immundæque unguen amurcæ.

Miscuit & summam complectitur ignis in unam.

ANNOTATIONES.

413. *Promovet.*] Ἀπὸ οὐρῆς repetendum est *clemens*. Si morbus clemens, lentus & paulatim se diffundens dat spatium ad novendas medicinas, & clemens, i. e. paulatim & sensim promovet se ortu, i. e. ab ortu, ex quo primum oritur; tum disce vias, &c.

415. *Viro.*] Pro ipsâ accipit Vlitius, & *medicata*, sanantia exponit. postea, odore pestifero infecta, exponit, & in secundis curis firmatum t. utrumque malè. neque enim *odoratam* idem quod *graveolens* unquam, sed è contrâ; neque *medicata* simpliciter sumptum est pro *infecta*. Omnino legendum est, (ut omnes medici, & ipse Gravius, v. 474.) *vino*. Sic enim ille;

— *defusaque Massica prisca*

Sparge cado; Liber tennus è pectore curas

Exiget; est morbo Liber medicina furenti.

Κυνοσόπιον Edit. Lutetiæ cum rei accipitrariæ scriptoribus sic jubet, μετὰ οὐρῆς ἐνωδῆς. Sic Celsus. *Medicata* autem idem valet ac medicorum more composita & concinnata. *Medicinally prepared, impregnated.*

416. *Amurcæ.*] Itâ sordes olei vocantur. Vid. Virgil. Georg. 3. v. 448. 9, 10, 11, 12. ubi hæc, quæ apud Gravius occurrunt, totidem fere verbis invenies. Sic Celsus, sic Columella, Lib. 6. Cap. 12. & Cap. 31.

417. *Summam.*] In unum corpus, in unam massam. quid si hæc le-

Inde

Inde lavant ægros. est ira coercita morbi
 Laxatusque rigor; quæ te ne cura timentem
 Differat, & pluvias & Cauri frigora vitent: 420
 Sic magis, ut nudis incumbunt vallibus æstus,
 A vento, clarique faces ad solis, ut omne
 Exudent vitium, subeatque latentibus ultrò,
 Quæ facta est medicina, vadis. nec non tamen
 illum
 Spumosi catulos mergentem litoris æstu 425
 Respicit, & facilis Pæan adjuvit in artes.

ANNOTATIONES.

geretur *massam*? mihi
 sanè non displiceret? Tu
 verò, Lector, ut lubet.

419. *Ne cura.*] Ità Gronovius. oïim, *natura*. Sensus verborum hic est. Quæ medicina, quæ curatio ne suo careat effectu, ne te dubium pendentemque animi diutius teneat, amovendi sunt catuli à pluviis & Cauri frigore.

421. *Sic magis.*] Idque eò magis, cum æstus incumbunt vallibus nudis, & spinarum vacuis, ne iis se adfricent scabiosi canes. Vlitius. amicus tamen meus loco sic reponit adverbium *Hic* re-

ætè. *Vitent catuli*, inquit Gratius, *pluvias & frigora*. Hic præsertim, ubi nudis incumbunt vallibus æstus, à vento positis clarique faces ad Solis. Hic magis Angl. dicitur, *Here to choose*.

423. *Exudent.*] Heinsius. *Exudet*. Sic Virgil. — atque exudet inutilis humor.

424. *Vadis.*] Venis. quæ sunt quasi totidem sanguinis alvei, rivique.

426. *Adjuvit.*] Præcesserat, *respicit*. frequens hæc Gratio variatio temporis. supra.

Miscuit, & summam complectitur ignis in unam.

O rerum

O rerum prudens quantam experientia vulgo
 Materiem largita boni, si vincere curent
 Desidiam, & gratos agitando prendere fines!
 Est in Trinacriâ specus ingens rupe, caviq[ue] 430
 Introrsum reditus. circum. atræ mænia sylvæ
 Alta premunt, ruptiq[ue] ambustis faucibus amnes:

ANNOTATIONES.

& passim. *Facilis.*] Pæan facilis in artes. idem mihi videtur velle, quod supra,

— — nec expertos fallat
 Deus.

Pæan paratum quovis loco facilemque peritis se adiutorem dat.

427. *Quantam.*] O. Lib. quantum. nec interpretes animadvertunt. Transit etiam Vlitius, nec ille quicquam Sentit. at verborum series hæc est. *O rerum prudens experientia, quantam materiem hinc largita es vulgo, i. e. mortalibus.*

428. *Curent.*] Nempe mortales.

429. *Agitando.*] Multâ secum agitatione, diuturnâ meditatione. transla-

tio ab agitatione currum in Hippodromis.

430. *Rupe.*] Ætnam describit Gratius his verbis, ut ex Æliano patet, qui L. 9. Cap. 3. sic scribit. Ἐν Ἀίτνῃ ἀρχὴ τῆ Σικελικῆ Ἡφαίστου πημάτων νεώς, καὶ ἐστὶ ἀπέβουλα, καὶ δένδρα ἰερά, καὶ πύρ ἀσβεστόν τε καὶ ἀκροίμητον.

Vlitius.

431. *Reditus.*] Flexus, & Mæandri.

Atræ.] Arborum vel densitate, vel fuligine.

Mænia.] Juga montis, instar mænium, specum illam cingentia.

432. *Ruptique.*] Erumpentes se, effusi, ferventes scilicet ebullientesque.

Faucibus.] Patulis fontium oribus.

F

Vulcano

Vulcano condicta domus, quam subter eunti
 Stagna sedent, venis oleoque madentia vivo.
 Huc defecta malâ vidi pecuaria tabe 435
 Sæpe trahi, victosque malo graviore magistros.
 Te primum, Vulcane, loci pacemque precamur
 Incola Sancte tuam, des ipsis ultima rebus
 Auxilia : &, meriti si nulla est noxia tanti,
 Tot miserere animas, liceatq; attingere fontes, 440

ANNOTATIONES.

433. *Condicta.*] Constituta, designata. non tamen satisfacit mihi omni ex parte.

434. *Sedent.*] Lenta hærent, scilicet fallente motu manantia.

Venis oleoque.] Ἐν δὴ ὀλίγῳ, pro venis olei vivi.

Vivo.] Tripliciter exponit Vlitius. Mobile, ut vivum argentum dicimus. Vel, quia diutissimè ardet. Vel, quia naturale est non artificiale, ut *Vivus Lacus.* Georgic. 2.

— *vivoque sedilia saxo.*

Æneid. 1.

Madentia.] Scatentia, plena.

436. *Trahi.*] Non æquè convenit hoc verbum cum *Magistros.* Solenne tamen hoc Poetis, nec exemplis opus est.

Victosque malo.] Cui pares non fuerunt, in quo sanando sua illos defecit ars.

438. *Ipsis.*] Heinsius, *lapis.* rectè. Vlitius. *Ipsè his.*

439. *Et.*] Ità O. Cod. rectè. præter Vlitianam, quæ aut exhibet.

Si nulla.] Si nulla est culpa, si nihil à nobis peccatum est, quod tantum mali mereatur, & deprecationibus nostris aures meritò occludat.

Sancte,

Sanctē, tuos. ter quisque vocant, ter pinguia libant

Thura foco : struitur ramis felicibus ara.

Hic dictu mirum, atque alias ignobile monstrum

Adversis specubus, ruptoque è pectore montis

Venit, ovans austris & multo flumine flammæ. 445

Emitat ipse, manu ramum pallente sacerdos

Termiteum quatiens : procul hinc extorribus ire

Edico præsentē Deo, præsentibus aris,

Queis scelus aut manibus sumptum, aut in pectore
motum est.

Inclamat. cecidere animis trepidantia membra. 450

ANNOTATIONES.

441. *Vocant, ter.*] Lib. Vet. *Vocantes.* Sed Barthii conjecturam prætulit Vlitius, itaque nunc obtinet ista lectio. Non tamen Vetus displicet.

442. *Felicibus.*] Festis, sacris. Ita Servius interpretatur *felici comptus olivâ.* Vlitius.

445. *Ovans.*] Vide Psalm. 18. ubi multa his similia invenies, quoad phrasin & loquendi modum.

449. *Sumptum.*] Heinsius legit.

Queis scelus aut manibus, fonti aut in, &c.

Nimirum displicebat illi *sumptum*, quod tamen sanissimum est, ne dicam elegans. manus enim instrumenta sunt quibus omnia propemodum perficimus. Sumitur itaque manibus, quicquid ministerio manuum agitur.

450. *Animis.*] Om. Lib. *animi.* at Vlitius, *animis* scribendum jubet, i. e. una cum animis. Vel *cecidere animi & trepid. mem.* quid si *minis* legere-

O quisquis misero fas unquam in supplice fregit,
 Qui pretio fratrum, meliorisve ausus amici
 Sollicitare caput, patriosve laceffere Divos ;
 Illum agat infandæ comes huc audacia culpæ,
 Discet, commissâ quantum Deus ultor in irâ 455
 Pone sequens valeat. Sed cui bona pectore mens est
 Obsequiturque Deo, Deus illam molliter aram
 Lambit, & ipse suos ubi contigit ignis honores,

ANNOTATIONES.

tur? audito nempe illo
 sacerdotis edicto, collap-
 sa extemplo cecidere son-
 tium membra.

451. O.] Quicumque
 jura *ἱερῆα* in supplices
 sanctè observanda viola-
 vit, qui fratris vitam, a-
 micive, fratri longè ante-
 ponendi, ausus est pretio
 accepto labefactare, & in
 discrimen vocare, patrios-
 ve perjuriis, sacrilegio, vel
 denique proditione pa-
 triæ laceffere & irritare
 Divos, utinam sua huc
 illum audacia agat tru-
 datque in perniciem. Au-
 dacia, inquam, illa, quæ
 ingentia comitatur scele-
 ra, eademque animos im-
 proborum firmat.

453. *Patrios.*] Si quis
 nescit, quinam sint Dii
 patrii (quos Græci vo-
 cant Πατριῶσι) adeat Vos-
 sium ad Catullum in ini-
 tio; Gronovium verò ma-
 ximè ad Statii, Lib. 4.
 Syl. 8. p. 290.

455. *In irâ.*] Novè di-
 ctum. ut, *commissa piacula*
 apud Virgilium. ob of-
 fensas commissas, quæ i-
 ram merentur. vel quæ
 ab affectibus animi turbi-
 dis proveniunt.

457. *Deus.*] Vulcanus
 idem qui *ignis* in sequen-
 ti versu. Extractam enim
 ritè aram flammæ sponte
 suâ incendunt.

458. *Honores.*] Sacrifi-
 cia sibi oblata. Virg. Æn.
 Defugit

Defugit ab sacris, rursumque reconditur antro.
 Huic fas auxilium, & vulcania tangere dona. 460
 Nec mora, si medias exedit noxia fibras,
 His lave præfidiis, affectaque corpora mulce,
 Regnantem excutiens morbum. Deus auctor, & ipsa
 Artem aluit natura suam. Quæ robore pestis
 Acrior ? aut letho propior via ? sed tamen illi 465
 Hinc venit auxilium validâ vehementius irâ.
 Quod primam si fallat opem dimissa facultas,
 At tu præcipitem, quâ spes est proxima, labem

ANNOTATIONES.

L. 3. v. 118.

meritos aris mactavit honores.

Et passim.

461. *Nec mora.*] Itâ Gesnerus. rectè. olim *Hæc mora.* ut postea *Hebroden* pro *Nebroden.*

463. *Excutiens.*] Non hoc à Gratio est; pendet enim sententia, at si, *excutes*, legeris, efficacior loci vis, rotundior sententia, laudantique magis accommodata.

Deus Auctor.] Vulcanus ipse hujus muneris dator est, & ipsa loci na-

tura, sulphuris oleique plena, hanc nativam ingenitamque sibi vim & artem medendi creat fovetque.

466. *Vehementius.*] Potentius; quod satis sit validam morbi iram coercere. itâ V. 418.

467. *Quod primam.*] Quod si facultas illa & opportunitas medendi elapsa irritam reddet primam opem, protinùs aggredere labem ad præceptum, ad summum jam evectam, quâ proxima affulserit spes.

F 3

Adgre-

Adgredere. In subito subita est medicina tumultu,

Stringendæ nares, scindenda ligamina ferro

Armorum, geminâque cruor ducendus ab aure.

Hinc vitium, hinc illa est avidæ vehementia pesti,

Ilicet auxiliis fessum solabere corpus :

Subsiduasque fraces, defusaque Massica prisco

Sparge cado. Liber tenues è pectore curas 475

Exiget, est morbo Liber medicina furenti.

Quid dicam tussis, quid mœsti damna veterni,

Aut incurvatæ si qua est tutela podagræ ?

Mille tenent pestes, curâque potentia major.

Mitte age ; non opibus tanta est fiducia nostris. 480

ANNOTATIONES.

472. *Hinc.*] Ex sanguine nempe corrupto.

474. *Subsiduasque.*] Sordes olei, quæ subsidunt & ad imum feruntur.

Defusaque.] Ita lego, utcunque codices *diffusa*.

Prisco.] Eligit *Massica prisco defusa cado*, quia vinum vetustate acerbum minus est, & ulceribus lavandis mollius.

475. *Tenues.*] Quæ facile se insinuant.

477. *Tussis.*] *Κυνάγχι.*

Canibus suisque familiaris. Virg.

— quætit egros

Tussis anhela sues, & faucibus angit obesis.

Veterni.] Quorsum mœsti dicitur. an quia canem mœstum & *καμποῖν* reddidit ? an deplorat vates damna veterno oriunda ?

478. *Incurvatæ.*] Log. Edit. *Incurvatæ.* difficultè sanabilis. quod cum Poluce convenit. *ἢ μὴ ποδάγρα ἐ πύτη ἀνάτος.*

Mitte,

Mitte, Animæ ; ex alto ducendum numen Olympo,
Supplicibusque vocanda sacris tutela Deorum.

Idcirco aeriis molimur compita lucis,
Spicataſque faces ſacrum, ad nemora alta, Dianæ

ANNOTATIONES.

481. *Mitte, animæ.*] Ità omnes libri. at mihi Barthiana conjectura magis placet. *mitte, anime* ; videtur enim Gratius rei magnitudine deterritus reprimere se, animumq; ulteriora conantem sistere. *mitte, inquit, anime, age mitte plura conari ; non ea fiducia est nostris, vel humanis opibus ; ex alto ducendum numen Olympo, supplicibusque vocanda sacris tutela Deorum.* Solenne hoc Poetis Musam liberius evagantem & nimis alta sperantem refrænare, nec Horatio & Pindaro solum, sed & tardissimis.

483. *Compita.*] Hic mirè æstuat Vlitius, nec tamen se expedit. *Compita.* quia ad rem suam magis facit scilicet, hinc interpretatur conventus hominum, cœtus ; non loca

ubi conveniunt, & testes adducit *Isidorum.* qui sic scribit, *compita sunt ubi usus est conventus fieri rusticorum.* Varronem. *ubi compitus erat nullus.* Propert. & *de te compita nulla tacent.* priora exempla contrarium suæ sententiæ evincunt. ultimum puto verum ; non tamen idè dixeris *moliri compita, pro converire.* at mihi videtur ille *moliri compita,* qui, excisis arboribus, reddit vacua interstitia, ubi facilè eatur. Anglicè, *Cut a glade.* Et medium illud discrimen luci, quasi centrum erat, quo tendebant diversa interstitia.

484. *Sacrum.*] Istud *Sacrum* cum *faces* connecti per appositionem, vix ferendum censeo ; adeoque tuam, Turnebe, lectionem an emendationem
F 4   Sifstimus,

Sistimus, & solito catuli velantur honore ; 485

Ipsaque per flores medio in discrimine luci
Stravère arma, sacris & pace vacantia festâ.

Tum cadus, & viridi fumantia liba feretro

Præveniunt, tenerâque extrudens cornua fronte

Hædus, & ad ramos etiamnum hærentia poma. 490

Lustralis de more sacri, quo tota juventus

Lustraturque Deæ, proque anno reddit honorem,

Ergò impetrato respondet multa favore

Ad partes, quæ postis opem : seu vincere sylvas,

Seu tibi fatorum labes exire minasque 495

Cura prior, tua magna fides tutelaque Virgo.

ANNOTATIONES.

nem lubens amplector,
Nemorale legentis pro ne-
mora alta. Sic omnes Au-
ctores, qui de hac re ege-
runt. Ovid. L. 3. Metam.
*autrum nemorale. 14. stag-
num nemorale. & templum
nemorale. V. Strabo : L. 5.
p. 239.*

485. Catuli.] Statius.
L. 3. Sylva. 1.

— ipsa coronat
Emeritos Diana canes, &
spicula tergit

Et tutas sinit ire feras.
Vlitius.

487. Stravère.] Nem-
pe sacrificantes. vel *παιδῶν*
πῶς sumendum loco *τῆς*
strata fuere.

Vacantia.] Non utenda
in feras, ob sacra festam-
que pacem.

493. Respondet multa.]
Multa fæminino genere.
benigna exaudit respon-
detque precibus. vel quo-
ad multa, in multis.

Restat

485 restat equos finire notis, quos arma Dianæ
admittant. non omne meas genus audet in artes.
est vitium ex animo; sunt quos imbellia fallant
Corpora; præveniens quondam est incommoda
virtus. 500

490 Consule, Penæi qualis perfunditur amne
Thessalus, aut patriæ quem conspexere Mycenæ
Glaucum. Nempe ingens, nempe ardua fundit in
auras
Crura. Quis Eleas potior lustravit arenas?

ANNOTATIONES.

495 497. *Finire.*] Percen-
tere notis, i. e. genere &
patriâ. *Vlitius.*

499. *Ex animo.*] Im-
belli, vel fallente. quod
ex sequentibus petendum
est. Tales Oppianus de-
scribit Iberos equos. L. 1.
v. 285. ἀνάλιδες ἵπποι.

500. *Præveni.*] Quan-
doque præceptis & præfer-
enda virtus venationi in-
commodos reddit.

502. *Thessalus.*] Primas
huic omnes ferè conce-
dunt; Varro catalogum
præstantium equorum ita
inchoat. Lib. 2. Cap. 7.
*Itaque ad hoc nobiles à re-
gionibus dicuntur: In Græ-*

ciâ Thessalici equi, &c. Vlit.
Conspexere.] Cum admi-
ratione videre.

503. *Glaucum.*] Virg.
Georg. 3. *Honesti Spadices
Glaucivæ.* commendat ita-
que Gratius inter Myce-
næos sive Argivos equos,
qui glauci sunt, & qui
non tantum ex sanguine
descendunt, sed ipsis My-
cenis in patriâ suâ edu-
cati sunt ad Olympiacum
certamen Elide celebra-
tum. *Vlit.*

Ingens.] Maxima cor-
pora maximi animi capa-
cia plerumque sunt, modò
non enormia. *Vlit.*

Ardua.] Generosius pulchris in
Ne

Ne tamen hoc attingat opus ; jactantior illi 505
 Virtus, quàm silvas, durumque laceffere Martem.
 Nec sævos miratur equos terrena Syene,
 Scilicet & Parthis inter sua mollia rura

ANNO TATIONES.

arvo altiùs ingreditur. Virg.
 505. Opus.] Venatio-
 nem.

Jactantior.] Equorum
 Mycenæorum virtus magis
 pompæ & ludicris certaminibus
 nata ; nec robusta satis quæ
 feras sylvestres, durumque
 laceffat Martem. contra Cap-
 padocum equi apud Opi-
 pian. Lib. i. v. 202, 203.

Κείνους εἰς πόλεμον μεγα-
 λήνορα δωρήσοιο
 Ἄιδωνας τ' ἐπὶ θήρας.
 ἐπὶ μάλα θαρσύνουσι
 Θηροῖν τ' ἐνναλίοισιν
 ἐναΐσια δαρήσοιαι.

507. Nec sævos.] Ad
 hæc verba sic Doctissim.
 Bochartus in Hierozoi
 Hoc videtur innui, equos
 circa Syenem esse parum bel-
 licosos. Resolvitur itaque
 nec in & non, atque hæc
 verborum structura erit.
 Et terrena (Bochartus
 præfert extrema, ut & Vli-

tius) Syene miratur equos
 non sævos. Malim extre-
 ma, inquit Vlitius, quia
 Elephantinen ac Syenen
 claustra olim Romani Im-
 perii fuisse tradit Tacitus.

508. Inter.] Malim,
 propter sua mollia crura,
 quia Auctore Vegetio,
 Lib. i. Cap. 56. Parthis
 consuetudo est equorum gres-
 sus ad delicias Dominorum
 hæc arte mollire. Sic Bo-
 chartus.

Nihil tamen, nihil est
 mutandum : memoria fretus
 enim erravit maximus ille
 Vir. quod ipsâ luce clarius
 erit, siquidem contextum
 perpenderit, qui hoc modo
 se habet. Parthis, fateor,
 suus conficit honor inter
 sua mollia rura, verum age,
 veniant ad loca saxosa,
 confragosa Caudini Taburni,
 nimirum deficient protinus,
 Mansit

Manfit honor, veniant Caudini saxa Taburni, 509

Garganumve trucem, aut Ligurinas desuper alpes,

Ante opus excuffis cadet unguibus: & tamen illi

Est animus, fingetque meas se iuffus in artes.

Sed juxta vitium pofuit Deus. At tibi contra

Callæcis luftratur equis fcrupofa Pyrene.

Non tamen Hispano Martem tentare minacem 515

Aufim. Murcibii vix ora tenacia ferro

ANNOTATIONES.

& excuffis cadent unguibus.

509. *Veniant.*] Mira loquendi negligentia, nec optimis tamen auctoribus infolens. *Parthis* plurimum numero pofitis, mutato eo de fingulari hic porro loquitur: *veniat*, &c. exempla hujus ἀγπαλληλίας, fi ufquàm alibi, hoc in poematio plurimum obvia. non longè abhinc: *Strymonio facilis tutela Bifaltæ: Poffent, &c.* & per illos cantatus *Graiiis Agragas*. fed postmodo iterum ad fingularem redit: *O quantus in armis Ille meis. Vlitius.*

Taburni.] Samnitum

mons olivifer prope Caudium.

514. *Callæcis.*] Callaici (five Callæci) populi Hispaniæ montanæ regionis multum incolentes. Vid. Strabo. L. 3. p. 152. per Callæcos equos Hispanos vult Gratius, (ut ex proximo patet) quibus duras unguilas, animum verò imbellem afcribit.

516. *Murcibii.*] Fortè *Murcinii*, à Μύρκιννθ, vel *Myrcinii* à Μύρκιννθ, quæ Stephano est, πόλις κπ-δεῖσα παρὰ τῷ Στρυμόνι ποταμῷ. eodem ferè loco & Bifaltæ ad Strymonem, ità ut utrumq; pro Thracio pofitum videatur. U-
Conce-

Concedunt. at tota levi *Nasamonia virgâ*
 Fingit equos. Pisis Numidæ solvere *jugales*,
 Audax & patiens operum genus. ille vigebit
 Centum actus spatii, atque eluctabitur iram. 520

ANNOTATIONES.

ei mox *Nasamones* & *Numidæ*. *Murcibii* enim ne fando quidem cogniti. *Vlit.*

517. *Virgâ*.] Codex Longobardicus hîc loci mutilus erat. lacunam ex ingenio supplevit *Vlitius*, *Lucani* loco ductus, qui sic Lib. 4.

—nudo residens *Massy-
lia* dorso

Ora levi flectit *frænorum*
nescia virgâ.

518. *Numidæ*.] *Numidis* infrenibus alii id attribuunt, quod *Nasamonibus* *Gratius*; nisi utroque, ut opinor, pro *Libycis* posuit. *Libyci* enim equi celebratissimi & olim & hodie, quos *Barbaros* nunc vocamus. nec alii quiquam tantum veneratione commendabiles. His *Numidas* venantes velocissimas quoque feras consequi tradit *Xenophon*

junior, c. 24. ita ut merito in *Pisæo* certamine iis usi fuerint, quod canit noster. *Vlit.*

519. *Patiens*.] Sic de illis *Xenophon*, sic *Oppianus*; & *Ælian.* Lib. 3. de animal. c. 2. *Vit.*

520. *Centum*.] Ὑπερβολικῶς. unumquodque certamen constabat septem spatiiis. Quis itaque credat unum equum quatuordecim certaminibus suffecisse? *Vlit.* *Heinsius* legendum censeret *Septem* loco τὸν centum. Sed rectè *Vlitius*.

Iram.] Sententia hujus loci satis quidem clara, at in verbis difficultas. quid enim est *iram eluctari*? num, solitos retinere animos, vimque infractam? at nullum occurrit exemplum similis significationis. Malo itaque irâ pro *iram* error natus
 Nec

Nec magni cultus : sterilis quodcunque remisit

Terra, fuit ; tenuesque sitim producere rivi.

Sic & Strymonio facilis tutela Bisaltæ ;

Possent Ætnæas utinàm se ferre per arteis ;

ANNOTATIONES.

est ex modo scribendi.

Nota enim ablativi casûs, incitiâ exscriptoris, conversa est in *m. eluctabitur irâ* idem est ac si dixisset, eluctabitur ardens, ardore animi nondum imminuto per spatia eluctabitur.

521. *Cultus.*] Idem, quod postea dicit, *facilis tutela.*

522. *Fuit.*] Sic Vlitius. Barthius coniecit, *satis vel cibus.* & *producere* poni volunt loco producebant. Nihil sanè certi est ad hunc locum, quod afferam ; aliquid tamen, opinor, quod speciem veri habet. Sic itaque lego.

Nec magni cultus : sterilis quodcunque remisit

Terra famem, tenuesque sitim producere rivi.

Nesciebat scilicet exscriptor, *produxit*, unde *rd famem* pendet, subintelligi in *producere* : ipsum quoque *producere*, in penulti-

mâ corripì posse ignorabat. hinc mutatio & loci depravatio. Quis nescit omnia olim præterita in *erunt* ex arbitrio scribentis modò longa modò brevìa fuisse? quidni & præterita in *ere* possent eadem lege brevìa reddi? eadem syllabarum quantitas in reliquis temporibus, ubi geminatur terminatio e jusdem personæ, semper occurrit. ut in *Legeris & legere*, secunda persona præsentis passivi. idem quoque in reliquis. Sed hæc diffidenter.

523. *Bisaltæ.*] Populi ad Strymonem, Thraciæ fluvium equum Bisaltam, *i.e.* Thracium, tueri, pascere, nutrire facile est.

524. *Ætnæas.*] Conieci aliquando.

Possent atque meas utinàm se ferre per artes.

Ut modo, non omne meas
Quid

Qui ludus Siculis. Quid tum, si turpia colla, 525
 Aut tenuis dorso curvatur spina? per illos
 Cantatus Graiis Agragas, victæque fragosum
 Nebroden liquere feræ. O quantus in armis
 Ille meis, cujus dociles pecuaria fœtus

ANNOTATIONES.

genus audeat in artes. Aut
 Ætnææ artes pro Pyrrhi-
 cæ equestri accipiendæ,
 quam primus in Sicilia
 instituisse Æneas traditur,
 aut saltem de velocitate,
 quâ in Olympicis excellu-
 erunt Ætnæi & Siculi e-
 qui. Vlitius. Cluverius
 Siciliae, Lib. 2. sic hunc
 citat versum.

*Possent Ætnæas utinam se
 ferre per Arces.*

Juga montis Ætnæ intel-
 ligit. rectè. His enim op-
 ponuntur Siculi equi, qui-
 bus, quantumvis aliâ spe-
 cie deformi, ludus erat
 Nebrodes superare mon-
 tes & damas hinnulosque
 inde pellere.

526. *Tenuis spina.*] Lau-
 datur equus Varroni, *spina*
maximè duplici. & Maroni,
 cui duplex agitur per lum-
 bos spina. Pollux inter
 vitia reponit, ὀσφὸν ὀζείαν.

Vlitius.

527. *Cantatus*] Thero-
 nis Agrigentini equos &
 Xenocratis plus semel ce-
 lebrat Pindarus; utpote
 in Ludis Græcis optimos.
 Hieronis quoque Syracu-
 sani & Chromii Ætnæi
 victorias equestres, studi-
 umque in alendis equis
 singulare. Silio, *altor equo-
 rum vocatur Agragas.*

528. *Nebroden.*] Strabo.
 Νεβρόδην ὄρη. ἂν ὑπερὸς
 Hinnulus. montes Siciliae
 dicti Nebrodes, non tan-
 tum eâ parte, quâ in Tus-
 cum prominent mare;
 sed nomen hoc ultra me-
 dium etiam insulæ versus
 mare Africum ad fontes
 usque Acragantis & Ha-
 lyci annum extensum
 fuit. Cluver.

529. *Cujus.*] Siculorum
 equorum *dociles fœtus suffi-
 cient pecuaria,* quibus *austit*
 Sufficient,

535 Sufficiēt, queis Chaonias contendere contra 530

Ausit, vix meritā quas signat Achaia palmā.

Spadices vix Pellæi valuere Ceraunî,

Et tibi devotæ magnum Pecuaria Cyrrhæ

Phæbe decus, nostras agere in sacraria tenfas.

Venanti meliùs pugnat color: optima nigri 535

ANNOTATIONES.

aliquis contendere contra Epiroticas equas (Chaonia enim pars Epiri) quas Achaia nimis honoribus, ideoque vix meritis, celebrat.

530. Sufficiēt.] Vide Georg. 3. v. 65.

Atque aliam ex aliâ generando suffice prolem.

& passim.

532. Spadices.] Aul. Gellius. L. 2. C. 26. Phœniceus, quem tu Græcè ποί-vινγ dixisti, & rutilus & spadix Phœnicei σπῶνυμος, qui factus è Græco noster est, exsuperantiam splendoremq; significant ruboris.

Ceraunî.] Equi Macedonici. Ceraunii enim seu acroceraunii montes sunt, qui Epirum à Macedoniâ

determinant. quamvis autem non ad Pellam usque pertineant, tamen quia Pella, Macedoniae Metropolis & multis nominibus celebris sit, pro ipsâ Macedonia positam faciliè patior, & Pellæum pro Macedonico.

533. Et.] Ordo hic est. Et pecuaria magnum decus Cyrrhæ tibi, Phæbe, devotæ vix valuere nostras, &c. Cirrha five Cyrrha oppidum Phocense. Vlit.

534. Sacraria.] Videtur omnino intelligi debere nemorale Sacrarium Dianæ, quod medio in discrimine luci colebatur. eò simulacrum Dianæ Nemonensis solenniter devehebatur, in thensa suâ loca-

Crurâ

Crura illi, badiosque legunt in pectore crines,

Et quorum fessas imitantur terga favillas.

O quantum Italiae, sic Diu voluere, parentes

Præstant, & terras omni præcepimus usu!

Nostraque quàm pernix illustrat prata iuventus. 540

ANNOTATIONES.

tum. Interpres Juvenalis
sacraria hortos templorum
dixit. Vett. Grammaticis.
Thensæ sunt sacra Vehi-

cula. Vlit.

536. *Crura.*] Malo, optima nigris crura pilis, vel nigri pili. Vlit.

Hæc & cætera, quæ sequuntur, diverso Charactere impressa Vlitiana sunt. Codice enim Longobardico nonnulla penitus erosa legi non potuerunt.

Varii

Variaë Lektionen.

Titulus. GRATII CYNEGETICON:
Parisiæna Ed. Lugdunens. M. D. XCVI.
Wassæana Londini impressa. apud Steiner-
um autem sic. Gratii de Venatione,
seu Κυνηγετικῶν Liber.

F *Alisci.]* Deest in A. & P. *Phalisci. G. & B.*
 Edit.

5. *MS. profectu.*

7. *Rectusque.]* MS. & A. & Steyn. *erectusque. B.*
ertusque.

8. *Contig.]* *Continuas, G.*

9. *Prof.]* O. Codices. *proserere. Cecid.] B. cessit.*

10. *Circa.]* G. Vlit. *Wassæ. circum.*

11. *Firma.]* *Fundamenta. G.*

14. *Primam.]* *Primum. Steyn. Edit.*

16. *Ascivere.]* *Heinsius conjicit. Asciteque. No-*
mine.] G. & B. numine, malè.

19. *Idea.]* *Idea. Vlit. Waf.*

20. *Sylvanus.]* *Sylvani stermitè cudent. MS.*

22. *Et non.]* *Lusus. Steyn. MS. lesus. al. lusus. Sed*
ion sine carminis usus. G. usu. B.

23. *Carminè.]* *Carminè & arma dabo, & venandi*
persequare arteis. Steyn. artem. Par. Lugd. Vlit.
Wassæ.

G

24. *Asitè*

82 VARIÆ LECTIONES.

24. *Astis armorum*; *casses plagique exordiar ertis.*
MS. *Armorum casses, plagique exordiar astus.*

Titulus in MS. A. & P. Steyn. etiam, *de Retibus conficiendis.*

25. *Jungere.*] Turneb. citat, *finger limbo.* Adv. 29. c. 26.

26. *Quadruplici.*] MS. *Quadruplicis, pro quadruplices.*

28. *Qui.*] *Quo.* Steyn.

29. *Laqueas bis ut omni.* MS.

31. *Et.*] *At. G. ad. B. Vicenos.*] *Viceno.* MS.

34. *Cinyphia.*] *Cyniphia.* omnes. Ed. malè. MS. *Cinymphia.* & hoc quoque malè.

35. *Æoliâ.*] A. Steyn. Paris. Lugd. *Æoliâ.* benè. MS. Vlit. *Æolia.* malè.

36. *Tusco.*] *Thuscorum.* Steyn.

40. *Setabis.*] Vett. *Setabes, Setabes, & Sutabes.*

42. *Suo.*] *Sacro. G. Bubas.*] *Bubbastia.* MS. *Bupalia. G.*

43. *Vel.*] *Vestitur. G. & B. Æsti.*] *Ægypti. G. uti Junius* conjecit.

44. *Ipse in.*] *In,* omittitur. Paris. Lugd. *ipsus. G. Damnos.*] *Damnatus. B.*

45. *Exterruit.*] *Exterritur hostis.* A. Steyn. Turnebus *exterritat.*

46. *Rigui.*] B. *Rigidi. Alab.*] *Alabandus.* MS.

49. *Æmon.*] Steyn. *Hæmon. Retibus.*] A. Steyn. *Sentibus,* forsan non malè.

50. *Humor.*] G. & B. *udor.*

51. *Armis.*] Vet. Libri sic interpungunt. *Armis. Nulla fides ergo,* malè. adeoque rectè mutavit Vlitius.

52. *Valle.*] *Presso — vallo.* G & B.

53. *Inter.*] Steyn. *iter. Clausæque malum.*] A. Steyn. P. Lugd. Vlit. *causæque malum.* unde conjecit Gronov. *clausæque malum.* quod in contextum recepi.

55. *Flatus.*]

VARIÆ LECTIONES. 83

55. *Flatus.*] Ità MS. & P. & Turn. & Vlit. *fluctus.*
A. & Steyn.

57. *Idcir.*] *Iccirco.* Steyn.

58. *Annus.*] MS. *annos.* fortè, *annum.* Vlitius.

60. *Longius usû.*] *Langor usu.* MS. *longior usus.* B.
longior orsu. A. & Steyn. Paris. Lugd.

63. *Ire fretâ.*] *Deest illa vox, Ire,* in Ald. & Steyn.
Iret. Pithœ. *Et mat.*] *Et deest* in Ald. Steyn.
Par. Lugd.

68. *Ut.*] Sic MS. & G. alii omnes, &.

69. *Cultorque feri Tirynthius orbis.*] *Cultosque ferit*
orbeis. A. Steyn.

72. *Famæ.*] *Famá,* B. Ed. *Primus.*] *Primum.* G.
Patra.] MS. *impetravit.* quod requirit *τὸ primum.*

Titulus in MS. A. Steyn. & P. *de Pinnatis*
conficiendis.

75. *Immundo.*] *Immundis, & vulnere.* Steyn.

76. *Fuit, &.*] *Est* G. *Speci.*] *Specie.* G. *Ab.*] *Ad*
MS.

83. *Reprehen.*] Sic. A. & Steyn. cæteri, *re-*
prensa.

85. *Hic.*] MS. *Hinc.* *Metus.*] A. Steyn. *dolus.*

87. *Lineaque extructis.*] *Pythœ.* Steyn. *Lineaque*
extritis. MS. *lineaque expositis.* B. & G. *lineaque ex-*
tritis.

89. *Fuit &.*] Gadius legit ad Phædrum, *ut,* &
capit pro *postquam.* laqueosque curraçes non abiisse in
desuetudinem contendit. *Aliquis.*] MS. *aliis.* Titu-
lus hic. *Pedice.* Steyn. *Pedica.* cæteri codices.

90. *Magis.*] Ery. Puteanus. *manus.*

91. *Teget.*] A. & Steyn. *veget.*

93. *Cum.*] MS. *quam.*

94. *Laboris.*] In Steyn. Ed. interrogationis nota
sequitur, *laboris.* ut & in cæteris. hanc fustuli. V.
Notas.

96. *Prodidit.*] *Condidit.* G. & B. *Dirvos.*] Turneb.
Dirvo. Heinsius. *Divis.*

84 VARIÆ LECTIÖNES.

97. *In cacas aci.*] MS. *in cacâ faciem.*
 100. *Stat.*] Gronovius. *Dat.* elegantèr. *Menalus.*
Auctor.] Steyn. *Menalus Autor.* Turneb. *altor.*
 105. *Annis.*] U. C. *Pythœi. arvis. G. armis.*

Titulus in MS. *Al. &c. Genera jaculorum.*

108. *Etiam.*] *Aciem. G.*
 111. *Et gem.*] *In gem. G. Furcas.*] *Furcâ. MS.*
 112. *Totos.*] *Notis. MS. & Pythœ. votis. G.*
 117. *Mæcetum.*] *Ità MS. & Pythœ. Macedum. A. & Steyn.*
 120. *Lucania.*] *Sic MS. & Pythœ. Livania. A. Steyn. & B. malè Albania. ut de suâ conjecturâ ipse laudabili exemplo fatetur Vlitius.*
 125. *Relinq.*] *Spernite. G. & B.*
 126. *Quondam.*] *Quondandam tacere sagitte. MS. tollitur parenthesis. ut sensus constet.*

Tit. in MS. &c. *Ligna apta jaculis.*

128. *Nutr.*] *MS. innut.*
 131. *Incomp.*] *Incomptos operâ lutores agestis. MS. in comptus. A. incomptus. Steyn.*
 133. *Pulcher.*] *MS. pulcherimosuma.*
 135. *Jusse.*] *Lufere. G.*
 136. *Ficta.*] *MS. & Pyth. facta. victa. B.*
 141. *Gravat.*] *MS. gravet. Indulgentias sylvas, post Steyn.*
 144. *Notas.*] *Comas. Putean. Versus.*] *A. Steyn. versu.*
 145. *Sufficit.*] *Subjicit. G.*
 146. *Ulc.*] *Sic omnes. malè Wasæana. Visceribus. Fluet.*] *B. fluit.*
 148. *Pomise.*] *Steyn. promiseris. unde ego, pronus seris. Advertitur.*] *Adverterit. G. Annus.*] *Annes. MS.*
 149. *Fronâ.*] *MS. Frontibus.*

Tit.

VARIÆ LECTIONES. 85

Tit. in MS. & Ed. de Canibus.

151. *Lustramus.*] Steyn. *Lustramur.* Per *arteis.*] MS. *partis.* Vlitius, *peritis* conjicit.
155. *Cuique.*] MS. *Quosque,* pro *Quoique.*
159. *Genus.*] Post hanc vocem reliqua defunt MS.
171. *Quos.*] *Quo,* G. *qui.* B.
178. *Catulis.*] *Catuli*— *Britanni.* G.
182. *Comp.*] *Cum parat.* A. Steyn.
184. *Sicut.*] *Sic ut.* P. *Sic &.* A. Steyn.
192. *Tum non.*] *Pythœ,* notat legi alias. *Tum non & victi, cum,* &c. non malè.
194. *Dabit.*] *Mallem, dabat.* Vlit.
203. *Vertra.*] *Ventraham,* G. *Ventranam.* B.
211. *At vest.*] Om. Lib. *ad vestram.* B. conjicit *vestrum.*
215. *Asty.*] *Hastilides.* olim *Astyliæ.* Gesn. & Put.
225. *Majore.*] A. & Steyn. *majora,* malè.
231. *Officiis, ne.*] Ità Gesner. A. & Steyn. *Officii Neu. Pi. Officiis, nea.*
233. *Effun.*] Olim, *offenderet.* Gronov. *offuuderet.* utrumque malè.
235. *Cum se.*] *Conseq.* MS. P.
239. *Adpren.*] P. *adpressat.* B. *adprendit.* *Naribus.*] *Varibus,* G. *varicus,* B. *fecit.* B. *aures.*
255. *Norit.*] Ità Gronov. olim, *naris,* Steyn. A. *Norit.*] Ità Gesn. & P. *môrit.* A. & Steyn. *Voces.*] *Fauces.* G.
258. *Fateri.*] *Videri,* citat Gesn.
259. *Specie.*] *Species.* Steyn. non malè.
260. *Tanta.*] *Tanti.* Gronov. non temerè.
261. *Refellat.*] Ità Steyn. benè. *cæteri, revellat.*
Hic potius Titulus figendus est, qui in Edd. antè v. 259. inseritur. *Canum fætus.*
265. *Genuere.*] Ità Gesn. & Pyt. *tenuere.* A. Steyn. *Immane.*] *Manente.* G. *mutante.* B.
268. *Aut quæ.*] *Aut quâ.* B.

271. *Ventres.*] *Olim, ventris. quod idem est.*
 282. *Neque emer.*] *Nec immerito. G.*
 285. *Renuit.*] *A. Steyn. tenuit.*
 286. *Solitosque---labores.*] *Solitoque---labore. G. B.*
 290. *Ipsi.*] *P. ipsæ. A. Steyn. ipse.*
 291. *Tuos.*] *Suos. G. B.*
 294. *Ubera.*] *Libera tota tenet * ea * tergo. A. St. P.*
eat ergo. P. Conje. stat tergo. Gronov.
 297. *Ira ja.*] *Olim, ire placet. nullo sensu. Ope]*
Aper. G.
 299. *Leves.*] *Olim, levis. O. lib.*
 303. *Ut erit delata.*] *Sic. Paris. Lugd. Vlitian. de-*
lata. A. Steyn.
 304. *Fætu.*] *A. Steyn. benè. dativus sequitur, ad-*
sunt. alii, fætæ.
 305. *Fregitque---matres.*] *Frigetque---matrum. G. B.*
 310. *Non est.*] *Non & magis altera sensus tollit,*
sec, &c. Vlitius.
 315. *Achemen.*] *Vlitius malè Achæmonio.*
 316. *Atqui.*] *Atque. G. at quàm.*
 318. *Fictas.*] *Victas. G. B.*
 324. *Actaque.*] *Ortaque. G.*
 333. *Impig.*] *Integer. B. Ed.*
 337. *Facilisq;*] *Factusq;* *St. G. fartusq; B. factisq;*
 340. *Canâ.*] *Steyn. cavâ.*
 342. *Dextrâ.*] *Steyn. dextro.*
 343. *Non.*] *Nova. A. Steyn.*

Tit. in Ed. *Canum remedia.*

352. *Ora.*] *Ora. G. B.*
 353. *Atroque.*] *A. Steyn. utroque. Vlit. legit atroque.*
Paris. Lugd. utroque. ex conj. Pyth.
 358. *Ang.*] *Aug. A. Steyn.*
 365. *Validæ.*] *Ità Paris. Lugd. validum, A. Steyn.*
 366. *Cura est.*] *Curas altior. A. Steyn. Vlitius, curis,*
legit. & illi.
 370. *Juxtaque exercitus.*] *Jussaque. A. Steyn. Ag-*
genos. exterritus. A. Steyn. 374. *Fu-*

374. *Furiis.*] *Furtis.* A. Steyn. optimè, si apicem mutaveris. *furtim.* alii.

379. *Dicta.*] *Ficta.* A. Steyn Par. Lugd. *victa.* B.

380. *Redit usus.*] A. Steyn. *rediturus.*

384. *Præcipitat.*] A. Steyn. *præcipiat.* Sic tutius.] A. Steyn. *ac tutius.*

388. *Percep.*] Ità Gronov. O. Ed. *præcep.*

389. *Æstivos.*] *Æstivosque.* B. *Vibrans.*] A. Steyn. *vibrant.* *Accensis.*] *Accensi.* A. Steyn.

390. *Amatam.*] Sic. Vlit. *amaram.* A. St. P. Lugd.

405. *Adjutas.*] A. St. *adjutant.* & sic G. citat.

406. *Oculique.*] A. Steyn. *oculisque.*

416. *Pices.*] *Pisces.* P. errore typ.

418. *Lavant.*] *Gefn. linunt.* *Est ira.*] *Atq; ira morbi est.* G. B.

419. *Ne cura.*] A. Steyn. & c. *natura.* rectè conjecit Gronov. *ne cura.*

422. *A vento.*] *Aventu.* B. *Clariq;*] *Pyth. clarisq;*

441. *Vocant ter.*] Bart. conjec. O. Ed. *vocantes.* & hoc non mutandum.

443. *Dictu.*] A. Steyn. *ductu.*

450. *Animis.*] A. P. L. Steyn. *animi.*

452. *Mel.*] *Meliorisve.* B.

460. *Nec.*] A. Steyn. *Hæc.* P. *His, mora.*

462. *Lave.*] *Fove.* G. *save.* B.

474. *Fraces.*] *Fæces.* G. B. *faces,* citat B.

478. *Incurv.*] *Incuratæ.* Steyn.

479. *Potent.*] *Nocentia.* G.

418. *Anime.*] *Animæ,* om. Ed.^d

484. *Sacrum ad Nemora alta.*] *Ad nemorale.* Turnebus citat, quod probat Heinsius.

494. *Poscis.*] A. Steyn. *poscit.*
Tit. *de Equis.*

503. *Fundet.*] *Tollet,* citat Turneb.

504. *Lustravit.*] *Lustrabit.* Turneb.

507. *Mira.*] *Miretur.* Cluver. &, in saxa.

527. *Fuit.*] A. Steyn. *sui.* B. *satis, cibus.*

533. *Nebro.*] Steyn. *Hebroden.*

VIRI LACONICI

1. Viri laconici sunt qui in montibus
 2. laconiae habitant. Hi sunt
 3. viri qui in montibus laconiae
 4. habitant. Hi sunt viri qui
 5. in montibus laconiae habitant.
 6. Hi sunt viri qui in montibus
 7. laconiae habitant. Hi sunt
 8. viri qui in montibus laconiae
 9. habitant. Hi sunt viri qui
 10. in montibus laconiae habitant.
 11. Hi sunt viri qui in montibus
 12. laconiae habitant. Hi sunt
 13. viri qui in montibus laconiae
 14. habitant. Hi sunt viri qui
 15. in montibus laconiae habitant.
 16. Hi sunt viri qui in montibus
 17. laconiae habitant. Hi sunt
 18. viri qui in montibus laconiae
 19. habitant. Hi sunt viri qui
 20. in montibus laconiae habitant.
 21. Hi sunt viri qui in montibus
 22. laconiae habitant. Hi sunt
 23. viri qui in montibus laconiae
 24. habitant. Hi sunt viri qui
 25. in montibus laconiae habitant.
 26. Hi sunt viri qui in montibus
 27. laconiae habitant. Hi sunt
 28. viri qui in montibus laconiae
 29. habitant. Hi sunt viri qui
 30. in montibus laconiae habitant.
 31. Hi sunt viri qui in montibus
 32. laconiae habitant. Hi sunt
 33. viri qui in montibus laconiae
 34. habitant. Hi sunt viri qui
 35. in montibus laconiae habitant.
 36. Hi sunt viri qui in montibus
 37. laconiae habitant. Hi sunt
 38. viri qui in montibus laconiae
 39. habitant. Hi sunt viri qui
 40. in montibus laconiae habitant.
 41. Hi sunt viri qui in montibus
 42. laconiae habitant. Hi sunt
 43. viri qui in montibus laconiae
 44. habitant. Hi sunt viri qui
 45. in montibus laconiae habitant.
 46. Hi sunt viri qui in montibus
 47. laconiae habitant. Hi sunt
 48. viri qui in montibus laconiae
 49. habitant. Hi sunt viri qui
 50. in montibus laconiae habitant.
 51. Hi sunt viri qui in montibus
 52. laconiae habitant. Hi sunt
 53. viri qui in montibus laconiae
 54. habitant. Hi sunt viri qui
 55. in montibus laconiae habitant.
 56. Hi sunt viri qui in montibus
 57. laconiae habitant. Hi sunt
 58. viri qui in montibus laconiae
 59. habitant. Hi sunt viri qui
 60. in montibus laconiae habitant.
 61. Hi sunt viri qui in montibus
 62. laconiae habitant. Hi sunt
 63. viri qui in montibus laconiae
 64. habitant. Hi sunt viri qui
 65. in montibus laconiae habitant.
 66. Hi sunt viri qui in montibus
 67. laconiae habitant. Hi sunt
 68. viri qui in montibus laconiae
 69. habitant. Hi sunt viri qui
 70. in montibus laconiae habitant.
 71. Hi sunt viri qui in montibus
 72. laconiae habitant. Hi sunt
 73. viri qui in montibus laconiae
 74. habitant. Hi sunt viri qui
 75. in montibus laconiae habitant.
 76. Hi sunt viri qui in montibus
 77. laconiae habitant. Hi sunt
 78. viri qui in montibus laconiae
 79. habitant. Hi sunt viri qui
 80. in montibus laconiae habitant.
 81. Hi sunt viri qui in montibus
 82. laconiae habitant. Hi sunt
 83. viri qui in montibus laconiae
 84. habitant. Hi sunt viri qui
 85. in montibus laconiae habitant.
 86. Hi sunt viri qui in montibus
 87. laconiae habitant. Hi sunt
 88. viri qui in montibus laconiae
 89. habitant. Hi sunt viri qui
 90. in montibus laconiae habitant.
 91. Hi sunt viri qui in montibus
 92. laconiae habitant. Hi sunt
 93. viri qui in montibus laconiae
 94. habitant. Hi sunt viri qui
 95. in montibus laconiae habitant.
 96. Hi sunt viri qui in montibus
 97. laconiae habitant. Hi sunt
 98. viri qui in montibus laconiae
 99. habitant. Hi sunt viri qui
 100. in montibus laconiae habitant.

AL. A. U. R.

M. AURELII OLYMPII
NEMESIANI
Poetæ Carthaginienſis
CYNEGETICON.

M. ANSELMI OLFERTII
MEMORIALI
Pocce Carthaginensis
GYNÆTICON

M
N
P
C
V
Dicitur
1. C
odio
Fou
h
Dij
P
allud
operis
quor
ryl

M. AURELII OLYMPII
 NEMESIANI
 Poetae Carthaginiensis
 CYNĒGETICON.

VENANDI cano mille vias: hilaresque
 labores,
 Discursusque citos, securi prœlia ruris,

ANNOTATIONES.

1. *Cano.*] In ipso ex-
 ordio Cynegetici lego:
*Venandi cane mille vias,
 hilaresque labores,
 Discursusque citos, securi
 prœlia ruris
 Pandimus.* —

alludit ad inscriptionem
 operis sui: non enim
 quamvis ἀγῶν, sed τὸ Κυ-
 νηγετον promisit. Sic Pro-

pertius. Lib. 3. Eleg. 13.

*Et me Pana tibi comitem
 de rupe vocato*

*Sive petes calamo præ-
 mia sive cane.*

Sive auceps, sive κυνηγός.
 & ipse Auctor infra: *facili
 cane sumere prædas.* Scio
 mutationes numeri, sed
 non eadem omnibus apta.
Gronov.

Pandimus.

Pandimus. Aonio jam nunc mihi pectus ab æstro
 Æstuat, ingentes Helicon jubet ire per agros :
 Castaliusque mihi nova pocula fontis alumno
 Ingerit, & late campos metatur apertos :
 Imponitque jugum vati, retinetque corymbis
 Implicitum, ducitque per avia, qua sola nunquam
 Trita rotis. juvat aurato procedere curru,
 Et parere Deo : virideis en ire per herbas
 Imperat : intacto premimus vestigia musco.
 Et quamvis cursus se ostendat tramixæ noto,

ANNOTATIONES.

3. *Aonio æstro.*] Poetico furore. Aonides enim, musæ ab Aoniâ.

4. *Helicon jubet.*] Ἄγγελος Διονύσου. quid si, — *ingentes, Helicon, juvat ire per agros.*

aut *Helici*, siquidem *Helicus* Latinâ terminatione potuit fingi. *Vlit.* Vulgata tamen lectio mihi placet : Totum enim exordium hoc est congeries indiscreta imaginum à se invicem toto cælo distinctarum.

5. *Castalius.*] Pithæus. *Castalii.* *Alumnus Castalii*

fontis est Apollo. *Vlit.* Ed Steyn. legit, *Castalius — alumno.* quid si loco *fontis* legat *Phæbus.*

Castaliusque mihi nova pocula Phæbus alumno.

6. *Meta.*] *Metitur.* *Vlit.* quod tamen idem est.

8. *Quâ sola, &c.*] Ex Lucretianis. *loca nullius ante trita solo.* at quo jure Nemesianus id dicere potuit, non video, cum Grætius id anticipaverat.

12. *Se ostendat.*] Ità Steyneri Editio. rectè. malè à cæteris omittitur *se.* hic autem versus huic

Obvia

Obvia Calliope, facies infistere prato
 Complacito, rudibus quā luceat orbita fulcis.
 Jam quis non Nioben numeroſo funere mœſtam i
 am cecinit? quis non Semelen, ignemque jugalem
 etalemque ſimul novit de pellicis aſtu?
 Quis magno recreata tacet cunabula Baccho?
 It pater omnipotens maternos reddere menſes
 Dignatus, juſti complevit tempora partus? 20

ANNOTATIONES.

oco inferitur, unde exci-
 lerat. olim enim locaba-
 tur inter vicesimum ter-
 tium & quartum ver-
 ſum. Sic explicat Vli-
 tius. quamvis curſus ſe o-
 ſtendat tramite noto, Tu
 tamen, O facilis Calliope,
 facies me complacito in-
 fiſtere prato, ut & in illo
 tuâ ope tandem orbita a-
 liqua luceat per rudes ha-
 ſtenus & invios fulcos.

16. *Jugalem.*] Ovid.
 Metam. Lib. 3. 308.

— corpus mortale tu-
 multus

Non tulit ætherios, donis-
 que jugalibus arſit.

17. *Pellicis.*] Junonis.
 Vlitius pellicem pro no-
 vercâ accipit; non tamen

fatiſfacit. aut igitur ſim-
 pliciter ſignificat, *quæ pel-
 lexit.* Juno enim induxit
 Semelen orare Jovem, ut
 liceat ſibi cum eo con-
 cumbere, eâdem induto
 majeſtate, quâ ipſam ſe
 amplecti ſolebat. aut acer-
 bitatem Junonis exoſus
 Poeta nomen *pellicis* Ju-
 noni magis tribuendum
 cenſuit.

18. *Recreata.*] Reno-
 vata. Ereptus enim erat
 ab alvo Semeles & infu-
 tus femori Jovis. Ovid.
 ibid. 310, 311, 312.

*Imperſectus adhuc infans
 genitricis ab alvo*

*Eripitur, patrioq; tener---
 Inſuitur femori, materna-
 que tempora complet.*

Sunt

Sunt qui sacrilego rorantes sanguine thyrsos
 (Nota nimis) dixisse velint; qui vincula Dirces,
 Pisæique tori legem, Danaique cruentum
 Imperium, Sponsasque truces sub foedere primo,
 Dulcia funereis mutantur gaudia tædis. 25
 Biblidos indictum nulli scelus: impia Myrrhæ
 Connubia, & sævo violatum crimine patrem

ANNOTATIONES.

21. *Sacrilego.*] Penthea intelligit. Ovid. l. 3. 712.

Prima suum misso violavit Penthea Thyrsos

Mater. — ipsum Ovidium vid. L. 3. v. 716, 717. ita lege hos versus,

— *cunctæ coeunt, trepidumque sequuntur;*

Jam trepidum, jam verba nimis violenta locutum, qui jam agnoscit se nimis violenta locutum esse.

22. *Vincula.*] Vid. Apollodorum. L. 3. Cap. 5. S. 5. Τὴν Δίξαν δῖοντες εἰπὼσιν εἰς κρήνην, &c.

23. *Pisæique.*] Hippodamia filia fuit Oenomai, Regis Pisæ. quam cum ob formam multi peterent, pater hanc conditionem proposuit, ut, qui

illam vellent, cursu cum eâ contenderent: victi, capite punirentur, victores uxorem eam haberent.

24. *Sponsasque.*] Danaidas, numero quinquaginta, qui maritos, totidem numero, ad unum omnes primâ nocte necuerunt. Apollod. L. 2. C. 1. S. 4.

26. *Biblidos.*] Caunum fratrem ad concubitum sollicitantis. Vid. Ovid. Metam. L. 9. v. 453.

27. *Sævo.*] Vlitius *fædo* vel *Sævo*. quam emendationem confirmat. Ovid. L. 10. v. 319.

— *fædoque repugnat amori.*

Patrem enim Cynaram in tenebris adiit, & cum illo concubuit. Ovid. L. 10. v. 465:

Novi-

Jovimus ; utq; Arabum fugiens cum earperet arva ;
 vit in arboreas frondes, animamque virentem,
 unt qui squamosi referant fera Sibila Cadmī, 30
 tellatumque oculis custodem virginis Jūs ;
 Herculeosque velint semper numerare labores,
 Miratumque rudes se tollere Terea pinnas
 Post epulas, Philomela, tuas. sunt ardua mundi
 Qui male tentantem curru Phaetonta loquantur,
 Extinctasque canant emisso fulmine flammās, 36
 Fumantemq; Padum, Cycnum, plumamq; senilem,

ANNOTATIONES.

28. Arabum.] V. Ovid. Metam. L. 10. v. 478.

Palmiferos Arabas, Panchæaque rura relinquit.

29. Arboreas.] In arborem Myrrham conversa est.

30. Cadmi.] Cadmus enim cum uxore unâ conversi erant in angues.

31. Custodem.] Argum.

33. Terea.] Rex ille Thracius, qui postquam Icyos filii sui membra à Procne & Philomelâ apposita sibi inscius comederat, in Epopem conversus erat. Ovid. Metam. L. 6. v. 674.

36. Emissō.] Ed. Steyn. è missō.

37. Fumantemque.] Ibi enim incidit Phaethon. Ovid. Lib. 2.

— excipit Eridanus
*Naides Hesperie trifidâ
 fumantia flammâ
 Corpora dant tumulo —*

Cycnum.] Stheneli filium, in olorem conversum, dum dolet Phaethontem amissum. Ovid. L. 2. 367.

Plumamq; senilem.] Cycnum plumamque senilem. εὐ δὲ δὴ οὖν. Cycni plumas, albas instar capillorum senis.

Et

Et flentes semper germani funere Sylvas.
 Tantalidum casus, & sparsas sanguine mensas,
 Condentemque caput visis Titana Mycenis, 40
 Horrendasque vices generis dixere prioris.
 Colchidos iratæ sacris imbuta venenis
 Munera non canimus, pulchræq; incendia Glaucēs :
 Non crinem Nisi, non sævæ pocula Circes,
 Nec nocturna pie furantem busta Sororem. 45
 Hæc jam magnorum præcepit copia vatū,
 Omnis & antiqui vulgata est fabula Sæcli.

ANNOTATIONES.

38. *Sylvas.*] Heliadas, Phaethontis sorores in arbores mutatas. Ovid. *ibid.*

39. *Mensas.*] Thyestes.

41. *Vices.*] Metamorphoses. Vlit. qui conjicit *Neces.*

42. *Colchidos.*] Medæ quæ Jasonem ulciscendi studio, Glaucen sive Creusam, Creontis filiam (quam in matrimonium duxerat) peplo venenis infecto donavit; quod induta, cum adjutore patre, igne correpta conflagravit. Apollod. Lib. 1. Sect. 28.

44. *Crinem.*] Ed. Steyr. *crimen.* malè.

Nisi.] Regis Megaræ. quem prodidit Minoi sua filia Scylla, fatalemq; crinem abscidit. Vid. Ovid. Lib. 8. & Apollod.

45. *Busta.*] Sepulchra noctu pio animo fratri clam parantem.

Sororem.] Antigonen Polynicis sororem. quæ fratris corpus, contra Creontis mandata humarar, sed deprehensa viva conjecta erat in sepulchrum. Apoll. L. 6. S. 7.

46. *Præcepit.*] Olim tractavit, præoccupavit.

Nos

Nos saltus, viridesque plagas, camposque patentēs
Scrutamur, totisque citi discurremus arvis :

40 Et varias cupimus facili cane sumere prædas. 50

Nos timidos lepores, imbelles figere damas,

Audacesque lupos, vulpem captare dolosam

45 Gaudemus. nos flumineas errare per umbras

Malumus, & placidis Ichneumona quærere ripis

45 Inter arundineas Segetes, felemque minacem 55

Arboris in trunco longis præfigere telis :

Implicitumque sinu spinosi corporis Erem

Ferre domum : talique placet dare lintea curæ ;

50 Dum non magna ratis vicinis fueta moveri

ANNOTATIONES.

48. *Plagas.*] Tractus regiones.

50. *Facili.*] Morigero.

54. *Ichneumona.*] Idem, qui mus Pharaonis. Plinius inter feles recenset. Crocodilo animal insensissimum ; quod ore admissum crocodilum necat. Vid. Salmaf. Plin. Exerc.

55. *Segetes.*] Καλαχην-στῆκός. quia crescunt more segitis.

56. *Præfigere.*] Quid sibi vult illud præ nescio.

malo perfigere. difficultè enim, nec nisi graviter vulnerati pereunt.

57. *Implicitumque.*] Suo ipsius sinu involutum.

Erem.] Erinaceum. Hedge-hog.

59. *Dum.*] Cum malo. quandoquidem nunc primum mea tenuis musa, olim rebus levioribus exercita, majorem audet aggredi materiam.

Non magna.] Parva.

Vicinis.] Adeoque non H Litoribus,

98. M. A. O. N E M E S I A N I

Litoribus, tutosque sinus percurrere remis, 60
 Nunc primum dat vela notis, portusque fideles
 Linqvit, & Hadriacas audet tentare procellas :
 Mox vestros meliore lyra memorare triumphos
 Accingar, divi fortissima pignora Cari,
 Atq; Canam nostrum geminis sub finibus orbis 65
 Litus, & edomitas fraterno numine gentes,
 Quæ Rhenum Tigrinque bibunt, Ararisque re-
 motum
 Principium, Nilique bibunt ab origine fontem.
 Nec taceam primum, quæ nuper bella sub arcto
 Felici, Carine, manu confeceris, ipso 70

A N N O T A T I O N E S.

tis, & minùs periculo-
 sis.

61. *Notis.*] Ventis
 turbidioribus. argumento
 grandiori.

62. *Hadriacas.*] Acer-
 rimas, quales Hadriatico
 oriuntur mari. Non pos-
 sum non culpate Neme-
 sianum, qui tam enormia
 de re tenui.

64. *Divi.*] Defuncti &
 inter Deos relati.

Pignora.] Carinus &
 Numerianus.

65. *Nostrum.*] Jam no-
 strum. bello partum &
 nobis subditum.

66. *Fraterno.*] Carino
 & Nemesiano, fratribus.
 Cui Historiam & gesta
 Carini & Nemesiani per-
 legere lubet, adeat Vo-
 piscum, Eutropium, Vi-
 ctorem.

68. *Bibunt.*] Ubi, Ne-
 mesiane, est illa tua vis
 poetica? ubi ille Deus,
 qui in exordio tanta tibi
 indulgit? nimirum abiere

Pœne

Pœne prior genitore Deo : utque intima frater
 Perfidos, & veteres Babylonos ceperit arces,
 Ultus Romulei violata cacumina Regni.
 Imbellemque fugam referam, clausasque pharetras
 Parthorum, laxosque arcus, & spicula nulla. 75

ANNOTATIONES.

nisi malus te læsit libra-
 rius. at certè læsit, neque
 enim tam frigidæ amas
 repetitiones. reponere ita-
 que vel, *colunt*, vel *vi-*
dent. aut quodcunque tibi,
 Lector, melius occurre-
 rit.

71. *Genitore.*] Caro.

Intima.] Hæc præco-
 nia, quæ Carino attribuit
 Nemesianus, falsò afficta
 censet Vlitius, & patris
 gesta filio assignari ab a-
 dulante Poetâ.

72. *Veteres.*] Arcem e-
 nim antiquissimus rex
 condidit Belus. Vid. Eu-
 tropium.

73. *Violata cacumina.*]
 Cari mortem intelligit,
 qui fulminis tactu conflag-
 ravit. Vid. Victorem.
 Vlit.

75. *Nulla.*] Barthius
muta è MS. quòd impensè

arridet. quid, quæso, est
 hoc? *referam spicula nulla.*
 cur non & arcus nullos,
i. e. perditos, ut Vlitius
 explicat? Barthii seu le-
 ctionem, seu conjecturam
 libens amplector, quam
 doctè illustravit Gronovi-
 us, ad Statii sylvas. Sic
 enim ille: *muta spicula*
 sunt quiescentia, quæ non
 per aerem sonanti arcu
 impulsa stridorem edunt.
 Lucan. *Schythicæ strideret*
arundinis aer. Suaviter
 Eurip. *τοξήρεις Ψαλμὸς,*
 dixit in Hercule. For.
 Homerus:

Δεινὴ δὲ κλαγγὴ γένητ'
 ἀργυροῖο βιοῖο

Stridentis Sibila teli. Sili-
 us. Dion. Perieg. de Par-
 this.

Ἄλει δ' ἠχέσαν ἀνά
 χθονά δ' ἔπ' ἀκόντων
 Ἡ βελέων. —

H 2

Hæc

Hæc vobis nostræ libabunt carmina Musæ ;
 Cum primum vultus Sacros, bona numina terræ,
 Contigerit vidisse mihi. jam gaudia nota
 Temporis impatiens sensus, spretorque morarum,
 Præsumit : videorque mihi jam cernere fratrum 80
 Augustos habitus, Romam, clarumque Senatum,
 Et fidos ad bella duces, & milite multo
 Agmina, queis fortes animat devotio mentes.
 Aurea purpureo longè radiantia velo
 Signa micant, sinuatque truces levis aura dra-
 cones. 85

A N N O T A T I O N E S.

76. *Hæc libabunt.*] Hæc prima offerent carmina.

Vobis.] Ita Pithœus. Omnes Editi. *nobis.* quod nihili est.

78. *Contigerit.*] Videtur itaque alicubi Aurelius, Româ tamen remotus, scripsisse Cynegetica sua, atque iis absolutis ad reditum Numeriani, ut reduci offerret, & triumpho gratulabundus interesset, Romam reverti voluisse. *Vlit.*

Nota.] Familiaris enim erat, si non & cognatus, ut prænomina eadem vi-

dentur innuere. *Vlit.*

80. *Præsumit.*] Antè tempus fumit.

81. *Augustos.*] Vel triumphales, vel quibus induti inaugurandi erant.

Clarumq;] Nescio quis conjecit, *patrumque.*

83. *Agmina.*] Jam saltem exercitum victorem reduçtabat Numerianus, cum hæc caneret Aurelius. *Vlit.*

85. *Signa.*] **Colours.** Anglicè. pictos autem Dracones gerebant.

Micant.] *i. e.* videntur micare.

Tu modo quæ saltus placidos filvasque per-erras
 Latonæ, Phœbe, magnum decus, eia age fuetos
 Sume habitus, arcumque manu ; pictamque pha-
 retram,
 Suspende ex humeris ; sint aurea tela Sagittæ :
 Candida puniceis aptentur crura cothurnis : 90
 Sit chlamys aurato multum subtegmine lusa,
 Corrugesque sinus gemmatis baltheus arctet
 Nexibus : implicitos cohibe diademate crines.

ANNOTATIONES.

90. Cothurnis.] Virgil.
*Virginibus Tyriis mos est
 gestare pharetram
 Purpureoque altè suras
 vincire cothurno.*

Adnotante Servio. Co-
 thurni sunt calceamenta
 Venatoria, crura quoque
 vincientia. Vlit.

91. Chlamys.] Ità &
 Dido Æneid. 4. *Sidoniam
 chlamydem circumdata ve-
 natum exiit. est autem
 chlamys vestimentum a-
 pertum, oblongum & in
 angustum desinens, cujus
 superiores anguli fibulâ
 infrenantur, colloque cir-
 cummittuntur. Vlit.*

Lusa.] Illusa. Virgil.

*Illusas auro vestes. —
 vestes aurato subtegmine,
 i. e. filis deauratis illusas.*

92. Corrugesq;] Et bal-
 theus seu cingulum con-
 stringat sinus corrugatos
 fibulâ gemmatâ. Baltheus.
 ζώνη. ζώνη. aliæ Glossæ.
 ζώνη. baltheum. cingulum.

92, 93. Nexibus gemma-
 tis.] Sic Claudian. de ra-
 ptu. lib. 2.

*Collecta tereti nodantur
 iaspide vestes. Vlit.*

Ovid. Metam. lib. 14. v.
 345.

*Phæniceam fulvo Chlamy-
 dem contractus in auro.*

93. Implicitos.] Βραδύ-
 ed.

Tecum Naiades faciles, viridique juventa
 Pubentes Dryades, Nymphæque, unde amnibus
 humor, 95
 Adfint, & docilis decantet Oreadas Echo.
 Duc age, diva, tuum frondosa per avia vatem,
 Te sequimur, tu pande domos, & lustra ferarum.
 Huc igitur mecum, quisquis percussus amore
 Venandi damnas lites, avidosque tumultus ; 100
 Civileisque fugis strepitus, bellicque fragores,
 Nec prædas avidus sectaris gurgite Ponti :

A N N O T A T I O N E S.

96. *Decantet.*] Illis cantantibus recinat.

99. *Huc.*] Omnes Codi. Hinc.

100. *Avidosque.*] Rectè conjecit Vlitius *rabidos*, vel, *paridos*. *Avidus* enim iterùm occurrit versu fere proximo.

102. *Avidus*] Ità Pythœ. Steyn. Aldin. nec mutandum erat. Quod autem Vlitius his verbis *piscationem* significari contra Barthium contendit, à loco alienissimum mihi videtur. adverte modò feriem rerum. *Huc*, inquit Nemesianus, *mecum*

veni, quicumque lites, tumultus, civiles strepitus, bellicque fragores averfaris, nec sectaris piscationem. quicumquamne frigidius aut dici aut fingi potest, post illa sonora, & luctifica? Non credo. Tibulli locus huic quoque lucem afferet.

Præda feras acies cinxit discordibus armis

Hinc furor, hinc cades---

Præda vago jussit geminare pericula ponto.

Per *prædam* intelligas, rapinam ; sed & latiori sensu etiam *merces externas* includat. *avidum* autem vocat *pontum*, quia navi-

Principio

Principio tibi cura canum non segnis ab anno

Incipiat primo, cum Janus temporis auctor

Pandit inocciduum bisseis mensibus ævum. 105

Elige tunc cursu facilem, facilemque recursu,

Seu Lacedæmonio natam, seu rure Molosso,

Non humili de gente canem. Sit cruribus altis,

Sit rigidis, multamque gerat sub pectore lato,

Costarum sub fine decenter prona carinam, 110

Quæ sensim rursus siccâ se colligat alvo.

ANNOTATIONES.

gantes, ipsas simul & præ-
das sæpè inhiantibus de-
mergit undis.

104. *Janus.*] Ed. Steyn.
Sanus. Pythœ. *Janus.* re-
tè.

Auctor.] Ovid. 1. Fast.
v. 65.

*Jane biceps, anni tacitè
labentis origo.*

105. *Inocciduum.*] Edi-
ti antè Pythœum divisim
exhibent, *in occiduum.*
malè. ævum enim *inoc-*
ciduum est perpetuo revo-
lutum orbe. *pandit au-*
tem Janus, quia Januarius
primus est anni mensis.

106. *Facilem.*] Qui pro
Venatoris lubitu cursum
revocat, tenditve.

109. *Pectore.*] Sic Gra-
tius. v. 274, 275.

— *validis tum sur-*
gat pectus ab armis, &c.

110. *Costarum.*] Ubi u-
trinque terminantur & de-
finunt costæ.

Decenter prona.] *Grace-*
fully sloping.

111. *Siccâ.*] Non pen-
dulâ, & solutâ; Gratius
mirâ brevitate rem tamen
totam circumscriptit.

— *Astricti succin-*
gant ilia ventres.

Renibus ampla satis validis, diductaque coxas,

Cuique nimis molles fluitent in cursibus aures.

Huic parilem submitte marem, sic omnia magnum :

Dum superant vires, dum læto flore juventus, 115

Corporis & venis primævi sanguis abundat.

Namque graves morbi subeunt, segnisque fene-
ctus :

Invalidamque dabunt non firmo robore prolem,

Sed diversa magis foeturæ convenit ætas.

A N N O T A T I O N E S.

112. *Renibus.*] Lumbis.
Turnebus.

Diductaque.] *Spread.*
lata, non contracta.

113. *Nimis.*] Pro valde.
nihil tritius apud opti-
mos Auctores.

114. *Submitte.*] Ad-
mitte, junge.

115. *Juventus.*] Hein-
sius. *juventas.* juventutis
nimirum Dea, pro juven-
tute posita. quam vocem
Gronovius quoque mul-
toties restituit.

117. *Subeunt.*] Clam ob-
repunt canibus.

118. *Dabunt.*] Qui-
nam, quæso, dabunt? an
morbi? eo quidem sensu
dabunt idem erit quod

reddent, efficient. languet
autem illud *invalidam non*
firmo robore. invalidus e-
nim ille est, cui non fir-
rum est robur. an canes?
itâ quidem puto. *Dabunt*
vero est *creabunt.* Itâ Ca-
tullus. in nuptias Juliae &
Manlii. *ludite, ut lubet, &*
brevi Liberos date. Virg.
Æneid. 1. 274. expres-
sus. partu dabit Ilia pro-
lem. *Invalidam* autem
mendæ suspectum habeo
pro *invalidi.* Tum verò
(ingruente nimirum se-
nectute) ipsi canes inva-
lidi prolem quoque crea-
bunt non firmo robore.

119. *Diversa.*] Inter
se. maris nempe & fœ-
Tu

Tu bis vicens plenum jam mensibus acrem 120

In Venerem permittite marem : fit foemina, binos

Quæ tulerit soles, hæc optima cura jugandis.

Sed non Spartanos tantum, tantumve Molossos

Pascendum catulos : divisa Britannia mittit

Veloces, nostrique orbis venatibus aptos. 125

Nec tibi Pannonicæ stirpis temnatur origo,

Nec quorum proles de sanguine manat Ibero.

Quin etiam ficcæ Libyes in finibus acres

Gignuntur catuli, quorum non spreveris usum.

Mox cum se bina formarit lampade Phœbe, 130

Ex quo passa marem genitalia viscera turgent,

Fœcundos aperit partus matura gravedo

ANNOTATIONES.

minæ. de stato autem tempore variè varii.

120. *Bis vicens.*] Sub finem anni tertii.

124. *Pascendum catulos.*] Observa accusativum post *pascendum*. Virgil. alicubi. *pacemque à rege petendum.*

125. *Nostrique.*] Italiæ. ibi enim, relicta Africâ, commoratus est Nemesianus.

128. *Libyes.*] ξηγελι-

Cons. de Libycis canibus nemo præter Aurelium. *Vlit.*

130. *Binâ.*] Trimestris canibus ad summum datur partus, bimestris ad minimum. *Vlit.*

132. *Fœcundos.*] Barthius ex codice suo Germanico sic legit,

Fœcundo se aperit partu matura gravedo.

Quod probat Vlitius. at Continud,

Continuò, largâque vides strepere omnia prole:

Sed quamvis avidus, primos contemnere partus

Malueris, mox non omnes nutrire minores. 135

Nam tibi si placitum populosos pascere fœtus,

Jam macie tenues, succique videbis inanes,

Pugnantisque diu, quisnam prior ubera lambat,

Distrahere invalidam lassato viscere matrem.

Sin verò hæc cura est, melior ne fortè necetur, 140

Abdaturve domo, catulosque probare voluntas,

ANNOTATIONES.

nullus suffragatur codex,
nulla suadet necessitas.

Hæc enim loci mens. pro-
tinùs illa parturientium
gravedo, jam matura fœ-
cundum aperit uterum,
vel aperiendo effundit
numerofam prolem.

134. Sed.] Veterem le-
tionem restitui. Solus
Vlitius Edidit ut.

Quamvis] Avidissimus
licet sis, primi tamen par-
tùs canes, si sapias, con-
temnere magis è re tua
fore judicabis.

135. Mox.] Quin & fu-
turis partibus tutius, præ-
stabilius est non omnes nu-
trire minores. hinc enim

& catuli fient macilenti,
& mater invalida.

141. Abdaturve.] A-
moveatur, excludatur. Sic
Tibull. Lib. 2. Eleg. 1.

Et procul ardentes hinc,
precor, abde faces.

Hinc amove, amotas ha-
be: & Virg. L. 3. Georg.
de equo generoso.

Hunc quoque ubi aut morbo gra-
vis, aut jam segnior annis
Deficit, abde domo, nec turpi
ignosce Senectæ.

Sententia Virg. hæc est.
hunc quoque optimum e-
quum, signisque & re pro-
batum, postquam senio
aut morbo incurabili uti-
lis tibi esse desit, exclude

Queis

Queis nondum gressus stabiles, neque lumina passa

luciferum videre jubar ; quæ prodidit usus

133 Percipe & intrepidus spectatis annue dictis.

Pondere nam catuli poteris perpendere vires, 145

Corporibusque leves gravibus prænoscere cursu.

Quin & flammato ducatur linea longè

Circuitu, fignetque habilem vapor igneus orbem.

140 Impune in medio possis consistere circo.

Huc omnes catuli, huc indiscreta feratur 150

Turba, dabit mater partus examine honestos,

ANNOTATIONES.

domo, aliena, nec te misereat impotentis ejus fenestæ. Nemesian. dixerat antea. *primos contemnere partus : & non omnes nutrire minores.* Gronov. L. 4. C. 8. de pecuniâ veteri.

142. *Passa.*] Aperta.

144. *Intrepidus.*] Sine metu & morâ his dictis re comprobatis lubens annue.

146. *Corporibusque.*] Et catulos *cursu leves* futuros ex gravitate corporum poteris prænoscere, quamvis nondum experiendi detur copia. Vetusstiss. Edit. *cursu.* Vlitius *cursus.* præponit, alteram autem le-

ctionem pro corruptâ habet. rationem saltem adjunctam oportuit.

147. *Quin &.*] Porro autem ducatur linea circularis, satis patens, flammis accensa, vaporque igneus describat orbem habilem, itâ ut quivis possit impune consistere in medio circo. pro *in medio* ego lubens legerem *ut medio.*

150. *Catuli.*] Ultima syllaba in *catuli* nullam patitur Synalapham. itâ Virgil. & passim.

Et succus pecori, & lac subducitur agnis.

151. *Dabit.*] Hoc ex Judicio

Judicio natos servans, trepidoque periclo.

Nam postquam conclusa videt sua germina flammis,

Continuò saltu transcendens fervida zonæ

Vincla, rapit rictu primum, portatque cubili; 155

Mox alium, mox deinde alium. Sic conscia mater

Segregat egregiam sobolem virtutis amore.

Hos igitur genetrice simul, jam vere sereno,

Molli pasce fero; passim nam lactis abundans

Tempus adest, albent plenis & ovilia mulctris. 160

Interdumque cibo Cererem cum lacte ministra,

Fortibus ut succis teneras complere medullas

ANNOTATIONES.

amine, hâc probatione mater indicabit tibi, & cognitam dabit egregiam prolem

152. *Judicio.*] Διακρίσεις, discrimine, unum præ alio eligendo.

Trepido.] Horrendo. passivè enim fumitur. *Vlit.*

154. *Continuò.*] Protinus transiliens circulum flammatum, quo quasi vinclis undique catuli includuntur, ore corripit principem maximeq; eximium, & in cubile portat.

156. *Conscia.*] Secreto pulsa instinctus

158. *Genetrice simul.*] Unà cum genetrice. Silius. Lib. 5. *avulsa est protinus hosti ore simul cervix.* Gronov. *ἀνα τῆς τεύσεως.* Festus Avien. *nunc sylvas inter oberrat conjugibus natisque simul.* *Vlit.*

158. *Vere.*] Ut in admitturæ tempore hyemali, ità & in vere commendando nutrituræ Xenophonem sequitur hic Aurelius. *Vlit.*

159. *Sero.*] Whey.

161. *Cibo.*] In cibum. Possint,

offint, & validas jam tunc promittere vires.
 ed postquam Phœbus candentem fervidus axem
 ontigerit, tardasque vias, cancrique morantis
 idus init, tunc consuetam minuisse faginam
 rofuerit, tenuesque magis retinere cibatus
 Je gravis articulos depravet pondere moles.
 Jam cum membrorum nexus nodosque relaxant,
 nfirmosque pedes & crura natantia ponunt
 Tunc etiam niveis armantur dentibus ora,
 ed neque conclusos teneas, neque vincula collo

ANNOTATIONES.

nazam intelligit.

163. *Jam tunc.*] In
 psâ nimirum infantia.

166. *Saginatam.*] Saginatam
 hic pro simplici cibo ; de
 canibus venaticis loquitur,
 qui non saginantur.
 Salmaf. ad Solin. p. 798.
 memoriâ fretus nimirum
 erravit ; diserte enim Ne-
 mesian. jubet saginatam (su-
 præ, fortes succos, Cererem
 cum lacte) minui, catulos
 autem redire ad tenues
 cibatus, & molle serum.

168. *Ne.*] Edit. Steyn.
 hunc versum sic exhibet.

*Ne gravis articulos depravet
 pondere molles.*

Quod cur in contextum
 illicò non admittatur, nul-
 lus video. en sententiam.
 ne gravis (nempe cibatus,
 vel saginata ; utrumque e-
 nim præcesserat) suo pon-
 dere luxatos vel distortos
 reddat molles catulorum
 articulos. Xenophon. *αὐτὰρ
 βαρῆαι πλησμονὰ ἢ
 σκυλακίων διατρέφουσι σκέ-
 λη.*

169. *Relaxant.*] Laxa-
 tos habent nodos.

170. *Natantia.*] Incer-
 ta præ infirmitate, vacil-
 lantia. Pythœus malè edi-
 dit, *nutantia.* contra Al-
 din. & Steyn. Editiones,
 Impatiens

III O M. A. O. NEMESIANI

Impatiens circumdederis, noceasque futuris
 Curfibus imprudens. Catulis nam sæpe remotis
 Aut vexare trabes, laceras aut pandere valvas 17
 Mens erit, & teneros torquent conatibus artus;
 Obtunduntve novos adroso robore dentes,
 Aut teneros duris impingunt postibus ungues.
 Mox cum jam validis insistere cruribus ætas
 Passa, quater binos volvens ab origine menses, 18
 Illæsis catulos spectaveris undique membris,

ANNOTATIONES.

& ipsas leges metricas.

174. *Remotis.*] A villâ,
 aut fervorum commercio,
 aut matre denique.

175. *Vexare.*] Denti-
 bus unguibusque lace-
 rare.

177. *Robore.*] Ligno
 quovis duriori.

178. *Impingunt.*] Infi-
 gunt.

179. *Mox cum.*] Hos
 tres versus ut facillimos
 præterit Vlitius, cum ta-
 men vix, aut ne vix qui-
 dem intelligendos cen-
 seam. Quos tamen ita
 pristino nitore, nî fallor,
 restituas, mutatâ tantum

litterâ. lege *spectaveris*
 loco *tr̄e spectaveris*. po-
 brevi cum jam tempu
 octo mensium à partu
 lapsorum validis insister
 cruribus passum spectave
 rit, viderit, catulos mem
 bris undique illæsis, tun
 rursus, &c. ne quis dur
 usculum putet, verbur
spectaverit conjungi cur
etas, adeat. Virg. *Æn.*
 v. 265.

*Tertia dum latio regna
 tem viderit ætas.*

jam; opinor, nihil ulte
 rius legentem morab
 tur.

Tun

Tunc rursus miscere sero Cerealia dona
 Conveniet, fortemque dari de frugibus escam,
 Libera tunc primum consuescant colla ligari,
 Concordes & ferre gradus, clausique teneri. 185
 Jam cum bis denos Phœbe reparaverit ortus,
 Incipe non longo catulos producere cursu ;
 Sed parvæ vallis spatio, septove novali.
 His leporem præmitte manu, non viribus æquis,
 Nec cursus virtute parem ; sed tarda trahentem 190
 Membra ; queant jam nunc faciles ut sumere
 prædas.

ANNOTATIONES.

182. *Miscere.*] Eadem
 sagina adhibenda est, quæ
 supra. Vid. 161, 162.

185. *Concordes.*] JUBET
 hic Aurelius non modo
 alligari catulos, sed & in-
 ter se jungi, ut jugiter
 procedere consuescant ;
 ut si qui tarditate nimiâ,
 aut contrâ velocitate cæ-
 teros deserant, tardiores
 velocibus jungantur. Illa
 etiam Vertragis commu-
 nia : cum domi sint, ne
 surrendero aut saliendo la-
 sciviant : cum in sylvas
 ducuntur, ne ante vena-

tum discurrentes fatigent
 se, aut absentiam suam vena-
 torem frustrentur. Vli-
 tius.

187. *Catulos.*] Vertra-
 gos. Grey-hounds. de his
 enim Nemesianus loqui-
 tur hoc loco. *Vlit.*

188. *Parvæ.*] Nimi-
 rum ne lepus nimum
 prævertatur canem, &
 visu ejus se auferat.
Vlit.

191. *Queant.*] Ut ca-
 tuli, quantumvis teneri,
 vel sic valeant sumere præ-
 das faciles.

Nec

Nec semel indulge catulis moderamine cursus;
 Sed donec validos etiam prævertere fuescant,
 Exerceto diu, venandi munere cogens
 Discere, & emeritæ laudem virtutis amare. 195
 Nec non consuetæ nôrint hortamina vocis,
 Seu cursus revocent, jubeant seu tendere cursus,
 Quin etiam docti victam contingere prædam,

ANNOTATIONES.

192. *Nec.*] Et ne semel quidem catulos effræni cursu emicare permitte, sed parvæ vallis spatio septove novali exerceto diu, donec assuescendo valeant etiam validos lepores prævertere. Indulge moderamina (sic enim lego loco τῆ moderamine) cursus catulis idem est quod, indulge habenas vel frænos equis. quod vitandum, ne nimiâ contentione vires frangant.

193. *Validos.*] Lepores ut enim prolusit in infirmo, ita exercitationis suæ profectus demonstraret in validum leporem.

194. *Munere.*] Quia κίχρητας τῆ ἀγέας ὡς ἀθλῶ. quod Gratius in-

nuit hoc modo.

In partem prædæ veniat comes & sua nôrit Præmia; sic operi juvet inservisse benigno.

Ita sæpiùs venando exacta voluntas illos ad opus suum instigat. Meliùs tamen dixeris, venandi munera cogens discere. Munera enim & munia eodem significatu promiscuè ponuntur. *Vlit.* & hoc sanè postremum placet.

195. *Emeritæ.*] Spectatæ.

Amare.] Ambire, an-niti ad, affectare. aspreto.

196. *Hortamina.*] Imperia venatoris ex variis sonis, seu instigat, seu revocat currentes.

Exanimare

Exani
 Sic tib
 Sempe
 Nam t
 Sape v
 Dant
 Et for
 Quin a
 Admife
 Ungere
 199.
 propria
 ut illaf
 ferant. P
 200.
 Georg.
 Atque
 ran
 Ovid. an
 bo vitur
 1. 363.
 O utro
 799.
 Aristo
 209. P
 vicilit
 post r
 tuitare a

Exanimare velint tantum, non carpere sumptam.

Sic tibi veloces catulos reparare memento 200

Semper, & in parvos iterum protendere curas.

Nam tristes morbi, scabies & sordida venis

Sæpe venit, multamque canes discrimine nullo

Dant stragem; tu sollicitos impende labores,

Et sortire gregem suffecta prole quotannis. 203

Quin acidos Bacchi latices Tritonide oliva

Admiscere decet; catulosque canesque maritas

Ungere profuerit, tepidoque ostendere soli,

ANNOTATIONES.

199. *Carpere.*] Hæc propria Vertragorum laus, ut illæsum leporem dente ferant. *Vlit.*

200. *Reparare.*] *Virg. Georg. 3.*

Atque aliam ex aliâ generando suffice prolem.

Ovid. autem eodem verbo utitur. Metam. Lib. 1. v. 363.

O utinam possem populos reparare paternis

Artibus

203. *Venit.*] Ingrata sanè accidit auribus illa vox post 7^a *venis*: nec tamen mutare ausim; nisi quis

subit reponi posse putet.

Discrimine.] Pari modo *Gratius. v. 370.*

—juxtaque exercitus ingens

Æquali sub labe ruit —

i. e. sub labe discrimine nullo grassanti. & v. 411.

205. *Et sortire.*] *Virg. Georg. 3.*

—sobolem armento sortire quotannis. Vlit.

206. *Tritonide.*] *Serenus Samonicus. c. 7.*

Ferventes papulas oleo curato liquenti,

Aut acido Baccho miscbis farrâ lupini.

I Auribus

Auribus & tineas candenti pellere cultro.

Est etiam canibus rabies, letale periculum; 210

Quod seu cœlesti corrupto fidere manat,

Cum segnes radios tristi jaculatur ab æthra

Phœbus, & attonito pallens caput exerit orbe:

A N N O T A T I O N E S.

ὄζειλαιον uno vocant verbo unguentum ex oleo & aceto mixtum. Vlit. *oliva* autem vocatur *Tritonis* quia Tritonidi. *i. e.* Palladi sacra. *cum* ante *olivâ* subauditur.

209. *Tineas.*] Gesnerus ὀρνυ *ricinos* intelligi putat. Isidoro autem *ricinus* est, vermis canis, vocatus eo quod hæret auribus canum. Gesnerum errasse censet Vlitius, quia *ricini* vermium genus reptile, non volatile est. Qui itaque candorem cultri fugiant, cum capite ipso infixi adeò inhærent? Ergò per *tineas* hoc loco *muscas caninas* intelligere convenit; quia alatae sunt, & colore *tineis* haud abfimiles, ita dictas à Poetâ: quæ ut reliquum *muscarum* genus quâvis venti-

latione abigantur; cum *ricini* si vel manu velantur, ulcera faciunt. Vlitius. modum tamen sanandi à Nemesiano præscriptum inauditum aliàs asserit Vlitius. quid si istud remedium ab ipso tantum sit malè intellectum? Et illud *candenti* non *candidum* denotaret, sed *ab igne calidum*? hoc ad delendos *ricinos*, quantumvis infixos valet; & quid, quæso, candido opus est cultro pellendis *tineis*? Pace itaque tuâ, Vliti, Gesnerus mihi rectiùs videtur sensisse.

211. *Quod.*] *Quod periculum*, quod malum *sive manat* à Sole (Ovidius enim Solem vocat *Æthereum sidus*, ut hîc Nemesian. *cœlesti*. L. 1. *Metam.* v. 424.) nigrâ ferrugine

Seu

Seu magis ignicomis candentia terga Leonis

Cum quatit, hoc canibus blandis inviscerat æstus :

Exhalat seu terra sinus, seu noxius aer 216

Caussa mali ; seu, cum gelidus non sufficit humor,

Torrida per venas concrescunt semina flammæ ;

Quidquid id est, imas agitat sub corde medullas,

ANNOTATIONES.

corrupto ; nimirum cum Phœbus languidos emittit radios ab æthere jam nubibus opaco tristisque, & pallens ostendit caput ab orbe suo attonito, & deliquium passo.

Vlitius quidem per *fidus* intelligit tempestatem quandam anni sub hoc vel illo fidere ; & *segnes radios* eo dici putat, quod Phœbus jam,

— tardasque vias, Cancricique morantis

Sidus init. ut ante.

At non possum non putare, Nemesianum grandius quiddam voluisse, & Phœbi labores illos mortalibus terrificos, malorumque prænuncios hisce versibus depinxisse.

214. *Seu magis.*] Seti potiùs, cum Sol ingressus est primam partem Leo-

nis, hoc malum canibus blandis inviscerat æstus.

Appositè Seneca in Oedipode. v. 39. in descriptione pestis Thebis ortæ.

— ignes auget æstiferi canis

Titan, Leonis terga Nemeæi premens.

Vide Plinium. L. 2. c. 47. *Ardentissimo æstatis tempore exoritur Caniculæ sidus, Sole primam partem Leonis ingrediente.*

215. *Quatit.*] Idem quod Senecæ premit.

216. *Sinus.*] Ità omnes libri. tu tamen lege *sinu.* S enim à sequente voce adhæsit.

217. *Non sufficit.*] Ità Seneca loco prædicto.

Deseruit amnes humor —

219. *Imas medullas.*] Intima viscera.

Inque feros rictus nigro spumante veneno 220
 Profilit, insanos cogens infigere morsus.
 Disce igitur potus medicos, curamque salubrom.
 Tunc virosa tibi fumes, multumque domabis
 Castorea, attritu filicis lentescere cogens,
 Ex ebore huc trito pulvis sectove feratur, 225
 Admiscensque diu facies concrefcere utrumque :
 Mox lactis liquidos sensim superadde fluores,
 Ut non cunctantes hauftus infundere cornu
 Infero possis, furiasque repellere tristes,
 Atque iterum blandas canibus componere mentes.

A N N O T A T I O N E S.

221. *Cogens.*] Nimirum canes.

223. *Virosa.*] Desumptum hoc à Virg. Georg. 1. v. 58. ad quæ verba sic Servius. *Fibri, canes sunt Pontici: quorum testes apti sunt medicaminibus, propter quos ubi se requiri senserunt, eos secant.* Plin. Lib. 22. cap. 3. *amputat sibi testiculos, urgente necessitate, ob hoc peti se gnarus, Castoreum id vocant medici. Virosum autem dicitur Castoreum, quia foetidum &*

virus redolens. Virus pro malo odore posuere veteres. Emmenessus.

228. *Non cunctantes.*] Lactis nimirum admistione liquidos, & in canum gulâ non hæsueros.

Cornu.] Hoc quoque à Virg. mutuatum. Georg. 3. v. 509.

Profuit inserto latices infundere cornu

Lenæos—

Instrumentum hoc, Infundibulum vocat Columella.

Quin

Quin & Tuscorum non est extrema voluptas 331

Sæpe canum : fit forma illis licet obsita villo,
 Dissimilesque habeant catulis velocibus artus ;
 Haud tamen injucunda dabunt tibi munera prædæ.

Namque & odorato noscunt vestigia prato, 235

Atque etiam leporum secreta cubilia monstrant.
 Horum animos, moresque simul, naresque sagaces
 Mox referam : nunc omnis adhuc narranda supellex
 Venandi, cultusque mihi dicendus equorum.

Cornipedes igitur lectos det Græcia nobis, 240

Cappadocumque notas referat generosa propago :
 Armata & palmis nuper grex omnis avorum.

ANNOTATIONES.

231. *Quin & Tuscorum.*] Cur hos à reliquis separaverit Nemesianus, ne indictâ causâ condemnetur, ipse rationem eloquitur, quod *dissimiles habeant catulis velocibus artus.* tum etiam quod sagaces tantum sint. *Vlit.*

241. *Cappadocumq;*] Solinus enim dicit. Cappadocia, terra illa ante alias altricis equorum & proventui equino accommodatissima. *Vlit.*

242. *Armata.*] Variæ

sunt ad hunc locum doctorum conjecturæ ; quibus (quia nec iudicium nec verisimilitudinem, nedum veritatem sapiunt) inter variantes lectiones locus tantum dabitur. Gronovium verò lubentissimè audimus. Non est jactatus magis, nec desperatus in Nemesiano locus : videbamus tamen non incommodè cogitasse.

Armenti, & palmas vumeret grex, &c.

I 3

Illis

Illis ampla fatis lævi sunt æquora dorso,
 Immodicumque latus, parvæque ingentibus alvi ;
 Ardua frons, auresque agiles, capitique decoro 245
 Altus honos, oculique vago splendore micantes :
 Plurima se validos cervix resupinat in armos :
 Fumant humentes calida de nare vapores :
 Nec pes officium standi tenet : ungula terram
 Crebra ferit, virtusque artus animosa fatigat. 250
 Quin etiam gens ampla jacet trans ardua Calpes
 Culmina, cornipedum latè fœcunda proborum.

ANNOTATIONES.

Armentum. ut Colum. 1. 6. c. 6. maximè curandum, ut prædicto anni tempore, tam fœminis, quam admissariis desiderantibus coeundi fiat potestas ; quoniam id præcipue armentum, si prohibeas, extimulatur libidinis furiis, unde etiam veneno inditum est nomen ἰππομαγύς. Statius. Lib. 8. plena armenta viris. Dein. palmas numeret, est multas habeat. quam vim verbi explicuimus ad Statium.

243. *Æquora.*] Plana spatia. laudantur enim εὐρέα γῶνα, & duplex spina.

244. *Immodicumque.*] Virg. de bobus. tum longo

nullus lateri modus. Pollux. πλεονεξία βαδείας. Vlit.

245. *Ardua.*] Vide Virgil. Georg. 3. v. 79. & sequentes. Hinc enim sua mutuatus est Nemesianus : sed & mutuam invicem dabunt lucem.

247. *Resupinat.*] Incurvat se. recurvam laudat cervicem Xenoph. qualem gallorum, non protentam, qualem porcorum. Vlit.

251. *Calpes.*] Carthagine in patriâ suâ scribenti hæc Aurelio Hispania à lævâ trans fretum opposita erat, ejusque proximum Afris promontorium Namque

Namque valent longos pratis intendere cursus.
 Nec minor est illis Graio quam in corpore forma.
 Nec non terribiles spirabile lumen anheli 255
 Provolvunt flatûs, & lumina vivida torquent,
 Hinnitusque cient tremuli, frenisque repugnant.
 Nec segnes mulcent aures, nec crure quiescunt.

ANNOTATIONES.

um Calpe, cui objacet Abyla, quæ duæ sunt Herculis columnæ. *Vlit.*

253. *Namque valent.*] Primum à velocitate commendat equos Hispanos: proximè à formâ: deinde à bonæ indolis & animositas signis. Vegetius: *Hispanorum par vel proxima* (post Cappadocas) *in circo creditur palma.* Strab. Lib. 3. Καὶ τὸ ταχὺς ἐστὶ καὶ εὐδρόμους μάλλον ἢ ἄλλων. *Vlit.*

255. *Nec non terribiles.*] *Vlitiana* Lectio est, quæ nunc contextum insidet; Veteres enim Editi hoc modo, *numen anhelæ.* rectè *Vlitius* emendavit *anheli,* non insolens enim mutatio. *Gratii* codices. *ipsæ* pro *ipsi.* 290. v. malè autem exponit. Sic enim ille.

Ordo verborum hic est. terribiles quoque apparent, cum lucem atque ignem anhelo flatu provolvunt. *Terribiles* enim est quarti casûs, & cum *flatûs* conjungendum; *anheli* autem præcedit verbum. quod autem *lumen* loco quæ *numen* inferendum duxit, nollem factum ob *lumina* proximo versu. Scribe igitur. *flumen.* Ordo autem verborum hic. Quinetiam *anheli* & *ardentes* provolvunt terribiles flatûs, quasi flumen spirabile. copiam & vehementiam spirituum per nares exundantem comparat flumini ex urnâ provoluto. legi potest *flumen.* sed priùs placet.

258. *Nec segnes mulcent.*] *Agiles aures* perpetua e-

Sit tibi præterea sonipes, Maurusia tellus
 Quem mittit, modo sit gentili sanguine firmus. 260
 Quemque coloratus Mazax deserta per arva
 Pavit, & assiduos docuit tolerare labores.
 Nec pigeat quod turpe caput, deformis & alvus
 Est ollis, quodque infrenes, quod liber uterque,
 Quodq; jubis pronos cervix diverberet armos. 265
 Nam flecti facilis, lascivaque colla secutus,

A N N O T A T I O N E S.

quorum generosorum laus. Hispani proinde non capiti admovent & adsternunt ignavas aures.

259. *Maurusia.*] Libyam intelligit.

260. *Gentili.*] Si enim cum exoticis extra patriam miscentur, degenerare statim consueverunt vel nobilissimi equi. *Vlit.* *Gentilis Sanguis* qui ex unâ eademque gente. Calpurn. Eclog. 2.

— arte meâ mutabilis induit arbor

Ignotas frondes, & non gentilia poma. *Vlit.*

261. *Coloratus*] Solis aestu infuscatus.

Mazax.] Hi quoque

Mauritaniæ populi, & Mauris hinc accensentur. Oppian. *Mázax* vocat. *Vlit.*

263. *Turpe.*] Livius de Numidis. *Equi sine frenis, deformis ipse cursus rigidâ cervice & extento capite currentium.* Vid. Grattium de Siculis equis. v. 525. *Vlit.*

264. *Infrenes.*] Omnes eæ gentes infrenibus equis usæ. Virgâ enim reguntur; Silius Lib. 1.

Quadrupedem flectit non cedens virga lupatis.

265. *Quodque jubis pronos.*] Juba etiam indiscretas & incomptas relinquēbant equis suis Numi-

Paret

Paret in obsequium lentæ moderamine virgæ.

260 Verbera sunt præcepta fugæ, sunt verbera fræni,

Quin & promissi spatiosa per æquora campi

Curfibus acquirunt commoto sanguine vires, 270

Paulatimque avidos comites post terga relinquunt,

Haud secus effufis Nerei per cœrula ventis,

ANNOTATIONES.

dæ. ut Ælianus testatur. jubæ autem pronos armos non facile attingunt, nisi cum demissa & prona ipsa quoque cervix est. Livii verba sunt. *deformis & ipse cursus rigidâ cervice & extento capite currentium.* Vlit. Gronovius autem ad hunc locum scribit. Si memineris quid *di-verberare* sit, satis intelligas *cervicem armos di-verberare* jubis dici non posse: non enim flagellare, percutere, est *di-verberare*: sed eventilare, discutere, agitando digerere & componere. Scribe igitur.

Quòdque jubas pronis cervix di-verberet armis.

Et mihi sanè, quò diutiùs vim verborum inspexi, eò verior & doctior visa est conjectura.

267. *Paret in obsequium.*] Obsequiosè paret; ad obsequium usque obtemperat.

268. *Fugæ.*] *Fugere* pro *currere*, & *fuga* pro *curfu* solenne poetis. V. Georg. 3. 142. *carpere prata fugâ.* post. 201.

269. *Quin & promissi.*] Quid sibi vult *promissi* nescio. lege, *permissi*: incitati, *συνδέντες*, laxis quasi habenis lati. ut Gratius: *qualis spatiis permissa Lechæis Thessalium quadriga decus.* Quinetiam per spatiosam campi planitiem incitati, &c. hic locus unice confirmat conjecturam meam ad Gratii, v. 520. *atque eluctabitur irâ.*

272. *Haud secus.*] Comparatio dilucida & perspicua, nec inferior habenda
Cum

Cum se Threicius Boreas super extulit antro,

Stridentique sono vastas exterruit undas,

Omnia turbato cesserunt flamina ponto: 275

Ipsè super fluctus spumanti murmure fervens,

Conspicuum pelago caput eminent: omnis euntem

Nereidum mirata suo stupet æquore turba.

Horum tarda venit longi fiducia cursus:

His etiam emerito vigor est juvenilis in ævo. 280

ANNOTATIONES.

ipsâ ferè Virgilianâ, *Vlit.* unum tamen me malè habet maris mentionem septies spatio septem versuum molestissimè occurrere. v. 272. *per cerula.* 274. *vastas undas.* 275. *turbato ponto.* 276. *super fluctus.* 277. *pelago.* 278. *suo æquore.* in versu autem 273. subintelligitur *mare post super.*

274. *Exterruit.*] Fecit exhorrescere, ut eos, quibus præ metu capilli stant erecti.

275. *Flamina.*] Olim *flumina.* nullo sensu. Sic apud Gratium *fluctus loco flatus.* & sanè in scripturâ Longobardicâ parum

discrepant inter se *u* & *a.* utraque enim capite aperto scribitur. tantum dextra linea *æ* a superne inflectitur in formam propè *æ* c.

278. *Suo æquore.*] Stupet Borean euntem per suum æquor. vel potius ipsa *Nereidum turba suo ab æquore* nimirum extans stupet, &c.

279. *Horum.*] Tardè fidendum est Mazacum virtuti longis in cursibus, ferius enim virium *ἀκμῆν* & perfectionem attingunt: vires verò semel ad maturitatem perductas diutissimè servant, vigorque juvenilis perstat us-

“ Nam

Nam quæcunque suis virtus bene floruit annis,

Non prius est animo quam corpore passa ruinam.

273 Pasce igitur sub vere novo farragine molli

cornipedes, venamque feri, veteresque labores

280 fluere aspecta nigri cum labe cruoris. 285

ox lætæ redeunt in pectora fortia vires,

nitidos artus distento robore formant.

288 ox sanguis venis melior calet : ire viarum

longa volunt, latumque fuga consumere campum.

de ubi pubentes calamos duraverit æstas, 290

ANNOTATIONES.

ne ad eam ætatem, cum
ii stipendia sua emeriti
ludia poscunt.

281. Virtus.] Hic poni
detur Virtus abstractè
o equo animoso, virtutis
eno.

283. Pasce.] Farrago.
flosæ. *γέμισε*. herba fe-
uimatura. Isid. L. 17. c. 3.
farrago est herba hordeacea
adhuc viridis, necdum gra-
is ad maturitatem turgen-
bus. Vegetius, L. 1. c. 22.
lacuit plerisque veris tem-
ore quotannis de cervice

jumentis sanguinem demere,
& sic in herbam mittere,
ne veteri corruptoque san-
guis novus admixtus natu-
râ coalescens debilitatem va-
letudinisque periculum fa-
ciat. Vlit.

284. Veteresque labores.]
Vetera mala. *ἄλγος*, *ἰσχυρὸς*
ἄσπερος.

285. Nigri.] Cum ni-
gro & vitiato sanguine.

289. Consumere.] Motu
celerrimo percurrere. Sic
Virg. Georg. 3. v. 142.
carpera prata fugâ.

Lactentes-

Lactentesque urens herbas siccauerit omnem
 Messibus humorem, culmisque armarit aristas :
 Hordea tum, paleasque leves præbere memento.
 Pulvere quin etiã puras secernere fruges
 Cura fit, atque toros manibus percurrere equorum,
 Gaudeat ut plausu sonipes, lætumque relaxet 29
 Corpus, & altores rapiat per viscera succos.
 Id curent famuli, comitumque animosa iuventus.
 Nec non & casses iidem venatibus aptos,

A N N O T A T I O N E S.

291. *Lactentesque.*] Lacte plenas. Virg. Georg. 1. v. 314. & deinceps.

296. *Plausu.*] Est enim hoc ingenium equorum ut plurimum ducantur & exultent laude & blanditiis. Virgil. Georg. Lib. 3. v. 185.

299. *Casses.*] Egregiè sanè casses, plagas, & retia distinguit; & retia definit longo tractu meantia. Plagæ autem à cassibus differunt, quod illi concavi sunt; sunt enim, ut ipsa retia, planæ ac rectæ: à retibus,

quod illa longo tractu tendantur; hæ nonnisi in viarum angustis, quæ reti continuari non possunt, obijciuntur: idem *ἐνδοια* vocant Græci. Horat. Epod. 2.

Aut trudit acres hinc e hinc multâ cane

Apros in obstantes plagas;

Aut amite levi rara tendit retia.

Quibus apertè plagas retibus distinguit. Virg. Æneid. 4.

Retia rara, plage —
 Servius: *Multi dividunt*
 Atq;

que plagas, longoque meantia retia tractu 300
 addiscant raris semper contexere nodis,
 servare modum maculis, linoque tenaci.
 inea quin etiam, magnos circumdare saltus
 quæ possit, volucresque metu concludere prædas,
 digerat innexas non una ex alite pinnas. 305
 lamque urfos, magnosque fues, cervosque fugaces
 t vulpes, acresque lupos, ceu fulgura cœli
 terrificant, linique vetant transcendere septum.

ANNOTATIONES.

tra
non
is, q
on p
: id
Gra
e d
car
veter
rara
plagi
Virg
ge
vici
An

et sic retia rara majora ;
 plagas verò minora intel-
 ligant. & hi quidem re-
 tibus differunt autem à re-
 tibus non tantum, quod
 in viis tendantur, sed e-
 tiam magnitudine. Pol-
 lux. Δίκτυα μὴ καλοῦται
 τὰ ἐν τοῖς ὄμαλοις καὶ ἰ-
 σοπύδοις ἰσάμενα ἐνόδια
 δὲ τὰ ἐν ταῖς ὁδοῖς.
 Vlit.

Indago est retium casti-
 umque series, quâ toti
 saltus circumdantur. Au-
 relius septum haud im-
 meritò dixit ; siquidem
 & ἔρκη eo significatu à
 Pherecrate poni obser-
 vat Pollux. Indago au-
 tem non tantum retibus,
 sed etiam formidine con-
 stabat, quæ, quâ apertior
 sylva est, totam ambie-
 bat, & indaginem clau-
 debat. Vlit.

308. Linique septum.]
 Totam puta ἀρκυοσασίαν,
 quam indagine[m] Latini
 vocant. Virgil.

— saltusque indagine
 cingunt.

Vetant.] Nempe pin-
 nae digerat autem, quod
 præcessit, significat di-
 gestas habeat, alterna-
 Has

Has igitur vario semper fucare veneno
 Cura tibi, niveisque alios miscere colores;
 Alternosque metus subtegmine tendere longo.
 Dat tibi pinnarum terrentia millia vultur;
 Dat Libye magnarum avium fœcunda creatrix;
 Dantq; gtuës, cycniq; senes, & candidus anser;
 Dant, quæ fluminibus crassisque paludibus e
 rant,
 Pellitosque pedes stagnanti gurgite tingunt:
 Hinc mage puniceas nativo munere fumes:
 Namque illic sine fine greges florentibus alis
 Invenies avium, suavique rubescere luto,

A N N O T A T I O N E S.

tim mistas.

309. *Vario.*] Diversi-
 colori.

Fucare.] Colorare.

311. *Subtegmine ten-
 dere.*] Olim. *sub tegmi-
 na tempore.* Vlitius, *sub-
 temine tendere.* Barthius,
subtemine ponere.

315. *Dant, quæ*] U-
 trum ardeas an ciconias
 intelligat, difficilè diju-
 dicatu est: ambas posse
 sumi in hunc sensum

& usum, non ambig
Vlit.

317. *Hinc magè*] VI-
 tius versum 313. hu-
 proximè præponendur
 censet, & sanè locur
 reddit dilucidiorè.

Munere.] Barthius, *m-
 rice* conjicit. doctè & in-
 geniosè.

319. *Suavique.*] Virg
 Eclog. 4.

*Ipse sed in pratis ari-
 jam suave rubenti*

Et sparfos passim tergo vernare colores. 320

His ita dispositis, hyemis sub tempus aquosæ

Incipe veloceis catulos immittere pratis,

Incipe cornipedes latos agitare per agros :

Venemur, dum mane novum, dum mollia prata

Nocturnis calcata feris vestigia servant. 325

ANNOTATIONES.

<p><i>Murice, jam croceo mutabit vellera luto.</i></p>	<p>xit Aurelius. 320. Vernare.] Steyn.</p>
<p>Quæ haud dubiè respe-</p>	<p>venare.</p>

HIER.

Variaë Lectiones.

1. **C**ANO.] *Cane.* Gronovius.
 3. *Pandimus.*] *Pandimur.* Barth. & G.
 5. *Castaliusque.*] *Castalique.* Conj. B.
Fontis.] *Phæhus.*
 8. *Ducitque.*] *A. S. ducit per.*
 12. *Et quamvis.*] *Hic versus vulgò est 24. ib.*
Ostendat.] *Ald. Steyn. se ostendat. B. offendat.*
 13. *Facies.*] *Ità A. & P. facile est. Vlitius.*
malè.
 19. *Maternos red.*] *Maternis addero. G. & B.*
 22. *Dixisse.*] *Duxisse. G. B.*
 26. *Indiçtum.*] *Ità omn. lib. induçtum. B. Ed.*
 27. *Sævo.*] *Omn. lib. Vlitius. fædo. vel scævo.*
 36. *Emissio.*] *A. Steyn. è missò.*
 27. *Cygnum.*] *Ità lege. cycnum A. Steyn. cycnum-*
que. P.
 41. *Vices.*] *Vlitius neces conjicit.*
 43. *Incendia.*] *Sic Pith. ingentia. omn. lib.*
 44. *Crinem.*] *A. Steyn. crimen. ut & B. ex G.*
crinem. Pith.
 54. *Placidis.*] *Placitis. B.*
 62. *Tentare.*] *Tranare. G.*
 75. *Nulla.*] *Muta. G. & B.*
 76. *Vobis.*] *Nobis. omn. lib.*
 78. *Nota.*] *Vota. G. voto. B.*

130 VARIÆ LECTIÖNĒS.

81. *Romam.*] *Romamque. G. Clarumque.*] *Pas-
trämque. Vigilius.*
83. *Queis.*] *A. Steyn. quis. pro queis.*
91. *Subtegmine.*] *Subtemine. sub tegmine. Steyn.*
99. *Huc.*] *Steyn. hinc.*
100. *Avidosque.*] *Rabidosque vel pavidosque. Vli-
tius.*
102. *Avido.*] *Ità A. & P. avidus Vlitius, vel avidè.
Ponti.*] *G. & B. pontum.*
104. *Janus.*] *Sanus A. & Steyn. Janus. Pith. rectè.*
105. *Inoccid.*] *Ità Pith. in occid. A. Steyn. & P.*
107. *Laced.*] *Lacedæmonie. Steyn.*
113. *Nimis.*] *Ità omn. lib. minus B.*
115. *Juventus.*] *Ità A. Steyn. juvenas P.*
116. *Abun.*] *Abundans. A. & B.*
132. *Fæcundos.*] *Fæcundo se ap-partu. G. & B.*
146. *Cursu.*] *Ità A. Steyn. cursus Vlitii.*
148. *Signetque.*] *Ità A. & P. Steyn. signet. B.
Habilem.*] *Flabilem. G.*
151. *Examine honestos.*] *G. & B. examen honesti.*
152. *Judicio.*] *B. indicio.*
168. *Ne.*] *A. Steyn. nec. Moles.*] *Sic Vlitius
molles A. & Steyn.*
170. *Natantia.*] *Ità A. Steyn. nutantia. P.*
177. *Obtunduntæ.*] *Obtunduntque. G. & B.*
191. *Nunc.*] *G. tunc. Prædas.*] *Ità A. prædam. C.*
194. *Munere.*] *G. & B. munia. Vlit. muera.*
202. *Tristes morbi.*] *Ità. G. tristis morbi scab. A. St. I.*
213. *Orbe.*] *Orbi. B.*
215. *Inviscerat.*] *Ità A. Steyn. inviserat. P. imm-
ferit. conj. Pith. immiserat. citat B.*
216. *Terra sinus.*] *Terra situ. B.*
232. *Sit.*] *Ità G. est A. P. Steyn.*
234. *Præda.*] *Ità B. prædâ. A. Steyn. P.*
242. *Armata &.*] *Swarthius conjicit*

Æmatbiæ palmas superat grex omnis Achivum.

Jacob. Gothofredus.

Argæa & palma nuper grex nomine sacrum.

Barthi

Barthius.

Marte det, & palmas nuper grex omnis arborum.
aliter.

Marte decet palmas grex nuperus, &c.
idem postea.

Forma sat: & palmas superat, &c.

Vlitius.

Armata & palmis. vel, ambiat & palmas.

246. *Vago.*] *Vagum.* G.

256. *Graio.*] *Grato pro corpore fama.* G. & B.

257. *Lumen.*] *Ita Vlitius numen anhelæ.* A. St. P.
flumen abunde. G. *flumen anhelis.* B. vel totum versum
delet.

263. *Deformis.*] *Deformior alvus* G. & B.

271. *Avidos.*] *Pavidos.* G.

274. *Stridentique.*] *Deest hic versus in G.*

275. *Flamina.*] *Ita Pithœus. lib. flumina. numina*

conjecit B.

286. *Labe.*] *Tabe.* G.

287. *Formant.*] *Firmant.* G.

292. *Messibus.*] *Ita G. & B. mensibus ait P. Steyn.*

311. *Tendere.*] *Vlitius ita. subtegmine tempore.* A.
Steyn. P. *subtemine tempore.* G. *jungere conjicit Gronov.*

ponere. B.

314. *Dantque*] *Datque.* A. Steyn.

317. *Munere.*] *Murice.* B.

320. *Vernare.*] *Venare.* A. Steyn.

VARIANTIATIONES.

1. *Barbatus* ...
 2. *Mors* ...
 3. *Mors* ...
 4. *idem* ...
 5. *Forma* ...
 6. *Vitium* ...
 7. *Forma* ...
 8. *Forma* ...
 9. *Forma* ...
 10. *Forma* ...
 11. *Forma* ...
 12. *Forma* ...
 13. *Forma* ...
 14. *Forma* ...
 15. *Forma* ...
 16. *Forma* ...
 17. *Forma* ...
 18. *Forma* ...
 19. *Forma* ...
 20. *Forma* ...
 21. *Forma* ...
 22. *Forma* ...
 23. *Forma* ...
 24. *Forma* ...
 25. *Forma* ...
 26. *Forma* ...
 27. *Forma* ...
 28. *Forma* ...
 29. *Forma* ...
 30. *Forma* ...
 31. *Forma* ...
 32. *Forma* ...
 33. *Forma* ...
 34. *Forma* ...
 35. *Forma* ...
 36. *Forma* ...
 37. *Forma* ...
 38. *Forma* ...
 39. *Forma* ...
 40. *Forma* ...
 41. *Forma* ...
 42. *Forma* ...
 43. *Forma* ...
 44. *Forma* ...
 45. *Forma* ...
 46. *Forma* ...
 47. *Forma* ...
 48. *Forma* ...
 49. *Forma* ...
 50. *Forma* ...
 51. *Forma* ...
 52. *Forma* ...
 53. *Forma* ...
 54. *Forma* ...
 55. *Forma* ...
 56. *Forma* ...
 57. *Forma* ...
 58. *Forma* ...
 59. *Forma* ...
 60. *Forma* ...
 61. *Forma* ...
 62. *Forma* ...
 63. *Forma* ...
 64. *Forma* ...
 65. *Forma* ...
 66. *Forma* ...
 67. *Forma* ...
 68. *Forma* ...
 69. *Forma* ...
 70. *Forma* ...
 71. *Forma* ...
 72. *Forma* ...
 73. *Forma* ...
 74. *Forma* ...
 75. *Forma* ...
 76. *Forma* ...
 77. *Forma* ...
 78. *Forma* ...
 79. *Forma* ...
 80. *Forma* ...
 81. *Forma* ...
 82. *Forma* ...
 83. *Forma* ...
 84. *Forma* ...
 85. *Forma* ...
 86. *Forma* ...
 87. *Forma* ...
 88. *Forma* ...
 89. *Forma* ...
 90. *Forma* ...
 91. *Forma* ...
 92. *Forma* ...
 93. *Forma* ...
 94. *Forma* ...
 95. *Forma* ...
 96. *Forma* ...
 97. *Forma* ...
 98. *Forma* ...
 99. *Forma* ...
 100. *Forma* ...

HIER K 2

HIER. FRACASTORII

ALCON;

SIVE,

De cura Canum venaticorum.

HIER. FRAGASTORII.

ALCORN:

SIVE

De cura caninis domesticorum.

H

A

De

A

Corvin

collu

Scinr

Me s

In super

in corqu

lax, v

HIER. FRACASTORII

ALCON;

SIVE,

De cura Canum venaticorum.

ASSIDUIS nuper fessus venatibus Alcon,
 Falleret æstivi ut fastidia longa diei,
 Corvini quâ se nemora excelsissima cœlo
 Extollunt, viridi dum caprat frigus in umbra,
 Dicitur ad juvenem senior sic fatus Acastum.

Me segnes artus, defectaque viribus ætas
 Et superare juga, & latis discurrere campis,
 Et torquere leves hastas, & ferre pharetram
 Nate, verant, densâque indagine cingere silvas.

Sed te pulvereum cursu transmittere campum
 Ferre æstum frigusque, leves agitare Molossos,
 Et pinguem filvis ad tecta avertere prædam
 Nunc decet, ac validam pro me exercere juventam.
 En arcum pharetramq; tibi, jaculumq; relinquo :
 Ne tamen usque adeo plenæ confide pharetræ,
 Ut postrema canum interea tibi cura putetur :
 Quorum ope veloces poteris prævertere ceryos,
 Aut aprum ingentem, aut fulvum superare leonem,
 Ergo age, & hæc tecum semper mandata reserva.

Principio ut generosa canum tibi copia nunquam
 Desit, quæ certam valeat promittere prædam,
 Elige degeneri nequaquam semine natos,
 Sed quos assidue filvis exercuit altis
 Et labor indomitus, sævarum & præda ferarum.
 Nec vero parvi formamque genusque putaris :
 Nam neque sunt animi, neque mores omnibus
 iidem,
 Et variæ diversa canum dant semina gentes.
 Nam rabidas si forte feras te cura tenebit
 Venari, & variis caput objectare periclis ;
 Spartana de stirpe tibi, de stirpe Molossa

Quære

Quære canes, Libycos illis, acresque Britannos,
Pannoniosque truces, & amantes prælia. Celtas
Adde, nec Hyrcanos, nec Seras sperne feroces.

Si vero parvos lepores, capreasque fugaces
Malueris, timidofque sequi per devia cervos,
Delige Pannonios agiles volucresque Sicambros.

Quod tibi si latebras, abstrusaque lustra ferarum
Rimari certa catulorum indagine cordi est,
Hunc usum implebit Perses & Saxogelonus.

At genere ex omni præsertim delige quæ nec
Corpore fit gracili, nec densis aspera villis,
Sed sublime caput, vivacia lumina & amplam

Ostendet frontem, atque ingentes oris hiatus :
Cui rectæ surgant aures, cui pingua terga

Dividat in caudam descendens spina reflexam,
Sint armi lati, sint æque pectora lata,

Lata alvus, quæ sic costis adjungitur imis,
Ut tamen in spatium sensim se colligat arctum ;

Ut cava diductis succedant ilia costis,
Excipiant ficcis quas fortia crura lacertis.

Ima pedum parva signent vestigia planta.

Huic similem conjunge marem, cum vere repenti

Tangit

Tangit amor genus omne avium, genus omne ferarum:

Bis quinas tamen ante dies, accensus uterque

In venerem, venere abstineant: sic plena libido

Acrius exstimulat, viresque ad femina præbet.

Hinc major soboles, atque inde valentior exit.

Quæ simul ac sese numerofo protulit ortu,

Selige de multis quos jam præstare videbis

Pondere: vel stipulæ flammis include sonoris

Ingentem turbam: prolis nam mora periclo

Egregiam sobolem, melioraque pignora mater

Ocyus eripiet flammis & inertia linquet.

Illi igitur plenis ubi nondum viribus ætas

Accessit, parvum cursu conscendere collem

Et molli afluiscant sese demittere clivo.

Hinc tenerum leporem, vel crura infirma tra-
hentem

Sectari capream, & facilem percurrere campum

Incipiat, verbisque viri parere vocantis.

Nulla mora est, ipsis crescent cum viribus anni.

Jam potes hos tuto densis committere filvis:

Perque altos montes per lustra agitare ferarum.

Nec

Nec minus aut apro, aut fulvo objectare leoni :

Si modo vel capreas, vel dedignabere cervos.

Immodicis tum parce cibus, tum cursibus illos

Exerce assiduis : ac mox ad tecta reversi,

Vincla pati discant : ita demum libera colla,

Cum res ipsa, ususque vocat, majore feruntur

Impete, nec cursum remoratur pigra sagina.

Hactenus in silvis catulos eduximus altis :

Nunc quæ morboſis ſit cura adhibenda, docebo.

Infomnes cum forte canes occulta fatigat,

Vimque adimit febris, putrem tunc ore cruorem

Ferro emitte levi : dein Bacchica dona roſarum

Misce oleo, & rapidis ſimul omnia concoque flam-
mis ;

Terque die inſerto demitte in guttura cornu.

Si vero nimio venandi langueat æſtu

Butyro lapathi ſuccos, Siculique Lyæi

Pocula, contuſumque piper ſimul omnia miſcens

Proſubige : ut certi ſimul ac commixta liquoris

Prætulerint ſpeciem, cupido canis hauriat ore.

Immodicam ſed forte ſitim dum ſublevat atro

Fonte canis, lymphæ mala ſi ſucceſſit hirudo

Cimiceo suffire canem nidore licebit :
 Aut oleo prisanam & spumanti melle subactam
 Incoquere, offensoque cani præbere vorandam.

At cum tetra lues, clavos dixere, palatum
 Afficiet misere, silvestria sesama, necnon
 Bacchi acidos latices, & chartam fume perustam,
 Atque Ammoniacy frustum : dein singula in unum
 Confundens, tetraë causam super illine pestis.

Tum vero, ardentem oculos inimica perurit
 Cum tabes, crebraëque fluunt à lumine guttæ,

Jam frondes sacraë myrti silvestris & uvæ
 Ardentemque rosas diluto concoque Baccho,
 Hisque affecta levi citus ablue lumina dextra.
 Inde oleum, atque ovi niveos immitte liquores.

Quod si nativo stimuletur coxa dolore
 Lemiulum lapidem, Meditem nomine dicunt,
 Urina semel atque iterum demerge recenti :
 Cui Bacchi dulces, acidosque adijunge liquores,
 Quaque later pestis sumpta circumline penna.

• Ast ubi rupta novo manabit sanguine vena,
 Tum murem geminum, ac relam pendentis a-
 rachnes

Ure

Ure foco, cineremque undanti impone cruori:
 Proderit & ferro candenti tangere vulnus.
 Obstructo verò lotii cum forte meatu
 Vexari aspicias catulum, cerealìa dona
 Objice, lacte prius simæ persusa capellæ.
 At contra venis si quando sanguis apertis,
 Pro facili urina, terram madefecerit atram,
 Conveniet lente ferventi lactis ahenò
 Mollire, & tenues coriandri immittere succos,
 Infractumque piper, laticemque undantis olivi,
 Infertoque cani paulatim infundere cornu.
 Quid ? taceam nimio cum decidit ungula cursu ?
 Frangere namque juvat pallentis grana cumini
 Dentibus, admotaque pedem lenire saliva :
 Incipientque novi subcrescere protinus ungues.
 Fit quoque ut immundo catulus juguletur ab æ-
 stro :

At tu silvestrem crepitantibus urere rutam
 Ignibus, & fumo pariter mulcere salubri
 Disce : dehinc acri perfundere vulnus aceto.
 Quin aures etiam muscarum turba molesta
 Impetit, usque adeo mutilatum appareat alte

Ut

Ut caput : ipse autem venienti occurre periclo,
 Et prius has nucibus viridique putamine tinge.
 Quid cum dura canes inter se praelia miscent
 Alter ut alterius percussus dente laboret ?
 Tunc etenim cervi flammæ subjecta voraci
 Ossa teres, oleo subigens frondentis olivæ
 Unguinis in morem, ac vulnus letale perungens :
 Quamquam etiam possis ramenta inducere ferri.
 Namque venenifero serpentis faucibus ictu,
 Quo valeat, scit sponte sua reperire salubre
 Gramen, & ipse sibi nullo auxiliante mederi.
 Senserit at rapidos ubi morsus, protinus ipse
 Idæam rutæ foliis acrique Lyæo
 Junge picem, læsæque adhibe hæc medicamina
 parti.

At mala cum scabies miseros depascitur artus
 Latrantum, & foedè miserabile corpus adurit ;
 Cerusam, abdomenque bovis, resinamque tenacem
 Butyrumque recens viridantibus incoque sensim
 Lentisci foliis, infectaque membra perunge.
 Sed tunc præcipue solerti mente cavendum est,
 Cum rabie accensus nunc hos nunc impetit illos,

Ipsi

Ipsi infensus hero, datque insanabile vulnus.
 Ergo illum primo valida compesce catena :
 Inde rosæ agrestis radicem pondere saxi
 Contusam vivi fontis consperge liquore,
 Ut potus speciem lino colata nigrenti
 Præferat : hac sumpta revocari ad pristina tradunt
 Senſa canem, ac posita rabie mitescere rursus.
 Sunt qui silvestres ficus adipemque vetustum
 Contundant : ederas alii ferventibus undis
 Emollire jubent, donec pars una superſit
 E tribus, atque ipsis foliis tepidoque liquore
 Pascere quadrupedem aurora surgente furentem.
 Nil tandem usque adeo prodest, ac prima sub-
 ipsum

Principium morbi rescindere femina ferro.
 Nam qua parte imo conjungi lingua palato
 Cernitur, & fauces nativo concolor auro
 Occupat, in rabiemque feros agit usque Molossos
 Vulnificus vermis, suffunditque ora veneno.
 Quem si quis potuit ferro reſecare, potentem
 Is tanti abstulerit causam, stimulumque furoris.

Quæ superant, olim, nunc prædam ad recta ja-
centem

Ferre monet præsens fugientis temporis hora :

Quandoquidem calamos posuit Corydallus acutos,

Et jam sublustres invectat luna tenebras.

JOAN.

JOANNIS CAII
BRITANNI

DE

CANIBUS BRITANNICIS

LIBER UNUS.

L

JOANNIS CAII

BRITANNI

DE

CANIBUS BRITANNICIS

LIBER UNUS.

Ad GESNERUM.

SCRIPSIMUS ad te (charissime Gesnere) superioribus annis variam historiam de variis quadrupedum, avium, atque piscium formis: variis herbarum atque fruticum speciebus & figuris. Scripsimus & de canibus quædam ad te seorsum, quæ in libro tuo de Iconibus animalium ordine secundo mansuetorum quadrupedum, ubi de

Canibus Scotiis scribis: & in fine Epistolæ tuæ ad Gulielmum Turnorum de libris à te æditis, inter libros nondum excusos, te æditurum polliceris. Sed quia de Canibus nostris quædam in eo libello mihi videbantur desiderari, æditionem prohibui, & alium promisi. Quamobrem, ut promissis meis starem, & expectationi tuæ satisfacerem, homini omnis cognitionis cupido, universitatem generis, differentiam atque usum, mores & ingenium, veluti methodo quadam conabor explicare. Dispartiar in tres species: Generosam, Rusticam, & Degenerem: sic ut de illa primò: de hac postremò: de rustica, medio loco tibi dicam. Omnes Britannicos vocabo: tum quòd una Insula Britannia, ut Anglicos omnes sic quoque Scoticos omnes complectatur: tum quòd venatibus magis indulgemus, quia voluptati ex feris & venatione, propter animalium copiam atque hominum otium, magis Britanni sumus dediti, quàm eorum animalium indigi & negoti-

Ex generosis venaticis.

osi Scoti. Ergo cum omnis ratio generosæ venationis, vel in persequendis feris, vel in capiendis avibus finiatur, canum, quibus hæc aguntur, duo genera sunt: alterum quod feras investiget, alterum quod aves persequatur. Utraque Latinis uno & communi nomine dici possunt venatica. Sed Anglis cum aliud esse videatur feras sectari, aliud aves capere, ut primum venationem, secundum aucupium nominant, ita canum nomina volunt esse diversa: ut qui feras lacessunt, venatici: qui aves, aucupatorii dicerentur, Venaticos rursus divido in quinque genera. Aut enim odoratu, aut visu fatigant feras, aut pernecitate vincunt, aut odoratu & pernecitate superant, aut dolo

Sagax.

capiunt. Qui odoratu fatigat: & prompta alacritate in venando utitur, & incredibili ad investigan-

vestigant-

vestigandum sagacitate narium valet : à qua re nos sagacem hunc appellamus, quem Græci ab investigando ἰχθύτην, à nare ῥινηλάτην dicunt. Huic labra propensa sunt, & aures ad os usque pendulæ, corporisque media magnitudo.

Hunc Leverarium vocitabimus, *Leverarius.*

ut universum genus in certas species atque nomina reducamus : cum alioqui usus aut officii nomine, in unitatem speciei adigi nullo modo queant. Nam alius leporis, alius vulpis, alius cervi, alius platycerotis, alius taxi, alius Lutræ, alius Mustelæ, alius cuniculi (quem tamen non venamur nisi cassæ & viverræ) tantum odore gaudet : & in suo quisque genere & desiderio egregius est. Sunt ex his qui duos, ut vulpem atque leporem, variatis vicibus sequi student, sed non ea felicitate, qua id quod natura sequi docuit : errant enim sæpius. Sunt qui vulpem

atque taxum solum, quos Terrarios vocamus : quod subeant

terræ cuniculos, more viverrarum in venatu cuniculorum, & ita terrent mordentque vulpem atque taxum, ut vel in terra morfu lacerent, vel è specu in fugam aut casses cuniculorum ostiis inductas, compellant. Sed hi in sagacium genere minimi sunt. Qui insequuntur, majores : propenso & hi labro atque aure, nec vivas tantum uti memorati omnes, sed

& mortuas quoque conspersi sanguinis odore persequuntur. Sive enim vivæ sauciantur feræ, atque è manibus venatorum elabantur, sive mortuæ ex vivario sublatae sunt (sed profusione sanguinis utræque) isti canes odore faciliè persentiscunt, & subsequuntur. Eam ob causam ex argumento sanguinarij appellantur. Cum tamen fieri solet ut furum astutia nullo consperso sanguine abripiatur fera, etiam sicca hominis vestigia per ex-

tentissima spatia nullo errore sequi norunt, in quan-
 talibet multitudine fecernere, per abditissima & den-
 sissima loca appetere, & si flumina tranent etiam
 persequi: cumque ad ulteriorem ripam perventum
 est, circuitu quodam qua fugitum est investigare,
 si primo statim odore in vestigium furis non in-
 ciderint. Sic enim arte inveniunt, quod fortuna
 nequeunt, ut rectè videatur, ab Æliano scriptum,
 libro sexto, capite quinquagesimo nono de animalibus,
 τὸ ἐνδυμηπικὸν καὶ διαλεπτικὸν, καὶ μάντοι καὶ τὸ
 αἰρετὸν, hoc est, considerationem, ratiocinationem,
 atque etiam partitionem seu arbitrium canibus hisce
 venaticis inesse: nec ante cessant persequi, quàm
 sunt fures comprehensi. Eos luce, in tenebris ha-
 bent heri: nocte producunt, quo alacriores in per-
 sequendo sint assueti tenebris, quibus prædones de-
 lectantur maximè. Iidem cum fures insequuntur,
 non ea donantur libertate qua cum feras, nisi in
 magna celeritate fugientium furum, sed loro retenti,
 herum ducunt qua velit ille celeritate, sive pe-
 des sit, sive eques. In confiniis Angliæ atque Scoti-
 tiæ propter frequentia pecorum & jumentorum spo-
 lia, multus usus hujus generis canum est, & prin-
 cipio discit pecudem & armentum persequi, postea
 furem relicto armento. In hoc genere nullus est
 aquaticus naturaliter, nisi eos ita nominare pla-
 ceat, qui Lutram insequuntur, qui subinde ripas,
 subinde aquas frequentant. Non recusant tamen
 omnes aviditate prædæ tranantis flumina, etiam a-
 quis se committere. Sed hoc desiderii potius est,
 quàm naturæ. Quod autem ex his aliquas, Bra-
 chas nostri, Rachas Scoti sua lingua nominant, in
 causa sexus est, non genus. Sic enim canes fœ-
 minas in venatico genere vocare solent nostri. Ad
 postremum, in natura sagacium est, ut alii perve-
 stigando taceant ante excitatam feram, alii statim
 ad primum odorem voce prodant animal, etsi re-
 motum

motum adhuc, & in cubili : & quo juniores, eo petulantioris oris & mendacioris sunt. Ætas enim & venandi assiduitas, experientiam in his facit & certitudinem, ut in aliis omnibus : maximè, cum norint obtemperare domino vel inhibenti vel amanti. Quod visu laceffit, nare nihil agit, sed oculo : oculo vulpem leporemque persequitur, oculo feligit medio de grege feram, & eam non nisi bene saginatam & opimam : oculo insequitur : oculo perditam requirit : oculo si quando in gregem redeat, discernit, cæteris relictis omnibus, secretamque cursu denuo fatigat ad mortem. Agasæum nostri abs re, quòd intento sit in feram oculo, vocant. Usus ejus est, in septentrionalibus Angliæ partibus magis quàm meridionalibus : locis planis & campestribus, quàm dumosis & sylvestribus : equitibus magis quàm peditibus, quòd ad cursum equos incitent (quibus delectantur magis quàm ipsa præda) assuescantque sepes fossasque inoffensè & intrepidè transilire & aufugere, quòd inessores per necessitates & pericula salutem fuga sibi quærant, aut hostem insequendo cum velint cædant. At si quando canis aberraverit, dato signo quàm mox accurrit, & feram de integro subsequens, clara voce, cursuque celeri ut ante laceffit.

Quod pernicitate vincit, leporarius *Leporarius.* dicitur : quòd præcipua ejus cura, præcipuusque usus est in persequendo lepore. Quanquam & in capiendo platycerote, cervo, dorcade, vulpe, & hoc genus aliis feris, & viribus & memorata velocitate valent : sed plus minus pro suo quisque desiderio, & corporis firmitudine aut exilitate. Est enim strigorum genus : in quo alii majores sunt : alii minores : alii pilo sessili : alii hirto. Majores majoribus, minores minoribus feris destinamus. Cujus naturam in venatione, L 4 magnam :

magnam: in hoc, miram deprehendi: quòd (referente Joanne Froisarto historico lib. hist. suæ 4.) leporarius Richardi secundi Anglorum regis, qui ante neminem præter regem agnoverat, venientem Henricum Lancastriæ ducem ad castellum Flinti ut Richardum comprehenderet, relicto Richardo, Henricum solitis in Richardum favoribus exceperit: quasi adversitates Richardi futuras intellexerat & præsentiscerat. Id quod Richardus probe animadvertit, atque ut præfagium futuri interitus verbis non dissimulavit.

Levinarius; seu lorarius. Quod sagacitate simul & pernicitate potest, & genere, & compositione corporis medium est inter sagacem illum, & leporarium: & à levitate appellatur levinarius, à loro (quo ducitur) lorarius. Hic propter velocitatem, & gravius feram urget, & citius capit. Quod

Vertagus.

dolo agit, Vertagum nostri dicunt, quòd se dum prædatur, vertat, & circumacto corpore, impetu quodam in ipso specus ostie feram opprimit & intercipit. Is hoc utitur astu. Cum in vivarium cuniculorum venit, eos non lacescit cursu, non latratu terret, nec ullas inimicitias ostentat, sed velut amicus aliud agens, taciturna solertia prætergreditur, observatis diligenter eorum cuniculis. Eò cum pervenerit, ita se humi componit, ut & adversum ventum semper habeat, & cuniculum lateat. Sic enim ille revertentis aut exeuntis cuniculi odorem facile sentit, & suus cuniculo omnino tollitur, & prospectu fera fallitur. Ad hunc modum compositus canis & prostratus, aut exeuntem cuniculum & imprudentem in ipso specus ingressu versute opprimit, aut revertentem excipit atque ad latentem herum ore perducit. Minor hic est sagaci illo, strigosior, & erectiore aure. Corporis figuram leporarium

leporarium spurium diceret, si major esset. Et quamvis eo minor multò sit, uno tamen die tot potest capere, quot justum equi onus esse possunt. Dolus enim illi pro virtute est, & corporis agilitas. Huic similis, canis furax est, qui jubente hero noctu progreditur, & sine latratu odore adverso persequens cuniculos, cursuprehendit quot herus permiserit, & ad heri stationem reportat. Vocant incolæ canem nocturnum, quòd venetur noctu. Sed hæc de iis qui feras insequuntur.

Canis furax.

Qui aves, proximum locum habent. Eos Aucupatorios dici, ante proposuimus. Hi ex generosorum numero etiam sunt, & duùm generum. Alii enim per sicca tantum venantur: Alii per aquas tantum aves persequuntur. Qui per sicca tantum, aut libero vestigio & latratu avem investigant & excitant, aut tacito indicio eandem commonstrant. Primum genus Accipitri servit: secundum reti.

Ex generosis aucupatoriis.

Peculiarior nomina primum genus non habet, nisi ab ave ad quam venandam natura est propensius. Qua de causa Falconarii hos, phasianarios: hos, perdiciarios vocare solent. Vulgus tamen nostrum communi nomine Hispaniolos nominat, quasi ex Hispania productum istud genus primo esset. Omnes maxima ex parte candidi sunt: & si quas maculas habeant, rubræ sunt, raræ, & majores. Sunt & ruffi atque nigri, sed perpauci. Est & hodie novum genus ex Gallia advectum (ut novitatis omnes sumus studiosi) sed ex toto in albo obfuscatum maculosè, quem Gallicanum vocamus. Secundum genus est, quòd tacito pede atque ore avem quærit, & nutum juvantis heri sequitur, vel promovendo

Hispaniolus.

Index.

promovendo

promovendo se, vel reducendo, vel in alterutram partem dextram aut sinistram declinando. Cum avem dico, Perditem & Coturnicem intelligo. Cum invenerit, cauto silentio, suspenso vestigio, & occulto speculatu, humiliando se prorepit, & cum propè est, procumbit, & pedis indicio locum stationis avium prodit: unde canem indicem vocare placuit. Loco commonstrato, auceps exporrectum rete avi inducit. Quo facto, canis ad consuetum heri indicium seu vocabulum quam mox assurgit, & propinquiori præsentia aves perturbat, atque ut inexplicabilius irretiantur facit.

Lepus tympanum pulsat.

Quod artificium in cane, animali domestico, mirum videri non debet, cum & lepus agreste animal, & saltare, & tympanum anterioribus pedibus numero pulsare tympanistarum more, & canem dente atque ungue petere, pedibusque crudeliter cædere, in Anglia visus est omnium admiratione, anno salutis nostræ 1564. Nec est vanum istud, eoque relatum lubentius quoddam operæpretium putarem, nihil prætereundum esse, in quo naturæ spectanda sit providentia.

Aquaticus, seu inquisitor.

Qui per aquas aucupatur propensione naturali accedente mediocri documento, major his est, & promisso naturaliter hirtus pilo. Ego tamen ad armis ad posteriores suffragines, caudamque extrinsecam, ad te (Gesnere) detonsam pinxi, ut usus noster postulat, quo pilis nudus expeditior sit, & minus per natationes retardetur. Aquaticus à nostris appellatur: ab aquis quas frequentat sumpta appellatione. Eo aut aves in aquis aucupamur (& præcipue anates: unde etiam anatarius dicitur, quod id excellenter facit) aut Scorpione occisas educimus, aut spicula sagittasque fallente ictu recuperamus, aut amissa requirimus: quo nomine & canes inquisitores

inquisitores eosdem appellamus.

Quamquam Anas, & canem, & *Anatum fallacia.*

aucupem quoque egregiè subinde fallat, tum urinando, tum etiam dolo naturali.

Etenim si quis hominum ubi incubant aut excludunt, propinquabit, egressæ matres, venientibus se sponte offerunt, & simulata debilitate vel pedum vel alarum, quasi statim capi possint, gressus fingunt tardiores. Hoc mendacio sollicitant obvios,

& eludunt, quoad profecti longius à nidis avocentur: caventque diligenter revertendo, ne indicium loci conversatio frequens faciat.

Nec anaticularum studium segnius ad cavendum. *Anaticularum providentia.*

Cum enim visas se persentiscunt, sub cespitem confugiunt aut carectum, quorum oblectu tam callidè proteguntur, ut lateant etiam deprehensæ, nisi fraudem canis odore detegat. Canem piscatorem *Canis piscator.*

(de quo scribit Hector Boethius) qui inter saxa pisces odore perquirat, nullum planè novi inter nostros, neque ex relatione aliquando audivi, etsi in ea re perscrutanda perdiscendaque diligentior fuerim inter piscatores & venatores: nisi Lutram piscem dicas, ut à multis creditur: quo

modo & Pupinus avis, piscis *Lutra.*
Pupinus.

esse dicitur & habetur. Sed qui perquirat piscem (si quis perquirat) venationis ne causa, an famis faciat, more cæterorum canum, qui per inediam cadaverum morticinam carnem appetere solent, tum demum ad te scribam, cum de ea re certior fiam. Interim id scio, Ælianum & Ætium

Lutram, *κῦνα ποταμίδυ* solere appellare. Intellego etiam Lutram hoc habere cum cane commune, quòd per inopiam piscium, excursions in terram faciat, atque agnos laniat, rursusque ad aquam satur redeat.

Phocæ. redeat. Sed inter nostros canes is non est. Phoca etiam inter scopulos atque saxa prædatur piscem, sed in numero canum nostratium habitus non est, etsi canis marinus à nostris appelletur.

Ex generosis delicatis, Melitæus, seu fotor.

Est & aliud genus canum generosorum apud nos, sed extra horum ordinem, quos Melitæos Callimachus vocat, à Melita insula in freto Siculo (quæ hodie usu derivante Malta vulgo dicitur, & Christiano milite nobilis existit) unde ortum id genus habuit maximè: atque à Melita Siculi Pachyni, ut author Strabo est. Perexiguum id est planè, & fœminarum lusibus ac deliciis tantum expetitur, quibus quo minus est, eo gratius est, ut sinu gestent in cubiculis, & manu in pilentis, genus sanè ad omnia inutile, nisi quòd stomachi dolorem sedat applicatum sæpius, aut in sinu ægri gestatum frequentius, caloris moderatione. Quin & transire quoque morbos ægritudine eorum intelligitur, plerumque & morte: quasi malo in eos transeunte caloris similitudine. Generosorum canum genus jam explicui:

Ex rusticis.

Nunc rusticum adjicio. In eo memorabilia duo tantum genera sunt: pecuarium, seu pastorale, & villaticum seu Molossum: alterum ad propellendas injurias ferarum, alterum adversus insidias hominum utile. Pastorale nostrum mediocre est, quòd illi cum Lupo, naturaii pecori inimico, res non est, cum apud nos nullus est, beneficio optimi principis Edgari, qui, quòd genus universum deleteretur, Cambriis (apud quos in magna copia erant) vectigalis nomine in annos imperavit trecentos lupos. Sunt qui scribunt Ludwallum Cambriæ principem

Pastora'is.

Lupi nulli in Britannia.

Lupi nulli in Britannia.

Lupi nulli in Britannia.

cipem pendisse annuatim Edgardo regi, 3000 luporum tributi nomine, atque ita annis quatuor omnem Cambriam atque adeo omnem Angliam orbasse lupis. Regnavit autem

Edgarus circiter annum Domini, 959. *Edgarus.*

A quo tempore non legimus nativum in Anglia visum lupum: adventum tamen questus faciendi causa ex alienis regionibus, ut spectetur tantum, tanquam animal rarum & incognitum, sæpius vidimus. Sed ad canem pastorem. Is ad certam heri jubentis vocem, aut ex pugno concluso & inflato clariorem sibilum, errantes oves in eum locum redigit, in quem pastor maximè desiderat: sic ut levi negotio, & immoto ferè pede, pastor quo velit modo ovibus moderetur, vel ut se promoveant, vel gradum sistant, vel pedem referant, vel in hanc illamve partem se inclinent. Etenim non ut in Gallia & Germania, non ut in Syria & Tartaria, sic in Anglia quoque oves pastorem sequuntur, sed contra, pastor oves. Quandoque etiam nullo procurrente aut circumcumeunte cane, ad solum ex pugno sibilum sese congregant palantes oves, metu canis credo, memores unà cum sibilo, prodire quoque & canem solere. Id quod in itinere diligenter sæpius observavimus, ad pastoris sibilum refrenantes equos, quo videremus rei experimentum. Eodem etiam cane ovem vel maectandumprehendit, vel sanandum pastor capit, nulla prorsus læsione.

Villaticum, vastum genus est *Villaticus, seu Castenarius.*

& robustum; corpore quidem grave & parum velox, sed aspectu truculentum, voce terrificum, & quovis Arcadico (qui tamen ex leonibus creditur provenire) potentius atque acrius. Quòd villis fideliter custodiendis destinamus cum metus est à furibus, villaticum appellamus. His quoque utile, id est, contra vulpem atque taxum, qui rem pecuariam faciunt.

faciunt. Valet etiam ad fues agrestes persequen-
dos, domesticos è frugibus aut arvis abigendo
taurosque capiendos atque retinendos, cum usi
aut venatio postulat, singuli singulos, aut summu-
duo singulos, quamvis intractabiles. Est enim
cerrimum genus & violentum, formidabile etiam
homini, quem non reformidat. Neque enim
arma expavescit: quoque acrius fiat, assuescunt
nostri naturam arte & consuetudine juvare. Ex-
nim ursos, tauros, arctylos, aliaque fera animali-
præfectis certaminum arctophylacibus, nullo mi-
lo, nullo corio defensos exagitare: sæpe etiam
cum homine fude, clava, ensève armato conce-
rare docent, atque ita ferociiores acrioresque re-
dunt, & imperterritos faciunt. Vis illis supra
dem, & pertinax mordacitas, usqueadeo ut tres u-
sum, quatuor vel leonem comprehendant. Que

Henricus septimus. HENRICUS septimus, An-
glie rex prudentissimus, quo-
quot erant suspendi iussit, indignatus ut infimi
ignobilis generis canes, generoso leoni, & animi
sum regi violentiam inferant: memorabili exem-
plo subditorum, ne quid contra regem gens
bellis audeat. Haud absimilis etiam historia de e-
fertur, quod Falconem quendam suum, à Falco-
nariis vehementer laudatum, quòd in aquilam qui-
auderet, quàm mox occidi iussit, ob eandem r-
tionem. Hoc genus canis, etiam Catenarium,
catena ligamento, qua ad januas interdium det-
netur, ne solum lædat, & tamen latratu terro-
at, appellatur. Et quanquam

Cicero. Cicero pro S. Rosc. opinetur
si canes luce latrent, iis cru-
suffringantur, nostri tamen homines propter seci-
ritatem vitæ atque rei, longe
Fures. liter sentiunt. Nam furum

pud nos plena sunt omnia : etiam luce, neque infamem mortem suspendia metuunt. In causa est non curta res solum, sed vestis vitæque luxus atque fastus etiam, sed petulantia, sed otium & superbia Salaconum *μεγαλορρήντων*, qui nihil aliud quàm ut equi insultare iolo & gressus glomerare superbos, quàm gyro breviori flecti, qui nihil aliud quàm cevere, quàm otiosè mendicando accusata non merente corporis infirmitate spoliare.

Sed his Valentinianus Imperator

benè prospexit legibus *Valentinianus.*

ut qui nullo corporis morbo laborantes, corporis infirmitatem desidiosi ignavique prætexentes mendicarent, perpetui coloni ei infervirent, qui eorum ignaviam proderet atque accusaret, ne eorum desidia onerosa populo, odiosave sit exemplo. Alfredus

quoque regno administrando *Alfredi vigilantia.*

tanta vigilantia justitiaque usus

est, ut si quis per vias publicas incedens, marsupium auro plenum vesperi perdidisset, manè, atque adeo post mensem unum, integrum & intactum inveniret, uti Ingulphus Croylandensis in historia refert. Nostra autem ætate, nihil ferè securum, ne in ædibus quidem, quamvis accurate conclusis. Custos quo-

Canis custos.

que (Græcis *ὀικυεὶς*) à custodiendis non solum villis, sed & mercatorum ædibus, & quibus ampla res est domi, canis iste nominatur. Eam ob rem canes publicè alebantur Romæ in Capitolio, ut significant si fures venerint. Dicitur & Laniarium,

quòd eorum usus multus sit laniis agendis & capiendis bestiis. *Canis Laniarius.*

Sed & Molossicum quoque & *Molossicus.*

Molossium Latinis dicitur, à Molossia Epiri regione, ubi hoc genus canes boni & æres

æres

Mandatarius. acres erant. Est ex hoc genere quem mandatarium ex argumento appellamus: quòd domini mandato literas, aliàsve res de loco in locum transferat, vel melio inclusas, vel eidem alligatas. Quæ ne intercipientur, vel pugna, vel fuga si impar sit, diligenter cavet. Est & Lunarium, quòd

Lunarius. nihil aliud quàm excubias agit, quàm infomnes noctes totas protrahit baubando ad lunam, ut Nonii verbo utar. Ex quibus grandiores atque graviore,

Aquarius. etiam rotæ amplioris circumactu, aquam ex altis puteis ad usus rusticos hauriunt, quos aquarios appellamus ex officio: & factores ærarios

Sarcinarius. vagos manticis ferendis memorabili patientia levant: à qua re sarcinarios nuncupamus. Præter has villaticorum qualitates atque usus, hanc unam habent præcipuam, quòd amantes dominorum sunt, & odium gerant in externos. Quo fit ut

Defensor. per itinera dominis in præsidio sunt, quos à furibus defendunt, vivos salvosque conservant: à qua re etiam canes defensores jure dici possunt. At si quando vel multitudine, vel majori vi opprimatur dominus atque concidat, usu compertum

Canum amor & fides. est, herum non deserere ne mortuum quidem, sed eum ad multos dies per famis & cœli injuriæ patientiam peramanter observare, & homicidam, si occasio dabitur, interficere, aut saltem prodere vel latratu, vel ira, vel hostili insultu, quasi mortem heri ulturum. Hujus rei exemplo fuit

Kingstone. nostra memoria canis cujusdam viatoris, qui Londino recta Kingstonum, octo regum corona-

tione

tione
nam
Com
& la
ille E
scribi
pro,
homi
incen
ste i
tiam
tur f
quod
erat
am p
fui u
quem
canis
rum,
Sunt
dissip
pede
ratione
cor fu
promov
um pr
omnia
robora,
Vergili
per fur
tor, &
ire bel
aque se
nec in
vex ta
nendi,
vhemer

tionem percelebre oppidum, profecturus, cum bonam itineris partem confecisset, latronum insidiis in Comparco, valli amplo & spatioso, nemoribus obsito, & latrociniis infami loco, occubuit. Canis item ille Britannus genere, quem Blondus sua memoria scribit, non longe Parisiis hero à rivali interempto, & homicidam prodidisse, & ni canis ultionem homicida deprecatus esset, jugulaturum fuisse. In incendiis quoque in conticinio seu intempesta nocte incidentibus, eo usque latrant annosi canes, etiam prohibiti, dum à domesticis excitatis percipiatur focus: & tum sua sponte cessant à latratu: quod usu compertum est in Britannia. Nec minor erat fides in eo cane qui domino profundam foveam per venatum incidenti nunquam abfuit, dum sui unius indicio sublatus is per funem fuit: in quem, cum oris cavernæ proximus esset, insiliebat canis, tanquam ulnis amplexurus revertentem herum, impatiens longioris moræ.

Sunt qui focum non patiuntur *Canum ingenia.*

dissipari, sed prunas in focum pede removent, prius cogitabundi aspicientes quæ ratione id possit à se fieri. Quod si pruna ardentior fuerit, cinere obruunt, ac dein nare in locum promovent. Sunt quoque qui noctu villici officium præstant. Cum enim lectum petit herus, & omnia centum ærei claudunt vectes, æternaque ferri robora, nec custos absistit limine Janus (ut scribit Vergilius) tum si prodire jubeat herus canem, is per fundos omnes oberrat, quovis villico diligentior, & si alienum quid invenerit sive hominem, sive bestiam, abigit, domesticis relictis animalibus atque servis. Sed quanta in his fidelitas, tanta varietas in ingeniis. Nam sunt qui ore infreno latrent tantum nullo morfu. Verum hi minus tremendi, quòd timidiore sunt. Canes enim timidi vehementius latrant, ut est in proverbio. Sunt

M

qui

qui latrent atque mordeant. Ab his cavendum quidem, quia admonent futuræ injuriæ, sed non laceffendum, quoniam ita concitantur ad dentem, ipsi etiam natura acerbiores. Sunt qui sine voce profiliunt, impetu involant, jugulum petunt, & crudelius lacerant. Hos formidato, quia animo-

Note ignavie aut audacie.

fiores sunt, & incautos opprimunt. Istis notis ignavum genus à strenuo, audax à timido discernunt nostri. Etenim ex

malo genere, ne catulum quidem habendum existimant, quòd nullum necessariis usibus humanis commodiorem canem isto putent. Nam si quis commemoratos eorum usus ad summas velit revocare, quis hominum clarius aut tanta vociferatione bestiam vel furem prædicat, quam iste latratu? quis domitor ferarum potentior? quis famulus amantior domini? quis fidelior comes? quis custos incorruptior? quis excubitor vigilantior? quis ultor aut vindex constantior? quis nuncius expeditior? quis aquarius laboriosior? quis denique factior ærarius gestandis sarcinis tolerantior? Atque hæc quidem de canibus Britannicis generosis at-

Ex degeneribus.

que rusticis, qui genus suum fervant, diximus. De degeneribus, & ex horum diverso genere mixtis, quòd nullam insignem veri generis qualitatem formamque referant, non est quod velim plura scribere, sed ut inutiles ablegare: nisi quòd vel advenas latratu excipiant, etiam luce, & eorum adventus domesticos commonefaciant, unde

Admonitor.

canes admonitores appellamus: vel quòd in officio culinario, cum assandum est, inserviant, & rota minore gradiendo, verua circumagant, pondereque suo æquabiliter versent,

Versator.

ut ne calo aut lixa quidem artificiosius:

ciosius: quos hinc canes versatores, seu veruversatores nostrum vulgus nominat: postremos omnium generum, quæ primo memoravimus. Sunt etiam canes nostri degeneres & ad tympanum saltare, & ad lyræ *Tympanista.* modos se movere docti, multaque alia erecti pronique facere, quæ à vagis quæstuosisque heris exequi didicerunt. *Lyciscus.* Lyciscum nullum istic in Anglia habemus nativum, ut nec lupum quidem, ut est ante comprehensum: nec aliud genus ullum præter Lacænam & Urcanum: illam ex *Lacæna.* cane & vulpe (quam multam habet Anglia, & domi inter canes vel animi vel morbi causa sæpe alit) hunc ex urso & cane catenario: quos *Urcanus.* licet inimicos, pruriens tamen libido sæpè ita hic conjungit, ut alibi solet. Nam cum tigride Hircanos, cum leone Arcadicos, cum lupo Gallicos commiscuisse legimus. In hominibus quoque quibus ratio est, inimicos animos conciliat stulta illares & naturalis, ut Moria loquitur. Est hic urcanus, sæva bestia, & intractabilis iræ (ut Gratii Poetæ verbis utar) cæteros canes nostros omnes feroci crudelitate superans, vel aspectus torvitate terribilis, in pugna acris & vehemens, tantaquæ mordacitate, ut citius discrepas quàm dissolvas: nec lupum nec taurum, ursum aut leonem reformidat: vel cum cane illo Alexandri Indico certe conferendus. Sed de his hætenus ut de Britannicis verba fecimus. Externos aliquos & eos *Externi canes.* majusculos, Islandicos dico & Lithuanicos, usus dudum recepit: quibus toto corpore hirtis, ob promissum longumque pilum, nec vultus est, nec figura corporis. *Externa prælata.* Multis tamen quòd peregrini sunt, & grati sunt, & in Meli-

taorum locum assumpti sunt: usque adeo deditum est humanum genus etiam sine ratione novitatibus. ἐρῶμεν ἀλλοτείων, παρρῶμεν συγγενῆς: miramur alienas, nostra non diligimus. Neque hoc in canibus solum, sed in artificibus quoque usu venit. Nostros enim licet doctos & peritos fastidimus, belluam è longinqua barbarie alienoque solo profectam tanquam asinum Cumani, aut hominem Thalem nostri suspiciunt. Id quod Hippocrates sub initio libri sui ἀγμῶν recte sua ætate observavit, & nos libello nostro, seu consilio de Ephemera Britannica ad populum Britannicum copiosius explicuimus. Atque in hoc genere quo quisque indoctior, audacior, incogitantior, hoc pluris fit apud nostros, atque etiam apud torquatos istos principes atque proceres. Cæterum de externis canibus nihil dico, quòd de Britannicis tantum voto tuo satisfacere studeo, Conrade vir doctissime.

Canis Getulus.

Inter ea tamen quæ aliàs ad te dedi de cane Getulo seorsum scripsi, quòd rara species ejus videbatur. De cætero genere, ipse plenissime scribis. Verum cum longius jam produximus hunc libellum quàm priorem ad te, brevius tamen quam pro natura rei, quod habuimus rationem studiorum tuorum, memoriæ causa quæ de canibus Britannicis diximus, in diagramma reducemus. Et quia vulgaribus nominibus delectaris, ut ex literis tuis didici, ea quoque Latinis apponemus, & singulorum rationes exponemus, quòd nihil tibi sit incognitum aut desideratum.

Canes

Nomina.

Latina.

Anglica.

Canes ergo Britannici, aut sunt,	Sagax.	Terrarius.	Terrierhound.	
		Leverarius.	Harrierhound.	
		Sanguinarius.	Bloodhound.	
	Venatici.	Agasæus.	Gazehound.	
		Leporarius.	Creyhound.	
		Levinarius, seu Lora-rius.	Lebiner, or Lyemmer.	
		Vertagus.	Tumbler.	
	Generosi.	Aucupatorii.	Hispaniolus.	Spaniel.
			Index.	Setter.
			Aquaticus, seu Inquisitor.	Waterspaniel, or FINDER.
Delicati.	Melitæus, seu Fortor.		Spanielgentle, or Lapdog.	
		Pastoralis.	Shepherd's Dog.	
Rustici.	Villaticus, seu Catenarius.		Wastbe, or Wandog.	
		Degeneres.	Admonitor.	Wap.
Verfator.	Turnspitt.			
Saltator.	Dancer.			

Ista vocabula nostratia cum nihil apud te, hominem peregrinum, loquantur sine interpretatione, ut Latinorum vocabulorum rationem prius reddidimus, ita Anglicorum jam reddemus, quò tibi pateant univèrsa, eo etiam quo prius observato ordine.

Sagax. Hound igitur (quem inter venaticos sagacem diximus) à verbo nostro hunt, quod apud nostros venari significat, unica tantum immutata litera derivata appellatione, nomen habet. Quod si à vocabulo vestrati Hound, (quod canem in univèrsam apud vos significat) propter vocum similitudinem appellari credas (mi Gesnère) ut non magnopere repugnabo, cum adhuc retinemus multa Germanica vocabula à Saxonibus cum Angliam occuparunt, nobis relicta, ita illud admonebo, commune quidem nomen canis apud nos, Dog esse, venatici vero canis, Hound.

Agasæus. Similiter à verbo nostrati, Gaze, (quòd fixius rem aliquam & attentius contueri est) Gazehound appellatur nostris, quem ante Agasæum nominari diximus. Neque enim odoratu, sed prospectu attento & diligenti feram persequitur iste canis, ut jam ante memoravimus, etsi non sum nescius etiam apud Latinos Agasæi vocabulum inter canum nomina reperiri.

Leporarius. A Grey quoque, Greyhound apud nostros invenit nomen, quod præcipui gradus inter canes sit, & primæ generositatis. Grey enim apud nostros gradum denotat. Hunc latinè Leporarium dicebamus

Le
Lev
nom
rum
hoc
cur
& L
spani
dem
gine
narur
phon
Britan
mus.
Pol
Verra
vocita
tinis,
Cam
re:
quibus
aliam
implet
instituta
Post
cupato
Hispan
pisse p
prima
causa
Secur
firi a
à verbo
signific
Post
aus, h

Agasæus }
Vestrius }
Saxonicus }
Deg-
eter.
A

A levitate, *Leviter*, à loro *Levinarius.*
Lyemmer appellatur is quem *Levinarium* & *Lorarium* latinè
 nominavimus. Nam *Lyemme* nostra lingua, *Lor-*
rum significat. Quod autem à levitate *Leviter*,
 hoc est à Latina voce Britannicam, deducimus:
 cur in libris nostris sparsim à Græcis dictionibus
 & Latinis, Italicis & Germanicis, Gallicis & Hi-
 spanicis nostratia multa derivamus, unde ortum ea-
 dem multa habuerunt: & quemadmodum ab origi-
 ne sua etiam multa per corruptionem jam decli-
 narunt, libello nostro de sym- *Lib. de sympho-*
 phonia, seu consonantia vocum *nia.*
 Britannicarum fusius explicabi-
 mus.

Postremus inter venaticos, *Vertagus.*
Vertagus est: quem *Cumbler*
 vocitamus: quod *Cumble* apud nos vertere est La-
 tinis, & *Tumbiere* Gallis, unde ortum habet id nomen
Cumbler, mutata vocali in liquidam nostro mo-
 re: contra quàm in lingua Gallica & Italica, in
 quibus liquida ante vocalem, magna ex parte in
 aliam vocalem vertitur, ut *impiere* & *piano*, pro
implere & *plano*, quæ exempli gratia adduco, cum
 infinita sint.

Post Venaticos, sequuntur Au- *Aucupatorii.*
 cupatorii: inter quos primus est
 Hispaniolus, quem ab Hispania voce nomen acce-
 pisse prius diximus. Nostri ommissa aspiratione &
 prima vocali, *Spainel* & *Spantel* expediti sermonis
 causa proferunt.

Secundus, *Index*, quem no- *Index.*
 stri à *Setter* nominare solent,
 à verbo *set*, quod locum designare nostris Britannis
 significat.

Post hunc subsequitur *Aquaticus.*
Aquaticus, hoc est à *Water-spantel*,
 à vocibus
 M 4

à vocibus *Water* & *Spain* (hoc est aqua & Hispania) deducto nomine. Nam aqua, in qua se exercet canis iste, *Water*: & Hispania (unde primum genus hoc tractum ex nomine creditur) *Spain* apud nostros vocitatur. Non quòd isti canes non sint etiam nativi in Britannia, sed quòd generale & commune nomen canum, qui ex Hispania primò profecti putantur, istæ canum species (ut & cæteri Aucupatorii) adhuc vulgo referunt, etsi in Britannia oriantur, & peculiari aliqua vocis nota, aut qualitatis indicio fecernantur apud nos: ut est ista species, vocis *Water*, hoc est aquæ, appositione.

Inquisitor. nomine a *finder* canis iste appellatur, quòd quærendo invenit res deperditas, quæ res nostris, *find*, hoc est invenire, dicitur. Nos tamen ab inquirendo Latinum nomen huic fecimus, quòd præcipua pars inventionis in inquirendo est.

A venaticis & aucupatoriis, transitus est ad *Delicatos*, *Rusticos*, & *Degeneres*. *Delicatum*, *Melitæum* & *Spaniel-gentle*, hoc est, Hispaniolum generosum, nominavimus, à generositatis nomine data appellatione, quòd inter nobiles viros atque foeminas versari, & iis in deliciis atque ad lusus esse consuevit: ut erat illud Gorgonis *κυνίδιον* apud Theocritum in Syracusis quod discedens, servæ diligentæ pari cura cum infante commiserat, ut catellum quidem illa intro revocaret: puerum verò vagientem placaret. Ad alia omnia inutilis canis iste est, nisi ad ea quæ ante jam diximus, nisi ad fovendum stomachum debilitatum frigore, nisi ad prodendum adulterium, quod fecisse hujus generis catellum quendam Siculum refert *Ælianus*, libro septimo, capite vicesimo quinto animalium.

Rusticos,

Rusticos, *Shepherds Dogs*,
Mastives, & *Bandogs* nomi-
navimus: illorum quidem de-
ducto nomine à pastore, qui *Shepherd* apud nos
dicitur, quòd custodit oves, quæ nostris, *Sheep*,
appellantur: istorum à ligamento, quod *Band*,
& *Sagina*, quod *masty*, villicis nostris hominibus
dicitur. Est enim crassum genus canum, & bene
saginatam Catenarium hoc. Etsi non sum nesci-
us Augustinum Niphum, Mastinum (mastivum
nostri dicunt) pecuarium existimare: & Alber-
tum Lyciscum, ex cane & lupo genitum esse
scribere: quamvis idem pro Molosso magna ex
parte vertat.

Rustici.

Ad postremum, degeneres,
Wap & *Turnspit* nominari
dicebamus: hunc à verbo nostrati *turn*, quòd est
verto, & *spit*, seu *speed* ad imitationem Italorum,
quod veru dicitur: illum à naturali canis voce
Wau, quam in latratu ædit admonendo. Unde,
originaliter *Waup* dicendum fuit. Sed eupho-
niæ bonæque consonantiæ gratia, vocali in conso-
nantem mutata, *Wap* à nostris vocitatur. Etsi non
me fugit Nonium, à voce naturali *Wau*, formare
suum barbari, non à *Wau*, quemadmodum & Græci
à suo *βαύλειν*.

Versator.

Jam verò quòd *Dancer* no-
stris, saltare sit Latinis, si didi-
ceris, non est de canis saltatoris nostrati nomine,
amplius quod ipse expetas.

Saltator.

Ita habes (mi Gesnere) non solum canum no-
stratium genera, sed & nomina quoque Latina at-
que Anglica, officia atque usus, differentias atque
mores, naturas & ingenia, ut non sit quod desi-
deres in hoc argumento amplius. Et quanquam
forfan omni ex parte non satisfecerim tibi in e-
dendo

dendo (cui in desideriis omnia festinatio in mora esse videatur), quod inhibuerim editionem rudioris illius libelli, quem ad te tanquam ad privatum amicum, non ad ædicionem publicam ante annos quinque dederim, tamen in hoc spero me satisfecisse tibi, quod mora fecit aliquanto meliorem, & *Ad regem perthes lectu* commodiorem.

Ad postremum, reprobatae & corrupte nominatae

dicuntur: hanc a verbo nostrum quod est ~~verbum est hanc ad imitationem latinum~~ quod verum dicitur: illam a naturali canis voce. Unde ~~illam dicitur in latinum edic admonendo~~ originem dicitur dicendum tunc sed eupho-
nic bonaque consonantie gratia, vocali in conso-
nantem mutata, dicitur a nostris vocatur. Est non
tunc dicitur a voce naturali dicitur, tunc
tunc dicitur non a dicitur, quemadmodum & Greci
a dicitur.

K R N O

Jam vero quod dicitur no-
strum dicitur in latine a dicitur
certis non est de canis latore nostrum nomine
carpinus quod ipse expertus.
~~La habes (mi Genere) non solum canum no-~~
strum genus, sed & nomina quod dicitur et
que Anglica, officia etque alia, dicitur etque
tunc dicitur & ingenuis, ut non in quod dicitur
dicitur in hoc argumento amplius. Et dicitur
tunc dicitur ex parte non satisfecit tunc in e-

o in
onem
ad
licam
pero
uinto
odio

CYNOSOPHIUM

ΜΟΙΦΟΔΟΥΧ

DE CURA SACRUM

ΚΥΝΟΣΟΦΙΟΝ.

CY

L

De

CYNOSOPHIUM.

LIBER

De CURA CANUM.

N.

RIGALTIIUS Lectori.

HUNC de Canum venaticorum cura libellum jam olim Viteberga ante LXVII annos Andreas Aurifaber Vratislaviensis medicus edidit, & Rudberti cujusdam Moshaimi versionem secutus latinum fecit: quin & nomen indidit Phaemoni, ac variantium lectionum ex Augustano codice notas aliquot adjecit. nos autem Phaemonis nomen, ut ignotum, & nullius codicis auctoritate fultum, expunximus: notas vero, ut superfluas; praesertim quum duo codices, quos nobis regia bibliotheca suppeditavit, mire cum Augustano consentiant; imo alicubi etiam sint auctiores & emendatiores, insuper habuimus. ceterum si quid de auctore statuendum sit; omnino is esse videtur qui de re accipitraria scripsit: sive fuerit Demetrius, sive quis alius, equalis geoponicorum atque etiam hippiatricorum scriptoribus

ptori
fatio
fabri
felicio
lius
Gillii
texuit

ptoribus. hoc enim utriusque operis præ-
fatio indicat, & stilus arguit. Auri-
fabri versionem edi curavimus, multo
felicitem accuratioremque ea quam Gil-
lius quidam, doctissimis illius Petri
Gillii nepos hieracosophiorum versioni ad-
texuit.

ΠΕΡΙ

---

ri.
cura
ante
ratif-
berti
lati-
bac-
lugo-
s an-
&
ex-
nas ;
nobis
cum
tiam
rha-
fra-
qui
erit
po-
cri-
ibus

Π Ε Ρ Ι
Κ Υ Ν Ω Ν
Ε Π Ι Μ Ε Λ Ε Ι Α Σ.

ΟΥΚ ἔλαττον σωτελεῖ καὶ κύνων σφῆς
ὑπηρεσίαν πρὸς ἡμετέρῳ γρῆσι. πῆ μὲν σφῆς
φυλακὴν, πῆ δὲ καὶ σφῆς θήραν, ἢ καὶ
ἀμρότερον· τὸ σφῆτον εὐνυς ὧν πρὸς αὐτῆς
δεσπότης, ὡς πολλὰκις ὑπερὸς αὐτῆς ἐποίμωσιν ἔχειν μέγχει
θανάτου διαγωνίζεσθαι, καὶ κινδυνώσονται ἐπαμυνάσθαι.
φιλοῖ δὲ καὶ ἀπὸ αὐτῆς τὰ ὀνόματα, ὅποσα φιλεῖν οἶδε
τὸν εὐεργέτην· τὰ τοιαῦτα οὐκ ὡς πῶς τιμῆς ἀμελήσο-
μεν; καὶ ἔτι τῆς ἰατρίας αὐτῆς φρονήσονται; ἐπεὶ καὶ
ἀνὰ τέτων τῆς χρείας τῆς ἰεράων ἀνόνητος· με-
τὰ οὐκ αὐτῶν, καὶ τέτων ἀποχρῶντας ὀπιμελισώ-
μεθα, εἰπόντες σφῆτον, σφῆ τῆς τέτων γρῆσι καὶ
δοκιμασίαις

Εν πείῳ κρυφῶ δει τὸ κύνων ὀχλῶσθαι.

Ἰαννάειον ἢ φεβραῖειον μύσα χρῆ τρέφειν τὸ
κύνων μετὰ φυλακῆς, καὶ ἀναπαύειν, ἵνα ὀπιζητήσων
ὀχλῶσθαι· παρὰ κύνων δὲ δοκίμων ὡς ἀνὰ αἶ τὸ
γρῆσι δὲ ἀγαθῶν κύνων ὀπιμήνη. τὸ δὲ ὀχλῶντα,
δει

CYNOSOPHIUM.

LIBER *de cura Canum.*

NON minus utilitatis adfert suo officio ac studio generi humano canis, quam falco aut accipiter, partim ratione custodiæ, qua securitatem præstat, partim quod feras & à fructibus & pecudibus arceat, venaturque, partim utroque: domino suo maxime est amicus ac fidelis, adeoque ut sæpe alacriter pro eo vitæ periculum adeat: nec tam cupiat quicquam, quam ut periclitantem ex periculis eripiat. ostendit autem & solo nomine vocatus, quanto amet opere eum etiam à quo beneficio est affectus. hæc quum ita se habeant, quonam igitur modo canem negligemus? aut non cogitabimus medicinam, quam, si infestus casus ita ferat, in parato habeamus? huc accedit illud quoque, quod sine canum opera nullus profus sit usus accipitrum. Quare secundum accipitres hos etiam diligenti curæ habuisse ut videar, de canibus nunc dicam, initium faciens à generatione ac eorum censura.

Quo potissimum tempore canes admitti oporteat.

Mense Januario ac Februario canes summa diligentia parique studio pasci, necesse est, atque omni labore solvi, ut eas denique libido coeundi incessat, cum optimis quibusque canibus, ut ita genus per bonos usque conservetur. Eum autem, qui admittitur,

N

trimum

δεῖ εἶ) τειεπῆ, καὶ μὴ ἔλαπτον, καὶ ἡ θηλεία διεπῆς, καὶ
 μὴ ἔλαπτον· ἐπὶ δὲ ἀρξήται ὀπιζήτειν, ἕα αὐτῷ
 ζητῆσαι ἡμέρας ἰ. καὶ τὸ τῶνικαῦτα ὀχιδέω, καὶ κα-
 θέξει εὐθείως τὸ σπέρμα. ὅταν δὲ μέλλη ὀχιδέω,
 ἀποκλειέω ἐν οἰκίσκῳ μὲν τῆ ἀρρένη, καὶ μὴ συλ-
 ρείω τὸ σωῖολον πνὶ καποπιδίην αὐτῆς· ἐὰν γὰρ κα-
 ποπιδίων), ἀχρηστοὶ μὲν τοὶ πρὸς θήραν γνήσον).
 τῆτο γὰρ ἐκ πῆρας πολλῆς οἱ θηρεύται καταμαδόντες
 παραδεδώκασι· μὲν δὲ τῷ σύλληψιν, ἢ συλλαξῶσα
 κύων ὅπῃ θήραν μὴ ἐξίετω· ἵνα μὴ τῆ ὀπιθυμία τῆ
 δρόμου φθείρη τὰ κυνάρια, ἢ καὶ αὐτῆ κοπάσουσα δι-
 αφθαρή· ἴδι δὲ, διμνηαῖον χερόνον βασάζειν αὐτῷ,
 καὶ ὅσας ἀρρένας ἔχη, ποσῶτας καὶ πεισῶτας ἢ δύο
 μύων τὸν μὲν τοὶ ἀρρένα χερὴ ἀνακτάδαι διαίτη
 ἀβροτέρα καὶ λιπαρά, μέχει λ' ἡμερῶν· εἴθ' ἔπως
 χρείας καλύψης, ἐξάγειν ὅπῃ τῷ θήραν.

Περὶ δοκιμασίας καὶ προσηώσεως.

Ἐἰ ὀπιθυμῆς καλὸς κύνας κτῆσθαι, ἔπως αὐτῆς δο-
 κίμαζε· φερανοειδῆ κύκλον ποιήσας ἀπὸ χόρτου, ὅσον
 φειρογῶν τερχῆ ἀμάξης, δὲς τὰ σκυλάκια μίσον
 τῆ κύκλου. τῷ δὲ κύνα ἔχει ἴδια· ὑφαπτε δὲ τὸν
 χόρτον κύκλω, καὶ ἡνίκα ἴδης τὸν χόρτον ὑφαπτόμενον,
 ἀπόλυε τῷ κύνα, καὶ ἴδης ὅπῃ εισέρχεται ἀνα μίσον
 τῆ πύλης, μὴ φοβουμένη ἀλλὰ φίλτρῳ κατεχρημένη ἢ
 ἰδίων τέκνων· ὀπιλέγεται δὲ φυσικῶ πνὶ πόθῳ καὶ
 διακείσθαι τὰ βελήονα, καὶ ἐξάγει· τὰ μὲν τοὶ ὑπό-
 λοιπα εἰ βέλη ἀπεμπολήσασθαι ἢ χαίσεσθαι, ὑπόδες
 αὐτὰ, ἑτέρα κυνὶ ἐχέσει ἀλλὰ ἴδια, ἵνα αὐτὰ θρέ-
 ψῃ· ὑπόβαλε δὲ αὐτῇ ταῦτα τερχῶ ποιῶ δὲ·
 ἀπόθλιψον ἐξ αὐτῆς ὀλίγον γάλα, καὶ βάλε ἐν τῇ χει-
 εῖ, καὶ ἀναπύξας, ἀνάμειξον μὲν τῆ γάλακτος, καὶ
 φειχέσας τὸν νῶτον ἢ σκυλακίων, ὑπόδες αὐτὰ
 τῇ τερχῶ, καὶ γνώση, ὅπῃ ἡδέως αὐτὰ δέχεται.
 εἶνε καὶ ἄλλη δοκιμασία τῆ βελήονα σκυλακῶ.

ἐν

strimum esse oportet, nec minorem. femella vero sit bima, nec junior. Post autem, quam amore fuerit percita, & requisiverit maritum, contineto eam dies plus minus decem, deinde aliquando admittito, & semen statim continebit. Cæterum interea dum coeunt, facito canem cum mare in cellulam aliquo concludas, nec prorsus committas, ut quisquam coeuntes intueatur. namque si tum videantur, canes venationi inutiles parient. atque hoc venatores longa experientia edocti, memoriæ prodidere. Post coitum vero, canis gravida in venationem ne producat, ne aut cupiditate cursus nimia catulos corrumpat; aut si abortum faciat, ipsamet pereat. scias autem bimestre tempus gestare uterum, & quot mares habeat, totidem diebus tempus constitutum superare. marem vero foveri molli alimento & abundantanti usque ad tricesimum diem, necessitas est. Post deinde cum res postulet, in venatum educi potest.

De censura ac canum cognitione.

Si cupias comparare canes bonos ac generosos, ita de illis experimentum facito. ex fœno rotundum fac circulum, latitudine rotæ currus, siste catulos in medium circulum, seorsim vero matrem contine. Fœnum dein circumcirca succendito, & quum videris ardere jam fœnum, vinculis canem exime; ac experire eam metu omni posito per ignem irrumperere: quippe quod arcto adeo amoris vinculo suis catulis sit devincta. eligit vero naturali quodam desiderio ac iudicio & optimos quosque ex incendio educit. eos autem qui relictæ sunt ab ea, si vel venum dare, vel alicui gratificari volueris, alteri cani suppones, quæ suos nihilominus catulos habeat, ut ipsa alat. sed enim hoc modo eos illi subicies. emungito canem lacte pauculo, manu id excipe & expuens in id, misce; denique inunge tergum catulorum, ac subijce illos altrici, atque cognosces coram, quod libenter admodum eos recipiat. Est & alia probatio catuli

ἐν ζυγῷ σαθμίσας τὰ κυνάεια, ἐπίλεξαι τὸ βαρύτερον ἂν δὲ βέλαι ἔχειν. ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτῆς ἀνατρεφέντων, καὶ μὴ ὑφ' ἑτέρας. τὸ γὰρ τῆς μητρὸς γάλα πάνυ ὠφέλιμόν ἐστιν.

Περὶ ἐπιλογῆς κυνῶν.

Τῶν κυνῶν ἧς πεποιθῶν ἔσωσαν οἱ ἐπιλεγόμενοι παραπήσιοι λέγσι, πάρδοις, λύκοις· τὰ ὅσα ἐχέτωσαν μεγάλα, καὶ μαλθακά. ἵνα ἐκ τῶ μεγέθους, καὶ τῆς μαλθακότητος ὀπρῆσθαι ὄσι· καὶ εἰάν ὦσαν ὀρθά, ἔ μικρὰ δὲ, ἔ πάνυ ἀδόκιμον· τὰ γὰρ μικρὰ καὶ σκληρὰ, ἀδόκιμον· ὁ τρέχων αὐτῆς μακρὸς· τὰ σῆδη καὶ οἱ ὦμοι, πλατεῖς, καὶ μὴ συμπεπλημῆοι, ἀλλὰ λευκῆμοι ἀπ' ἀλλήλων· αἱ ἔραι μακρὰ καὶ λεπταί· τὰ σκέλη μείζονα ἧς ἐμπερῶτων τὰ ὀπίδια· τρέχει γὰρ εἰς τὰ ἀνάνθη χεῖρα· εἰ δὲ ἴσοι εἰσὶν οἱ ἐμπερῶτοι τοῖς ὀπδοεν, εἰς πεδιάδας δραμεῖται χαλῶς· καὶ εἰ λεία ταῦτα, χαλόν· καὶ εἰ τῷ μεγέθει τῶ σώματι ἢ θήλη περσική) ἀρρῆνι.

Ἐν ποίῳ χρένῳ ἔξιναι ἐπὶ θήρας.

Χρῆ τὸν κύνα ὅπῃ τὸ κυνήγιον σιωπῶς ἔξέρχεται· εἰ γὰρ ἐπιμῆοιε χρένον πνὰ, θωθεῖς γίνον).

Ὅπ δὲ ἐδίξεν τὸ κύνας ἀνθρώποις συσκοιτάζει.

Κύνας μετὰ ἀνθρώπων κοιμᾶσθαι χαλόν· περσῆς γὰρ ἐκ τέτε γίνονται, καὶ φιλάνθρωποι, καὶ εὐκόλως χαλουῦνται.

Εἰς πυρετὸν κυνός.

Κύνα πυρετῶντα ἄπως γνώσῃ· τὰ ὅσα κλίνει συγνάζει τὸ πρῶτον, ἔ καθάδει· ἀφαίρει οὐκ αἷμα ἧς ὅτων·
εἶτα

melioris. in libram catulos imponito, & gravio-
rem eligito. Quos autem tute retinere volueris, fac
sis ab ipsa matre alantur, & non ab altera quavis. lac
namque maternum est utilissimum.

De electione canum.

Ex canibus jam prognatis eligendi venient præ cæ-
teris, qui forma leones, pardos ac lupos referunt, au-
res habent magnas & molles, ut etiam præ magnitu-
dine ac mollicie inclinentur. at si rectæ fuerint au-
res & non parvæ, non erit canis malus: sed si rectæ
ac duræ, non generosum arguent. Collum crassum.
pectus & humeri lati & non constricti, sed soluti à
sefe invicem. Caudæ longe & tenues. Crura po-
steriora prioribus altiora. Ita enim facile sal-
tus acclives ac arduos superat: si vero æqualia fue-
rint, velociter curret in planicie: sintque crura po-
tius vara quam vacia; & femella magnitudine corpo-
ris conferatur masculo.

Quo tempore educendi sint canes in venatum.

Utile est, adeoque necessarium subinde in venatio-
nem educi canes. Nam si ab ea aliquandiu abfuerint,
pigriores tardioresque evadunt.

Quod utile sit assuescere canem ut cum homine dormiat.

Canes cum homine dormire, bonum est. inde e-
nim mansueti evadunt, ac amare homines impendio
occipiunt; adhæc faciliter vocantur.

Ad febrem canis.

Febri laborare canem his signis deprehendes. Au-
res demittit: tristitiam præ se fert vultu, nec dor-
mit. igitur ex auribus sanguinem detrahes. de-
inde

εἶτα ἐλαίῳ ῥοδίῳ ἔγλ. β' μῖ οἶνῳ ἀρεψήσας, ἐσχ-
μάσσον αὐτὸν τρίτον τῆς ἡμέρας, ἢ ῥοδίον μετὰ δύο
ὡῶν μίξον, καὶ ἔπος ἐσχμάσσει.

Εἰς καυμαπιδέντα, ἢ κοπωθέντα:

Κύων ἐὰν καυμαπιδῆ, ἔπος θεραπεύσεις. λάπαθον
τινὸ βοπάνῳ τείφας χαλῶς, καὶ λειώσας ὡς δύο,
βέτυρον, καὶ οἶνον σκελικόν, ξυσθὸν ἄ. μίξας μῖ πέπε-
ρεως κοινῆ, ὅς αὐτῷ πίνειν. εἰ δὲ πάνυ καυματέ-
μῶθ' ἔλθῃ ἀπὸ τῆς θήρας, φέσκαρ μῖ γλίχωνθ'
συμμίξας, ῥάνε εἰς τὸ σῶμα αὐτῷ. φέσκα δὲ ὄσιν,
ὄξθ' καὶ ὕδωρ θερμὸν, καὶ ὡς δύο. ἐπίχε δὲ μετὰ
ἐλαίῳ ῥοδίῳ.

Εἰς κύνα λυπήσονται ἀεὶ γνωστῶς.

Κύνα λυπήσονται ἔπος γνώση. ἀεθόν μῖ ἴσαται
ἀπομεμωραμίδθ', καὶ δοκιμάζει τὸ δάκνην τὸν ἄν-
θρωπον, καὶ δυσήκοός ὄσιν, ἐσὼς ὡς μηδὲ γνῶ κἄν
τὸς ἰδίως δεσπότης. τῆτο οὐδ' ὅταν γνῶς, ὅς αὐ-
τῷ τοιοῦτον ποτόν. ῥοδίῳ ἀγείας τὰς ῥίζας, τείφον
καὶ λειώσον δρόντως, καὶ μίξον ὕδωρ πηγαῖον ὀλίγον, καὶ
εἰ ὀδονίκα διηθήσας, τῷ κυνὶ ὅς πίνειν, καὶ γνώση τὸν
λυσῶντα.

Ἄλλο.

Ἐν τῷ κῆτω μέρει τῆς γλώσσης αὐτῷ, δεσμοῖς
πρὸς κατέχεται. γίνεται δὲ εἶδος εἰς ἐκτύπωμα σκώ-
ληκος, ὁμοίον νάρῳ λάκῳ, πεινῆ οὐδ' αὐξήση καὶ
λάβῃ πάντα τὸν λαιμὸν τῷ κυνός, ἀπόκοπον ἐκ τῆς
γλώσσης αὐτῷ, καὶ θεραπεύσεις * μόνον ἐπιτηδείως.

Προφυλακτικόν, ἵνα μὴ λυσήσῃ.

Λαβῶν ἀγειοσυκῆν, κόπον καὶ μῖ ἀξυβζία παλαιῶ,
ὅς φαγεῖν τῷ κυνὶ ἢ κισθὸν ἔψησον, καὶ ὅταν εἰς τεῖα
μέρη ἔλθῃ, ὅς αὐτῷ ἀεθὶ φαγεῖν, ἐν ἡμέρᾳ ἡλίῳ.
Ἄλλο.

C Y N O S O P H I U M. 183

inde olei rosacei uncias duas cum vino decoquens' ter interdiu infundes, aut rosaceum cum duobus ovis permisce, atque infunde.

Ad calores nimios, ac dolores canum.

Quum calore nimio canis premitur, hanc medicinam facito. Rumicem herbam pulchre maceratam ac tritam cum duobus ovis & butyro, atque vini Siculi uno sextario admixto, una cum pipere communi, da illi bibere. Si vero æstu accensus venatu redierit, * fuscam pulegio commixtam ori ejus infunde. est vero fusca acetum, & aqua calida & ova duo. infundes autem cum oleo rosaceo.

Canem rabidum cognoscendi curandi ac præservandi ratio.

Canem rabidum, ita certo cognosces. Primum subsistit dementatus prorsus ac furore percitus, ac contendit mordere hominem, neque facile audit; adeo ut nec dominos cognoscat suos. Igitur hoc quando vides, præbe illi hanc potionem. Rosæ agrestis radices contundito ac terito bene, & misce contusis parum aquæ fontanæ, deinde per linteum colato, ac ut bibat canis, dato.

Aliud.

Atque canem rabie percitum cognosces sic. in inferiore parte, nodis qua lingua tenacibus hæret, accrescit lues vermiformis nervo candido non absimilis. priusquam autem augeatur, totumque occupet guttur canis, rescindito, & curabis sola apta diæta.

Præservativum.

Accipe ficum agrestem, quam comminutam una cum adipe suillo veteri, vorandam cani præbeto. aut hederam ad tertias usque decoctam, bene mane cani dato in die solis.

N 4

Aliud.

Ἄλλο.

Ορνίθων ἀφόδδμα, κ' ὄνε αἰδίδιον, μετὰ οἴτε ἐνώ-
δος φαγεῖν.

Ἄλλο.

Βοτάνω χαλιδωνίαν μὲν ἀξυγίε κόψας, δὸς μετὰ
ἄρτε φαγεῖν.

Εἰς δακρύνοντα κ' φλεγμαίνοντα τὸ ὄφθαλμὸς.

Πρῶτον τὸ ὄφθαλμὸς αὐτὸ κρπίντλησον ὕδατι
θερμῷ, κ' οἴνω ἐψήθησον ῥόδα, οἰνάνθια, κ' μύρε,
φύλλα ἔπειτα ἔλαιον, κ' λάκον ὡς μίξας, ὅπως τοῖς
ὄφθαλμοῖς κ' ἐποσυφει μὲν τὸ δάκρυον τὴν δὲ
φλεγμονὴν ἀποκρέσῃ.

Εἰς λούκωμα ὄφθαλμῷ παλαιόν.

Ἐὰν λάκωδῃ ὁ ὄφθαλμὸς τὸ κύνος, δευτῆρι εἴ-
τως χολῆς ταυρείας γράμμ. ε'. ὑδρανθε χαλκῷ μέ-
λιτθ' ἕγ. θ'. κρέκκ' ἕγ. γ'. ὅμω λειώσας τὸν κύνα
ὀπίχεισον.

Εἰς πῆδος ὄφθαλμῷ.

Κύων, ἐὰν τὸ ὄφθαλμὸς πῆδη, ἀφόδδμα ὄρνε-
δος ὀπίδες μετὰ ὄξυς.

Εἰς ἦλας τὸ ἐν ἔρανίσκω τὸ κύνος.

Ἐὰν ἐν τῷ ἔρανίσκω αὐτὸ ἦλοι γρόων. ἀιμμωνια-
κῷ τὸ ἀρκούϊ κικίδος σφαιεῖα τετὰ ὄξυς κέρ. α'.
χάρτον κεκαυθῆν, λειώσον, πάντα σύμμιξον, εἴθ' εἴ-
τως διάχειε τὸν ἔρανίσκον, κ' δευτερεύσεις.

Εἰς ὀστῶν πηχθὲν ἐν τῷ σώματι αὐτῷ.

Κύων ἐὰν ὀστέον ἔχη εἰς τὸν φάρυγγα πεπηγός, ἐ-
λαμον ἕσχει εἰς αὐτόν, κ' πύλωσον ὑποκάτω. εἰ δὲ
πυρρῶσα.

Aliud.

Gallarum fimum, & asini testiculum, cum vino fragranti, ut comedat dato.

Aliud.

Herbam chelidonium cum adipe fuillo minutatim concisam, in pane exhibeto.

Ad lippientes & inflammatos canis oculos.

Primum oculos ejus foveto aqua calida, & vino, in quo decoctæ sunt rosæ, fructus labruscæ vitis & vel auriculam muris, myrti folia, deinde oleum & ovi albumen commiscens imposito oculis & lacrymas quidem restringet, inflammationem vero repercutiet.

Ad albuginem oculi veterem.

Si oculus canis albescere ceperit, sic curato. Taurini fellis drachmas duas, fucci fœniculi, mellis, singulorum uncias novem, croci uncias tres: his, ubi probe contriveris; oculos inungito.

Ad dolores oculorum.

Si oculos canis doluerit, fimum gallinarum una cum aceto imposito.

Ad clavos in palato canis succrescentes.

Si in canis palato clavi excreverint, ammoniaci, quod fuerit satis, gallæ globulos tres aceti cyathum unum, chartam combustam tritamque misceto, deinde palatum inungito & curabis.

Ad os infixum viētui canino.

Canis si forte os in summa gula hæserit, oleum infundito, & inferiora colli constringito. Quod si autem

ᾠρασαλῶσαι μὴ δυνηθῆς, ἀνοιξον τὸ σῶμα αὐτῆ καὶ χλιαρὸν ὕδωρ κατάχει ὅτι βραχύ.

Εἰ βδέλας καταπίη κύων.

Κόρεις αὐτὸν ὑποκρίανισον, καὶ ἰᾶται ᾠραχεῖμα.

Ἄλλο.

Πίτυρον ἐν κειθῆς, καὶ ἔλαιον καθαρὸν λίτρ. ἀ. ἐφήσας καὶ διηθήσας, καὶ μέλιτι καθαρῷ γράμμ. ἀ. συμμίξας ἀπὸ τέτων τὸν κύνα ἐσχμαπζε.

Ἄλλο.

Εφήματος καὶ τραχανάνθης ὑποβεβρεγμένης, καὶ πησάνης χιλῶ, καὶ ἔλαιον, καὶ μέλιτος, ὁμοῦ μίξας καὶ κρέκον ὡς ἐσχμαπζε τὸν κύνα.

Εἰς κύνα ἀνορεκτιῶτα.

Εὰν ἀνορεκτῆ κύων, κόωρον ἀνδρωπῶν δίδε φαγεῖν αὐτῷ καὶ φέσκαν μεία γλίχων^Θ συμμίξας τὰς ρίνας αὐτῆ ἀπάντησον, καὶ τὸ σῶμα, καὶ πῶ τεσφῶ μίμυγμῆλυ μετὰ κύμινον γάρος ἢ ἐμπεροθεν αὐτῆ ἐφήσας τέρπεται γὰρ τῆ ὀσμῇ αὐτῆ, δὲς αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ πατρός σίτε, ἕως ἂν αὐτὸν ἐμπλήσης.

Εἰς μάλιν κυνός.

Εὰν κύων ὑπὸ μάλεως κατέχηται, θνησιμαῖς ζῶν, ἴππων, ἢ πνὸς ἑτέρου, πῶ χαλκιδύλυ χαλιδονίαν λαβῶν, καὶ λειοτειθήσας μῦ γάλακτος αἰγίον, δὲς αὐτῷ πινειν, καὶ σφειχῆστε τὸ νοσήματος.

Εἰς φλεγμονὴν γαστρός, ἢ ἐμπνιδμάτωσιν.

Βραχὺ ὄξ^Θ ὀπιθὸς αὐτῷ, καὶ παραχεῖμα παύσει ὀδύλυ.

Εἰς

autem remove non poteris, distendito os ejus, & aquam tepidam paulatim instillato.

Si sanguisugam inter bibendum deglutiaverit canis.

Cimicibus succensis fumum excitato, quem in se canis recipiat, & extemplo sanabitur.

Aliud.

Ptisanae & olei puri libram unam coquito & colato: denique mellis puri scrupulum unum misceto, atque de his cani infundito.

Aliud.

Sapam & tragacantham madefactam, & succum ptisanae, & oleum & mel & vitellum ovi simul misceto, atque cani infundito.

Ad canem nauseantem.

Si nauseat canis, cibumque omnem fastidit, excrementum humanum ei exhibebis. fusca cum pulegio mixta nares ac os perlues, atque pabulo cymium miscebis. garum praesente cane decoques. delectatur namque ejus odore. praebeto cani de omni frumentorum genere, donec ad saturitatem expleas.

Ad tussim canis.

Canis si tussi laboret, accipe morticinium animalis, ut equi, aut cujusvis etiam id genus, & quam chelidonium dicunt, terito una cum lacte caprino, ac cani ut bibat dato, atque brevi morbo suo liberabitur.

Ad inflammationem ventris aut inflationem.

Parum aceti illi exhibeto, & extemplo dolorem sistes.

Ad

Εἰς κύνα ἐρωῦτα αἷμα.

Εὰν κύων αἷμα ἐρήσῃ, λίτρας τρεῖς φακῆς * ὑ-
μῖα πρεσβύτιω μϛ γάλακτος ἀφέσον, κὶ κοειάνη τὸν
χυλόν κὶ πεπέρεως κόκκους κέ. κὶ ἐλαίου κοινῶ ζεσίου
ἔν, κὶ ἄλλω πρεσβύτιω ὑμῖα φακῆς μϛ γάλακτος ἀφέ-
ψον, κὶ ἔλαιον ἕγλ. β'. κὶ εἰς ἔν σιμιμύζας, τὸν κύνα
ἐγχεμάπζε.

Εἰς δυσθείαν.

Ἄρτον μϛ γάλακτος αἰγεία βεβρεγυμένον δις τῆς ἡμέ-
ρας δὸς φαγεῖν.

Εἰς ραγίσαν φλέβα.

Εὰν κυνὸς φλέβῃ ραγῆ, ἀράχην, γναφάλαν, μετὰ
δύο μυῶν χαῖσας, κὶ λειώσας, ἀπὸ τέντων ἐπίδες τῆ
κυνὸς, κὶ πάλιν ἡ γναφάλας κεχαιμμένη τὸν σπυδὸν κατ'
ἰδίαν ἐπίδες τῆ φλεβί, κὶ σίδηρον θερμάναι, εἰς τὸν
τόπον κατὰδισσον ὅθεν ῥεεὶ τὸ αἷμα, κὶ παύσεις.

Εὰν τὰ ἰσθία ὀδυῖται.

Λίδον μυελίτιω, ἐν ὄσρακῳ πυρώσας, κὶ χαῖσας
ἀναλαβῶ, κὶ ἔρον ἀνθρώπου ἐπίχειε κατ' αὐτὸν, κὶ
πρεσβύτιω πάλιν, κὶ μετὰ τὸ χαῖσαι διασῶς, οἶνον κὶ
ἄλμυρ μίξας, μετὰ πηρῶ ἀλειψε, κὶ λαβὼν * κερθισσον,
κὶ ἀφύδαμα ὄρνιδος μετὰ φύσκας δίδε.

Εἰς τὸν πονοῦντα τὸν δάκτυλον ἤτοι τὴν ἔδραν.

Κύων εἰς τὸν δάκτυλον βλάβη, σκέπασσον αὐ-
τὸν, κὶ σκερῶδου σκελίδια δύο, ἀποσείσας δρόντως
κὶ λειώσας, εἰς ἔν μίξον μετὰ ἐλαίου, κὶ ἐν τῷ δακτύ-
λῳ αὐτῷ λειώσον, κὶ ποιήσον ὀμτῶ ἐγχεμαπσομὸν τοῦ-
τον.

Ad sanguineum mictum.

Si minxerit sanguinem canis, lentem eum primum in lacte coques, & coriandri succum, & piperis grana xxv. & olei communis sextariolum unum, & aliam heminam lentis cum lacte coque & olei unciis duabus; atque in unum redige; quibus deinde canem perungito.

Ad urinæ difficultatem.

Panem lacte caprino madidum, interdiu ut edat, bis dato.

Ad venam ruptam.

Vena canis si forte rumpatur, telam aranearum, tomentum, una cum duobus muribus adures ac teres, unde deinde cani impones. Rursus tomenti combusti cinerem seorsim venæ imponito, & candenti ferro locum, unde sanguis fluit, adurito & fluxum fistes.

Si ischiade laboret.

Myeliten lapidem in testa accendito ac comburito, candentem lotio hominis restinguito, & iterum adurito; & post alteram exustionem vinum & acetum misce, ac penna inungito, & accipe craterem, quo sterfus gallinæ cum fusca des.

Ad dolores coronæ, seu sedis.

Canis si quando sedem læserit, fac sis diligenti cum cura habeas, ac tegas, & allii spicas duas, quod potes, purgans ac terens, misce oleo, atque sedem inungito; deinde præparato in hunc modum infusionem.

τον πεπύρεως κόκκους κ'. σαφνίων κόκκους γ'. βυ-
πύρε κέρ. α. ὁμῶ μίξας κὶ πυρώσας σίδηρον μετ'
αὐτῶ θέρμανον τὰ περιεχθέντα εἶδη, κὶ ὕτως τὸν
κύνα ἐσχμάττει.

Εἰς πλωχάνατα εἰ παχυῶσαι θέλης.

Τῆ πρώτη ἡμέρα, ἄρτον αὐτῷ μετὰ γάλακτος δί-
δου, ὅσον ἐδίην εἶωθεν· ἔπειτα ταῖς ἄλλαις ἡμέραις,
ὑφειλε μὴ τῆ ἄρτι χτ' ἡμέρῃ, πλεόναζε ἢ τὸ γάλα
μετὰ ἢ ἕξ ἡμέρας, δίδου αὐτῷ γάλα μόνον, κὶ ἐν
τῷ δείπνῳ, δίδου ὀλίγον· κὶ πάλιν εἰάν θέλης αὐ-
τὸν τῆ γάλακτος ἀποσῆναι, χτ' ἡμέρῃ ὑφαίρει τῆ γά-
λακτος, κὶ προσίδει ἄρτον· ταύτας ἢ τὰς ἡμέρας ἔ-
χρη τὸ σωσίον λυθῶσαι αὐτὸν ἐν τῆ δεσμῶ ἐν αἷς
γαλακτίξει· μετὰ ἢ τὸ ἐπαρθῶσαι αὐτὸν ἐν τῆ γά-
λακτος, καθ' ἡμέραν οἷς τὴν γυμνάσιον ἀπαγε.

Ἄλλο.

Κύνα εἰάν θρέψαι θέλης, βρώμον φείξαι, μετὰ
ταῦτα, ἀπάγων εἰς μύλωνα ἄλεθε· κὶ ὀπνίκα βύλαι
θρέψαι αὐτὸν, βάλε ἐν τῇ κρηκῆβη ὕδωρ, κὶ ὅτε
ζέσῃ, ὀπίβαλε ἄλλοθεν ἀρκουῦτα ἐν τῆς βρώμῃ ὅσον
δύνασαι κορέσαι τὸν κύνα· κὶ σέαρ ἢ μετ' αὐτῆ
μίξον, κὶ μετὰ τὸ ψυχραθῶσαι, ἄρες φαγεῖν·
τῆτο ἢ πῖει, ἕως ἡμέρας ἐ, ἢ ἕξ· κὶ γνώσῃ ὅπως
τεσφῆσε·

Κύνα μετὰ λιμὸν εἰ κορέσαι θέλης.

Φάβατος λάκκῳ τὴν α. ἐλαίε ζέσιν α. ἀξέγγιν ἀ-
λιστὸν τὸ ἴσον, κὶ ἐπὶ τεισὶν ἡμέραις, νῆσει τῷ
κυνὶ δίδου καθ' ὡραν καθ' ἡμῆρας εἰδισαί αὐτῷ ἐδίην.
Κωίας μικρὰς εἰ βύλη θρέψαι, εἰ γάλα μὴ ἔχῃς,
πνύμονα βοῶς κρηῶσον, κὶ τῆτων τέρεαν ποίει, κὶ ὅπῃ
παῦσε τὴν βρώσιν αὐτῆ.

Κύων

tionem. Piperis grana xx. baccas lauri tres butyrî cyathum unum; simul misce atque has dictas species candenti ferro calefac, & sic canem infundito.

Si macilentum pinguem efficere voles.

Panem una cum lacte tantum primo die dato, quantum vorare ante consuevit. sequentibus vero diebus partem panis adime, ut lac superet. post sex vero dies solo lacte pasce, ac vesperi modice alito. Rursus si voles à lacte canem abducere, partem lactis subtrahe, ac in ejus locum panis succedat. Toto autem eo tempore, quo lacte faginatur vincula ei adimenda omnino non sunt: contra, ut subtrahi cœptum est, in singulos dies cursu erit exercendus.

Aliud.

Canem si alere voles, avenam primum flammis torreto: deinde in mola frangito: postremo quotiescumque vis pascere eum, aquam in ollam infunde, ac igni admota ebulliat; tum farinæ quantum sat erit, ac canis poterit absumere, injicito, hisque adipem commisceto: postquam autem refrigerint hæc, in cibum dabis. hoc vero facies in quintum usque diem, aut sextum; atque re ipsa cognosces, ipsum fieri pinguiorem.

Canem si saturare velis post famem.

Fabalis albi sextarium unum, olei itidem unum, suilli adipis saliti totidem; coquito & triduum cani jejuno dato, eadem hora, qua ali consuevit. Canes parvos alere si voles, neque lac habeas, pulmonem bovis adurito ac in cinerem redigito, quem deinde pabulo inspergas.

Κύων εἰν φλεγμονῶν γῆ καὶ πόδα τῶ σώματος.

Εἰν φλεγμονῶν ἔχη εἰς τὰς ὀφθαλμούς, ἢ εἰς τὰς πόδας, καὶ μάστιγα εἰν λάβη, μὴ νομίσης τῆτο ἔλκος εἶν. Θεραπεύσεις δ' ἕτως· κήρα μέρες ἕν· μελίτος ἀπικῆ μέρη δύο, ἐλαίη κοινῆ μέρθ ἕν· εἰς ἕν ταῦτα πάντα συμμίξας, ἀφέψησον, καὶ ἀπόχειε τὸν κύνα ἐπὶ ἡμέρας ὀκτώ, καὶ δὸς αὐτῷ ὑγρὴν ὑδρῶν καὶ δάφνυ γυλόν.

Κύων εἰ παρ' ἑτέρου κυνὸς δηχθῆ.

Ὅσῃν ἐλάφῃ καμῶσον, καὶ μίξον μετὰ ἐλαίη, καὶ λείωσον ὁμῶς, καὶ ὡς κηρωτὸν ποιήσας, θεραπεύσεις τῆτην.

Κύων ἢ δηχθῆ εἰ πληγῆ ὑπό πνθ.

Κρέας μῆσ ἀποδῆ τῆ σιδήρεα τῆ πληγῆ ἐπίθετε, καὶ θεραπεύσεις.

Κύων εἰ ᾤδῃ λυπῶντες κυνὸς δηχθῆ.

Φύλλα πιγάνη ἐπίθετε τῷ τόπῳ μετὰ πίσης καὶ ὄξος· καὶ ἰαθήσεται.

Εἰν μύωψ δηχθῆ κύνα.

Καύσον ἀγειοπήγανον καὶ ὑποκρίπνιζε αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπε δηχθῆ, καὶ χεῖε μετὰ ὄξος.

Εἰς τὸ θεραπεύειν ἐλμῶ.

Λιδόσερον μῆσ ἀφρῆ ἀγείη καμῶσαι, τείφον, καὶ μέλι καὶ ὄξθ, ὁμῶς σὺν αὐτοῖς μίξας, τὴν αὐτῶ ἀναλείψων τείβε ἕως ἑ θεραπεύσεις.

Εἰν

Si canis inflammatione toto corpore laboret.

Si inflammatione laboret canis, aut oculorum aut pedum, & maxime si læsus sit quoquo modo, noli putare esse ulcus. Curabis vero sic: ceræ partem unam, duas mellis Attici & olei communis partem misce ac coque. deinde canem toto octiduo inunge. interea temporis pabulo humido, ceu succo pascendus erit.

Si canis ab altero morsus sit.

Os cervi adurito, miscetoque oleo, ac terito simul, ut cerotum facias, quo deinde curabis morsum.

Canis si morsus sit, aut vapularit ab aliquo.

Carnes cum cinere ferri plagæ impone, ac sanabis.

Si canis à rabido morsus sit.

Folia rutæ impone loco, una cum pice & aceto, & curabitur.

Si canem asilus momorderit.

Silvestrem rutam, seu inguinalem, incendito, ac locum, quem tabanus morfu impetivit, fumo lenito, & aceto inungito.

Ad curandam exulcerationem, seu cicatricem.

Lythargyrium cum spuma nitri ubi combufferis, terito; hisque admisce mel & acetum; quibus deinde exulcerationem tamdiu inunges donec coeat.

Εάν πληγῆ, καὶ μὴ γνῶς ὅτι ὀδυνᾶται.

Πρὸς ἥλιον αὐτὸν σῆσον, καὶ ἔνθα ὀδυνᾶται, ἐκεί
αἱ μύαι χωρεῖσι, ἕως τὴν ὀδυνίω εὐρήσεις· αὐτὸν δὲ
τὸν τύπον θερμῶ ὕδατι κατακλύσεις, καὶ κειθάειν θερ-
μάνας, καὶ ἀφρόδωμα βόειον, καὶ φέσχον μίξας, ἕως
τῆς τύπῃ ὀπίπαστε.

Εἰς ψάρα.

Ψιμίθην καὶ ριπίνω, καὶ σέαρ βόειον, καὶ βέτυρον ἄνω
μίξας, ἔψασον, καὶ ἕως τὸν κύνα κητάχειε.

Ἄλλο.

Λαβὼν σέαρ κύνειον, ἢ ἔγχυς, βάλε αὐτὸ ἐν χύτρῃ
αμνῆ, καὶ ἀνάλυσον· καὶ ὅταν ἴδῃς ἐκπέμπον πομ-
φόλυγας μικρὰς, ἀφελὼν ἀπὸ τῆς πυρὸς μικρὸν τὴν
χύτραν, βάλε ριπίνω κηδαρῶν τετειμένω ἐφυῶς,
καὶ χύτριν μικρὸν κινῶν, ἵνα μὴ ἀναζέσας τὸ σέαρ, ἐκχυ-
θῆ· ἢ δὲ ριπίνην ἕσω ἴσῃ τῆς σέαρ· εἰ δὲ ἕως λαβῶν
βοτάνην τὴν λεγόμενὴν κυνοχέσσην χλωρῆν, ἥς τὸ ἄν-
θος ὅτι πορφυρῶν, καὶ βαλὼν αὐτὴν ἐν ἰγδίῳ, πεί-
ψον λίαν, καὶ ἐκπαῖσας τὸν ζωμὸν, βάλε ἐν τῇ χύτρῃ
ἐπὶ ζέσῃ, καὶ ἀναμίξας, ἀλειφε τὸν κύνα.

Εἰς ἄφδας.

Κειθάειν λείωρον μὲν ὄξυς, καὶ ἔγχεισον τὸν κύνα,
καὶ ὕστερον κηδαρῶς ἀπόπλωε. βέλπον δὲ, εἰ μὲν ἑλαίῳ
ἀλείψεις.

Εἰς ὄξουχιδάντα.

Λαβὼν κύμινον εἰς τὸ σῶμά σου, καὶ μαωισάμυθον,
τὸν σέλον βάλε εἰς τὸν ὄνυχα αὐτῆ· τῆτο δὲ ποιήσεις
ὅτι δέχα ἡμέρας, καὶ ἀναθήσει ὁ ὄνυξ.

Εἰς

Si vapularis canis nec ubi doleat cognoscere possis.

Adversus solem constitute canem, & in locum læsum muscæ convolabunt, atque sic locum dolentem deprehendes; ipsum vero locum calida fovebis, atque hordei farinam calefactam & permixtam stercore bubulo ac fuscæ; impones.

Ad scabiem.

Cerussam, resinam, sebum bubulum & butyrum lentisco una miscens, coquito, ac sic canem intungito.

Aliud.

Accipe sebum caninum aut erinaceum, & in olla nova liqua, ac ubi videris exiguas bullas emittere, remove paululum ab igne ollam, injice resinam puram, probe tritam, & move, ne inter ebulliendum sebum effundatur. resinæ autem tantum accipiendum, quantum est sevi. deinde accipe herbam, quam dicunt cynocheftam, viridem, cujus flos coactus liquorem ex se emittit; qui deinde in olla ad ignem bulliat; post reliquis admisceatur, quibus tum probe mixtis, canem inunges.

Ad manantia oris ulcera, quæ Græci ἀφθας vocant.

Hordei farinam terito una cum aceto. & unge carnem; post vero mundato diligenter. non obfuerit autem, si oleo unxeris.

Si canis linguas abjiciat.

Cyminum in os accipies mandito mansum deinde in unguem canis conspue: hoc si decem dies feceris, unguis dubio præcul succrescet.

Εἰς ἐκτείναντα κοπίλιω.

Κειράειν ἢ κεχρήματα εἰς ἀργυρον μὲν φλόμῃ καὶ ἐλαίῳ συμμίξαι· ἀλειψόν αὐτό.

Ἄλλο.

Λαβῶν κραιάνῃ κόκκους, κρόκον, ὡς ὄρνιθος θηλείας, σέαρ τὸ ἀρκουῶν, καὶ ἀμφοτέρω τείλας καὶ ἐνάσας, μὲν θείῃς ὀπίθει, καὶ ἐπάλειψε πάλιν ἐπάνω ἀξέβριον.

Εἰς τὸν ἔχοντα κόξαν κύνα.

Κλάδους οἰκδῆποτε δένδρου ἔλπει, ἐπάντλει τὸν κύνα· μὲν ἢ τὴν ἐπάντλησιν μίξαι ἐλαιον παλαιὸν μετὰ ἀξέβριον, τοῦ ὀδυωμένου τύπου κατὰ χεῖρα.

Κύων ἕνα ἀλλάξῃ τὴν τείχα.

Ἄσβεστον καὶ ἀφρόν ἀργύρεν συμμιξόν, καὶ ὅτε γήθηται καθάαρ μέλι, ἐπὶ μύῃα ὅλον ἀλειψε αὐτὸν, καὶ τὴν τείχα ἀλλάξῃ.

Εἰς τὸ ποιῆσαι ταχέως τείχας τὸν κύνα.

Βοτάνῳ γρητὸν κηῶσον, καὶ μετὰ ἀξέβριον ἀρκου μίξαι, τὸν τύπον κατὰ χεῖρα.

Κύνα λακὸν ποιῆσαι μέλανα.

Μελανποτόμιον, καὶ τὸν χυλὸν τῆς κόφου ὡς ὄνη, καὶ αἰγὸς σέαρ, ἀφέψησον ὅμῃ, καὶ μετὰ τέττων, τὸν κύνα τὸν λακὸν χεῖρα ὀπιμῶς μέχει ἢ ἡμέρας· καὶ ὅψῃ ὅπῃ ἀλλάσῃ τὴν τείχα.

Μὴ

Si conuerterit coxam.

Hordei quod est purissimum pinsum; post, coriandri grana, crocum, ovum gallinae, ac sebum quantum est satis, tere ac misce, lana deinde loco dolenti imponito, atque insuper adipe fuillo veteri inungito.

Si poplitem loco moverit.

Ramos cujuscunque etiam arboris coquito, & lava canem: post lotionem vero oleum vetus cum adipe fuillo misce, quibus locum adfectum dolentemque inunxeris.

Canis ut mutet pilos.

Calcem vivam & spumam argenti misce, & quando instar mellis coaluerint, totum mensem fac canem inungas & pilos mutabit.

Ut pili celeriter succrescant.

Herbam generum adurito, deinde adipe fuillo, quantum sufficit, miscero: his quod jam reliquum est locum inungito.

Canem candidum ut nigrum facias.

Atramentum metallicum, & succum stercoris asinini, & sebum caprinum simul coque, atque his canem candidum diligenter inunge decem totos dies, atque dimittas; quia certo colorem mutabit.

Μὴ φυγῆν κύνα ὅπως δῆποτε.

Τὴν ἕρῶν αὐτῷ μέτρησον κλάμω, καὶ χτὶ τὸ μέ-
θρον τῆς ὄρεως τὸν κλάμον κόψον. ἐναπόδον, καὶ σέγην
ἰσπόδες, καὶ ἑδέποτε ὁ κύων τῆς σέγης τῆς σῆς ἰσο-
χρησῆται ἢ ἐν τῇ χειρὶ σε τὴν ἕρῶν λαβὼν, τὰς πεί-
χας ἀπόσπασον, καὶ τὰς ὑποπιπύσας εἰς τὸν κλάμον
βάλε, καὶ ἑδέποτε ἀποφύγη.

Κύνα εἰ δέλης ὄρεως μίαν ὄρεων μὴ δεσμοῖν.

Ἐλαιον λαβὼν ἐν τῇ χειρὶ σε, τὰς μαχαίρας αὐτῷ
ἄλειψον, καὶ τὸ σιώλον εἰ δεσμοῖται ἐν αὐτῇ τῇ ἡ-
μέρᾳ· τὸ ποίησον ὅταν ἀγροῦσῃς κύνα ἀπὸ πινυθ.

Ἐάν δέλης ἐκτρώται.

Κολλέεια ἀπὸ ἀποδῶ ποιήσας, εἰς τὸ αἰδοῖον αὐτῷ
ἐπίδες, καὶ ὕδαρ καὶ ἔψιμα καὶ γῆν λευώσας, καὶ συμ-
μίξας, ἀπὸ τούτου τὸν κύνα ἐσχματίζε.

Εἰς κύνα ἐπιγράμνον εἰς τοκετὸν ἐκτρώσαι δέλης.

Σπέρμα ἴων ἀφέψησον, καὶ ἀπὸ τοῦ ὕδατος, ἔνθα
ἀφέψηται ἄρον, καὶ τὴν κυνὴν δὸς πίνειν, καὶ μὴ ἐκ-
τρώσει.

Εἰ κύνα ἀπὸ τοκετῶ ἐκιδάραται δέλης.

Πρασα μὲ γλίχωνος ἀφέψησας, τὴν ζωμῶν ἐσχ-
ματίζε τὸν κύνα.

Εἰ κύνα δέλης συλλαβεῖν.

Ζυμῆς μίρθον νήσει φαγεῖν ἐπίδθ' αὐτῷ.

Ἄλλα.

Ne quoquam canis aufugiat.

Caudam ejus calamo metire, & pro eo ac cauda fuerit longa, calamum præcidito, ac parum caudæ ejus pilorumque calamo indito, quem deinde sub tectum abscondes, & nusquam tecto tuo excedet canis. aut manuprehendens caudam, evelles pilos, quos evulsos calamo immites; neque quoquam canis aufugiet.

Si velis ne una hora canis currat.

Accipe manu oleum & axillas canis inunge, & prorsus eo die non curret. hoc vero tum potissimum feceris, si forte in animo habeas ab aliquo mercari canem.

Si velis abortire canem.

Collyrium ex cinere facito, ac in vulvam canis indito, & aquam & sapam, seu passum & terram tritam commisceto, atque de his infundito cani.

Si canem accelerantem partum abortire voles.

Semen violarum coquito in ea aqua, in qua aurum est decoctum, unde canis post bibat, atque abortum faciet.

Si canem à partu purgare voles.

Marrubium cum pulegio decoquito, decoctione purgabis canem.

Si voles canem concipere.

Fermenti nonnihil in pabulum dabis, idque jejuna quidem.

200 ΚΥΝΟΣΟΦΙΟΝ.

Ἄλλο.

Εἰς τὸ αἰδοῖον αὐτῷ ἀλῶς κόκκους τείλας πέμφον.

Εἰάν θέλης μὲν τὴν σύλληψιν δερμασίαν παῦσαι.

Κόνιν ψιλῶ ἐπίδου αὐτῷ νόσει· εἰ δὲ μὴ θέλης, καὶ ἀκυσαν αὐτῷ πρόσφερε.

Κύνα ὀχραδύσαντα εἰάν θέλης ἀνακτῆσαι.

Λαβὼν ἀρκάδον σφαίρας δύο, πιζάνη, φύλλο, πεπύρεως κόκκους ἑξήκοντα, κρόκον βραχυῶ, λειώσαις καὶ ἐνώσαις, καὶ μικρὸν ἀκρατον ὀπιχέας, μὲν ὕδατος θερμῆς ὁδοῦ φαγεῖν.

Εἰάν βασκανθῆ.

Φέταν μὲν γλίγων συμμύξαι ὅπῃ ταῖς ῥίσι πρόσάντλει, καὶ τείλας ἰππείας, ἐκ τῆς ὀπιδίων πεδῶν χαῦσαις ἀτμισσον αὐτὸν ἐκ τέτων, μετὰ σαγίς σκεπάσαις, ἔσχειε ἢ ἰδρώσει.

Εἰς λυπήσαντα αἰδίς.

Κύων εἰάν λυπήσῃ, μετὰ ἐπιτηδειότητος αὐτῷ ἔκβαλε κῆται καὶ ἰσοκράτω πῆς γλώττης.

Εἰς ψώραν αἰδίς.

Οξείδι μετὰ σαρκοφάγῃ καὶ βετύρῃ βράσαις, ἀλειψον τὸν κύνα, καὶ ὑγιαίνει.

Τ Ε Λ Ο Σ

Aliud.

In vulvam canis falis aliquot grana inde.

Si cupias liberari canem caliditate à conceptu.

Tenuem pulverem jejunæ dabis. Si autem no-
lit, nolenti etiam ingeres.

Canem à coitu se reficere voles.

Accipe juniperi baccas duas, folia rutæ, grana pi-
peris xv. croci non ita multum, conteras ac misce-
as, merique paululum infundas; post vero in aqua
calida ut edat, dato.

Si canis ab aliquo est fascinatus.

Fuscam pulegio commiscens naribus infunde. Et
pilis equinis posteriorum pedum incensis, suffumi-
getur, tegumento aliquo coopertus, donec sudorem
emittat.

Ad rabiem.

Si ad rabiem canis redigatur, singulari quadam
industria præcido ea, quæ sub lingua esse, supra
diximus.

Ad scabiem.

Acetum cum sacrophago & butyro coque, &
canem inunge atque sanabitur.

F I N I S.

BOOKS Printed for, and Sold by Charles
Harper at the Flower-de-luce over-against
St. Dunstan's Church in Fleetstreet.

Linguae Romanae Dictionarium Luculentum Novum :
A New Dictionary in five Alphabets ; repre-
senting, 1st. The English Words and Phrases
before the Latin. 2. The Latin Classic before the
English. 3. The Latin Proper Names of Persons,
Countries, &c. 4. The Latin Barbarous. 5. The
Law-Latin. The whole compleated and improved
from the several Works of *Stephen's, Cooper, Gouldman,*
Holyoke, Dr. Littleton ; a large Manuscript in three
Volumes of *Mr. John Milton, &c.* In the use of all
which for greater Exactness, recourse has always
been had to the Authors themselves.

Cele's Dictionary in Octavo, English and Latin, and
Latin and English.

The *Pantheon*, representing the Fabulous Histories
of the Heathen Gods, and most Illustrious Heroes,
in a short, plain, and familiar Method, by way of
Dialogue ; written by *F. Pomey*. For the use of
Schools. The second Edition. Wherein the whole
Translation is Revised and much amended, and the
Work is illustrated and adorned with elegant Copper-
Cuts of the several Deities, &c.

English Examples to *Lily's* Grammar Rules for
Childrens Latin Exercises, with an Explanation to
each Rule. For the use of *Eaton* School.

The

The Life of our Blessed Lord and Saviour Jesus Christ. An Heroic Poem: dedicated to Her most Sacred Majesty, in Ten Books. Attempted by *Samuel Wesley*, M. A. each Book illustrated by necessary Notes, explaining all the more difficult Matters in the whole History: Also a Prefatory Discourse concerning Heroic Poetry. The Second Edition revised by the Author, and improved with the Addition of a Large Map of the *Holy-Land*; and a Table of the Principal Matters; with Sixty Copper-Plates, by the celebrated Hand of *W. Faithorn*. Folio.

The Second and Third Parts of the Works of *Mr. Abraham Cowley*. The Second containing what was written and published by himself in his younger Years, reprinted together: The Sixth Edition. The Third Part containing his Six Books of Plants, *viz.* the First and Second of Herbs, the Third and Fourth of Flowers, the Fifth and Sixth of Trees; now made English by several Hands, with necessary Tables to both Parts, and divers Poems in praise of the Author. Folio.

The Lives of the *Roman Emperors* from *Domitian*, where *Suetonius* ends, to *Constantine the Great*. Containing those of *Nerva* and *Trajan* from *Dion Cassius*: A Translation of the Six Writers of the *Augustean History*. And those of *Dioclesian* and his Associates, from *Eusebius* and others; with the Heads of the Emperors in Copper-Plates; dedicated to His most Sacred M A J E S T Y. In two Volumes. By *John Bernard*, A. M.

Resolves: Divine, Moral, Political. With several New Additions in Prose and Verse. In this Eleventh Edition, References are made to the Poetical Citations heretofore much wanted. By *Owen Felltham* Esquire. Folio. Price 12 s.

The Works of the Famous *Nicholas Machiavel*, Citizen and Secretary of *Florence*. Newly and faithfully translated into English. Folio. Price 15 s.

The

The Whole Duty of Man, according to the Law of Nature, by that Famous Civilian *Sam. Puffendorf*; now made English. *Octavo*. Price 3s. 6d.

Dr. Willis's Practice of Physick, being the whole Works of that Famous Physician, rendred into English; second Edition, with Forty Copper-Plates. *Folio*.

The Historical and Miscellaneous Tracts of the Reverend and Learned *Peter Heylin*, D. D. now collected into one Volume. And an Account of the Life of the Author, never before published. *Folio*.

The Religion of Protestants, a Safe way to Salvation; with a Discourse of the Apostolical Institution of Episcopacy. By *W. Chillingworth*, M. A. To which in this Edition, is added his Letter, shewing the Reason why he left Popery. *Folio*.

The History of Queen *Elizabeth*, by *W. Cambden*, King at Arms. Fourth Edition. *Folio*.

An Impartial Collection of the great Affairs of State, from the beginning of the *Scotch* Rebellion in the Year 1639. to the Murder of King *Charles* the First. *Folio*. In two Volumes. By *Dr. Nalson*.

Dugdale's Monasticon Anglicanum. *Folio*. In three Volumes.

The History of King *Edward II.* King of *England*, and Lord of *Ireland*. *Folio*.

Dr. Willis's Practice of Physick. *Octavo*. With his Treatise of the Plague. Price 7s.

Bishop *Usher's* Power of the Prince, and the Obedience required of the Subject, with a large Preface, by Bishop *Sanderfon*. *Octavo*.

Animadversions on a Book Entitled, *the Theory of the Earth*. By *Herbert* Lord Bishop of *Hereford*.

A Treatise of Moral and Intellectual Virtues, where in their Nature is fully explained, and their Usefulness proved. By *J. Hartcliff*, B. D. Price 4s.

Contemplations Moral and Divinie, in two Parts. By *Sir Matthew Hale*, Knight, late Chief Justice of the King's-Bench. *Octavo*. Price 5s. A

A Voyage to *Suratt*, in the Year 1689. giving a large Account of that City, and its Inhabitants, and of the *English Factory* there: Likewise a Description of *Madera*, *St. Jago*, *Annobon*, *Cabenda*, and *Malemba* (on the Coast of *Africa*) *St. Helena*, *Johanna*, *Bombay*, the City of *Muscatt*, and its Inhabitants in *Arabia Felix*, *Mocha*, and other Maritim Towns on the *Red-Sea*, the *Cape of good Hope*, and the Island of *Ascension*. By *J. Ovington*, M. A. Chaplain to His Majesty. Octavo. Price 6 s.

A plain Method of Christian Devotion; laid down in Discourses, Meditations, and Prayers, fitted to the various Occasions of a Religious Life: Translated and Revised from the *French* of *Monsieur Jurieu*, the two and twentieth Edition, with a Preface. By *W. Fleetwood*, Chaplain in ordinary to his Majesty. Price 2 s. 6. d.

LAW-BOOKS.

THE Reports of *Sir Peyton Ventris*, Knight, late one of the Justices of the *Common-Pleas*, in two Parts. The first containing select Cases adjudged in the *King's-Bench*, in the Reign of *King Charles II.* The Second Part, containing Choice Cases, adjudged in the *Common-Pleas*, in the Reign of *King Charles II.* and *King James II.* and in the three first Years of his now Majesty *King William* and the late *Queen Mary*, while he was a Judge in the said Court, with the Pleadings to the same: with the Allowance and Approbation of the Lord-Keeper and all the Judges. Two Volumes. Folio. Price 1 l. 10 s.

The Second Part of Modern Reports, being a Collection of several special Cases, most of them adjudged in the Court of *Common-Pleas* in the 26, 27, 28, 29, and 30 Years of the Reign of *King Charles II.* when

When Sir *Francis North* was Chief Justice of the said Court: to which are added several select Cases in the Courts of *Chancery*, *King's-Bench*, and *Exchequer*; carefully collected by a Learned Hand. Printed 1698. Price 12. s.

The Lord *Coke's* Reports in English. Folio.

Judge *Crook's* Reports, in three Volumes, the third Edition, with References to all the late Reports.

The Lord *Coke's* Commentary on *Littleton*. Folio.

— His Commentary on *Magna Charta*. Folio.

— His Pleas of the Crown, or the Third Part of the *Institutes*. Folio.

— His Jurisdiction of Courts, or Fourth Part of the *Institutes*.

— His Eleven Reports in *French*. Folio.

Bulstrode's Reports, with New References. Folio.

Leonard's Reports in Four Parts, with New References. Folio.

The Year-Books in ten Volumes, the last Edition, with New Notes and Tables to them all. Folio.

The Reports of the Lord Keeper *Littleton*, in the time of King *Charles* the First. Folio.

The Reports of the Learned Judge, Sir *Henry Hobart*, the Fourth Edition corrected and amended. Folio.

Reports in the Court of *King's-Bench* at *Westminster*, from the 12th. to the 30th. Year of King *Charles* the Second; by *Joseph Keble* of *Grays-Inn*, Esq; in three Volumes. Folio.

Kelway's Reports with New References to all the late Reports. Folio.

Reports of several especial Cases in the Court of *Common-Pleas*, by *S. Carter* of the *Inner-Temple*, Esquire. Folio.

An Assistance to Justices of the Peace, for the easier performance of their Duty; the First Part containing the particular Clauses of all such Statutes
from

From *Magna Charta*, until the first of King *James II.* that do any ways concern a Justice of Peace; in the other Part, the whole Office of a Justice of Peace is methodically digested, with the most approved Presidents under proper Heads, to which is now added a Table for the ready finding out the Presidents, with a large Table of the Matters never before Printed. By *Jos. Keble* of *Grays-Inn*, Esquire.

An exact Abridgment of the Records in the *Tower of London*, being of great Use for all that are concerned in Parliamentary Affairs, and Professors of the Laws of this Realm, collected by *Sir Robert Cotton*, Knight and Baronet. Folio.

An exact Abridgment of the Statutes of King *William* and Queen *Mary*, and of King *William III.* in Force and Use. Begun by *John Washington* of the *Middle-Temple*, Esquire; and since his Death, revised and continued to the End of the last Session of Parliament, April 27. 1696. Octavo. Price 4 s.

The *Scrivener's Guide*; being choice and approved Forms of Precedents of all sorts of Business now in Use and Practice, in a much better method than any yet printed; being useful for all Gentlemen, but chiefly for those who practice the Law. Octavo. Price 5 s.

Styles's Practical Register, begun in the Reign of King *Charles* the First, consisting of Rules, Orders, and principal Observations concerning the Practice of the Common-Law in the Courts of *Westminster*, particularly the *King's-Bench*, as well in Matters Criminal as Civil; carefully continued down to this time. The third Edition. Octavo. Price 6 s.

An exact Abridgment of all the Statutes in Form and Use, from the beginning of *Magna Charta*; begun by *Edmund Wingate*, and since continued by *J. Washington*, to the Year 1689. In this Impression many hundred of false References are corrected. Price 7 s.

Two Dialogues in English between a Doctor of Divinity, and a Student of the Laws of *England*, of the Grounds of the said Laws, &c. Price 2 s. 6 d.

The New *Natura Brevium* of the most Reverend Judge Mr. *Anthony Fitz-Herbert*, corrected and revised. Price 6 s.

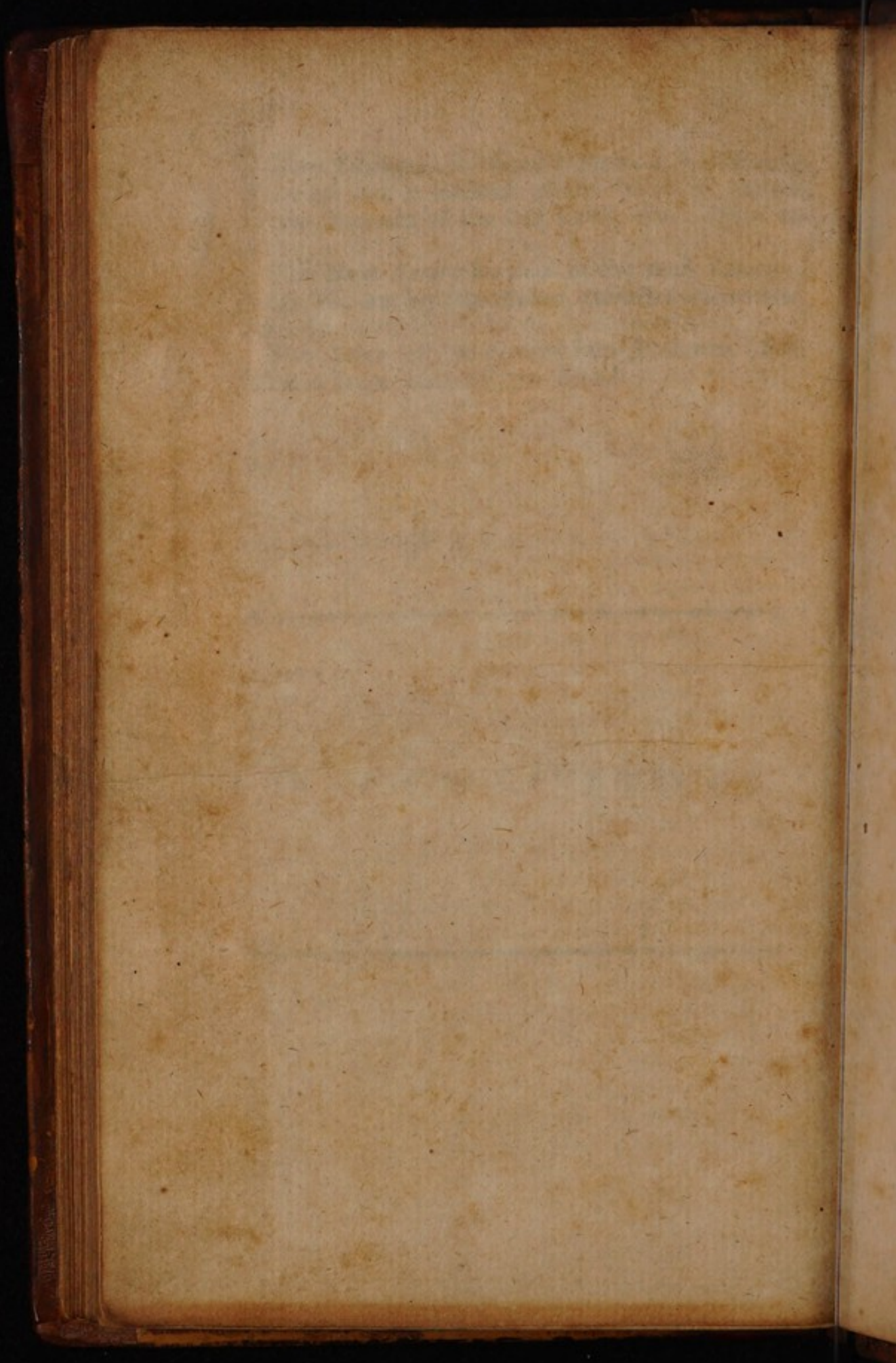
The Laws of *Jamaica* in two Volumes. Folio. With a large Map of the Island.

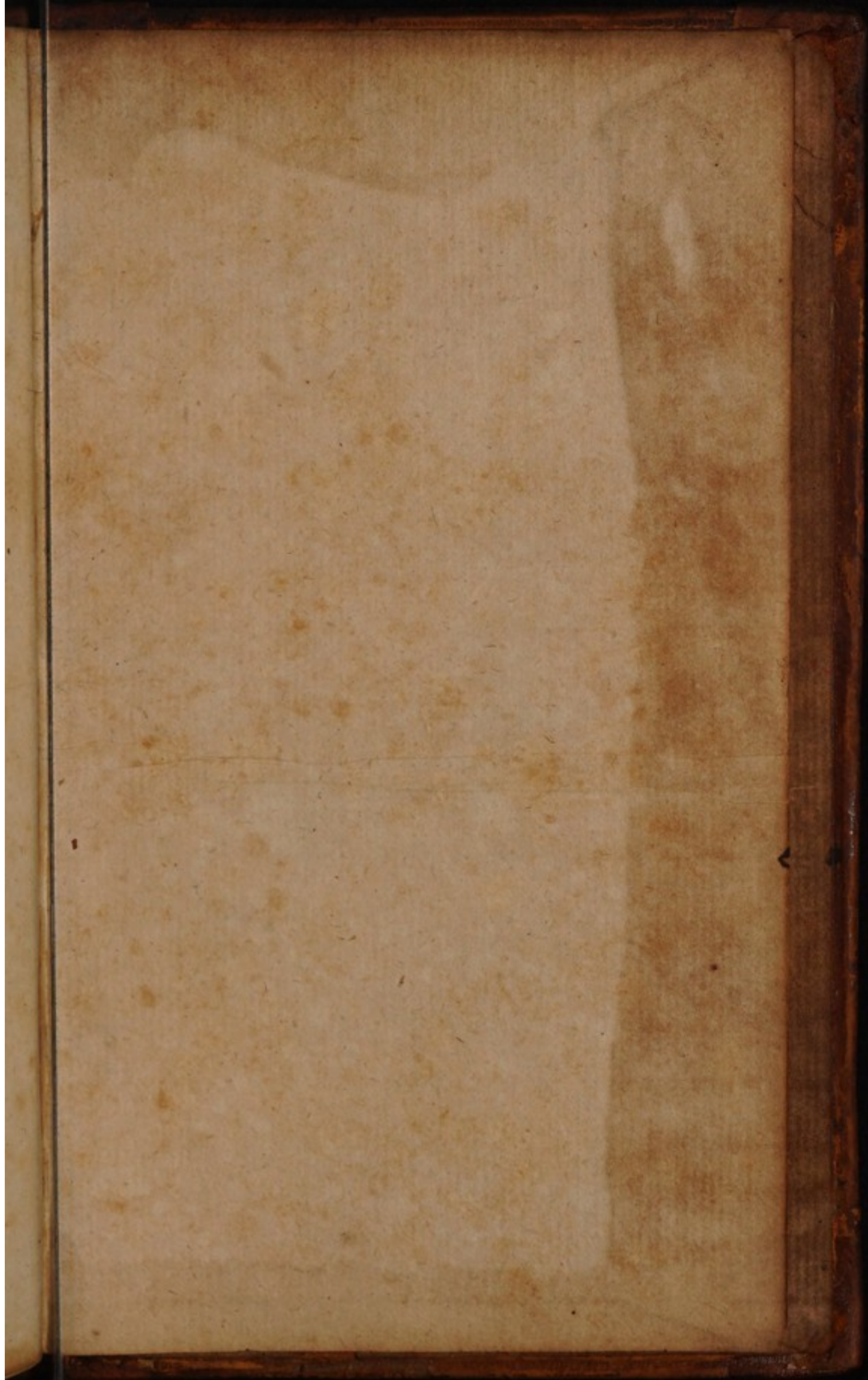

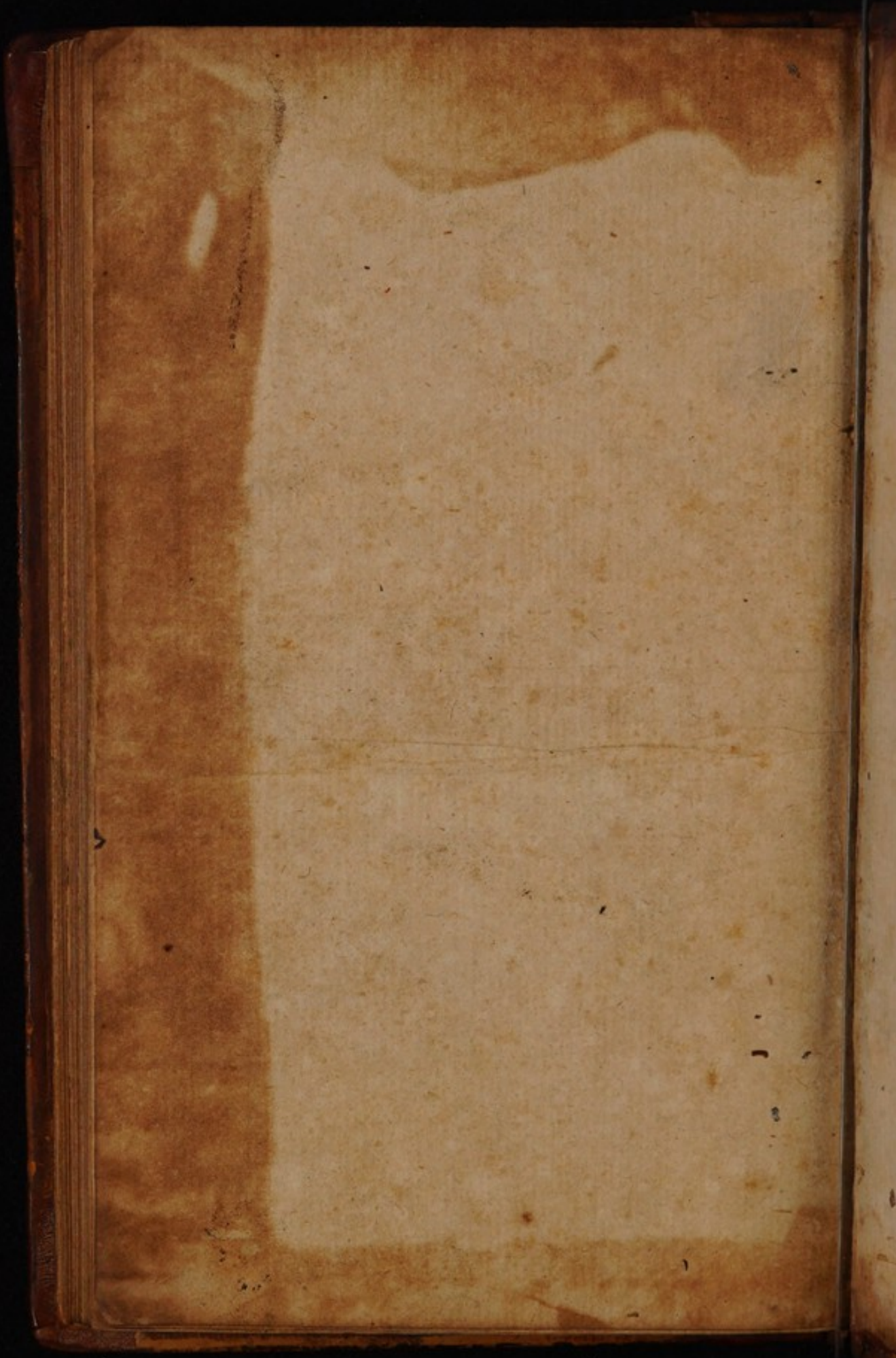
The End of the CATALOGUE.

...

William

